

Novo mesto: podpora izvršne- mu svetu

Na po. lo občinskega sindikalnega sveta je 12. januarja v Novem mestu podpredsednik izvršnega sveta Slovenije Vinko Hafner govoril o letošnjih predvidevanjih v gospodarstvu. Ko je odgovarjal na vprašanja, ki so mu jih zastavljali udeleženci iz novomeške in orno-malske občine, je tovariš Hafner omenil tudi prizadevanja glede rešitve pomembnih vprašanj, kot so n. pr. pokojnine. Znova je bilo slišati tudi o slovenskih stališčih glede omejevanja prispevnih stopenj. Na posvetu so glasno povedali, da se strinjajo s stališčem, ki ga v Sloveniji zastopa med drugim izvršni svet.

Sprejem pri Titu

Nedavno tega se je vrnil iz Beograda predsednik centralnega delavskega sveta tovarne papirja DJURO SALAJ Jože Habinc Bil je član slovenske delegacije, ki je prisostvovala slavnostni seji CK ZKJ ob 30-letnici prihoda tovariša Tita na čelo partije. Delegacija je bila na sprejemu pri predsedniku republike.

PAVK

Zakon namesto priporočila?

V Novem mestu, pa tudi drugod po Sloveniji trdno upajo, da letos srednjemu strokovnemu šolstvu ne bo treba živeti le od darov, ki so jih delovne organizacije dajale na republiško priporočilo, marveč da bodo zagotovljeni obvezni viri za financiranje. Menijo, da je res že zadnji čas, da bi to, kar so delovne organizacije do zdaj dajale po republiškem priporočilu, uzakonili kot stalen vir financiranja. Gre za zakonitev 1-odstotnega prispevka vsakomesečne vsote za izplačilo osebnih dohodkov. Prepričani so, da bi bila to rešitev za srednje rokovo šolstvo.

Šampionat v Čateških T.

V Čateških Toplicah bo od 15. februarja do 7. marca letos šahovski šampionat Jugoslavije za posameznike. Na njem bo sodelovalo 48 naših najboljših šahistov, ki bodo v 15 kolih določili novega prvaka Jugoslavije. Od Slovencev bodo na šampionatu nastopili: Parma, Puc, Pirc, Kržišnik, Stupica in Musil. Verjetno bo tekmoval tudi Planinc. Tekmovanje se bo odvijalo po švicarskem sistemu. Organizatorji sta domači šahovski klub Brežice in zdravilišče Čateške Toplice.

Organizatorja sta medtem dala tudi ponudbo za odigranje šahovskega dvoboja med Gligoričem in Taljem za določitev izizvalca svetovnemu šahovskemu prvaku PETROSIANU.

Vp

Bogo Gorjan predaval o zunanji politiki

Član jugoslovanske delegacije na zadnjem zasedanju generalne skupščine Organizacije združenih narodov in poslanec Božidar Gorjan je v ponedeljek, 15. januarja, predaval v Sevnici o mednarodnih odnosih in dogodkih v času zasedanja generalne skupščine in po njej. Predavanje je organiziral občinski komite Zveze komunistov.



Na 4. strani današnje številke našega lista poročamo obširneje o snemanju največjega jugoslovanskega filma: BITKE NA NERETVI. Na sliki: režiser filma Veljko Bulajić in znani sovjetski filmski igralec Sergej Bondarčuk, ki igra v filmu komandanta partizanske artilerije Martina.

Moda 1968 - paša za oči (in trgovino?)

S čim se postavljajo letos na prvem sejmu Gospodarskega razstavišča kolektivi BETI, JUTRANJKA, KOMET, LABOD, LISCA in NOVOTEKS? — Proizvajalci iz naših treh občin so zadovoljni predvsem z obiski kupcev, velikih trgovskih podjetij

Sest priznanih »tekstilcev« — z našega področja te dni spet razstavlja izdelke in novitete pridnih in sposobnih rok iz Metlike, Sevnice in Novega mesta: sejem Moda 1968 v Ljubljani nas seznaja z enoletnim napredkom to-

varn BETI, JUTRANJKA, KOMET, LABOD, LISCA in NOVOTEKS.

BETI, ki ima bogat in pester proizvodni program, z vedno tankim posluhom za potrebe trga doma in na tujem, razstavlja letos predvsem žensko spodnje perilo. JUTRANJKA iz Sevnice se postavlja s praktičnimi otroškimi modeli za pomlad in poletje in z lepo bero kopalnih oblek. Okusna sta tudi njena dva prospekta, medtem ko delijo pri LISCI novo mednarodno tabelo velikosti za nedrčke, korzete, elastične pasove, hlačke, steznike in pasove za nogavice. Vse to LISCA tudi razstavlja in zno-va potrjuje velik ugled, ki ga ima doma in na tujem kot prva jugoslovanska specializirana tovarna tovrstnega blaga. KOMET razstavlja lične

izdelke iz svoje konfekcijske proizvodnje; pozornost vzbujajo obleke iz najnovejših sintetičnih tkanin acetat, pa tudi žensko spodnje perilo iz uvoženega materiala lycra.

Pri LABODU se postavlja jo letos z novimi izdelki: srajce, cotonova, ki jih po pranju zares ni treba nikoli likati, vabijo radovedneže, predvsem pa seveda kupce. NOVOTEKS za svoja odlična blaga v mešanici iz česane volnene preje res ne potrebuje posebne reklame. Zanj velja znani rek: dobro blago se samo hvali! — Razveseljivo je sorazmerno veliko zanimanje kupcev-grosistov za izdelke naših področnih tekstilcev in konfekcionarjev: v razstavnih prostorih posameznih podjetij smo opazovali živahno sklepanje kupčij. Kako velik je npr. ugled izdelkov metliške BETI, nam

Opredlogu brez utemeljitve

Ce že gre za združevanje zdravstvenih centrov, zavodov za zdravstveno varstvo, zavodov za socialno zavarovanje in sanitarnih inšpekcij, naj to zajame vso Slovenijo, ne le posameznih območij oziroma pokrajin.

Tako stališče so sprejeli predstavniki zdravstva, socialnega zavarovanja in občinske skupščine ter poslanci republiškega socialnozdravstvenega zbora 12. januarja na posvetu v Novem mestu. Predlog republiškega zdravstvenega centra, ki med drugim predvideva odpravo samostojnosti novomeškega območja na omenjenih področjih oziroma združitve z ljubljanskim območjem, so zavrnili, češ da ni za tako združevanje niti utemeljenih razlogov niti zakonske podlage. Zavzeli so se za to, da ostanejo območja

taka, kot jih imamo, če pa bi že morali kaj združevati, naj bi imeli v Sloveniji eno, in ne štiri območja, kot predvideva predlog.

Na posvetu so navedli, da so zdravstveni center, zavoda za zdravstveno varstvo in socialno zavarovanje ter sanitarna inšpekcija v Novem mestu, ki delujejo za pretežni del Dolenjske, razvili dejavnost do stopnje, pri kateri ne gre misliti na odpravo, marveč kvečjemu na nadaljnji razvoj teh služb. Med drugim ne gre prejeti strokovne usposobljenosti in kakovosti dela ter še kar dobre finančne trdnosti teh služb.

Podobna stališča, kakršna so sprejeli zainteresirani na novomeškem posvetu, imajo tudi nekatere občinske sindikalne organizacije na Dolenjskem.

Mirna peč: letos nova šola!

pove podatke, da je kolektiv enkrat večjo proizvodnjo kopalnih oblek za 1968 že v celoti vnaprej prodal in jih na sejmu MODA 1968 sploh ne razstavlja!

Ob okusno urejenih razstavnih prostorih naših proizvajalcev, kakor tudi ob številnih drugih razstavljenih izdelkih spet nehote pomisli na togost mnogih naših trgovin: zaman bomo iskali to in ono, kar je resnična paša za oči na letošnjem sejmu mode.

Tg.

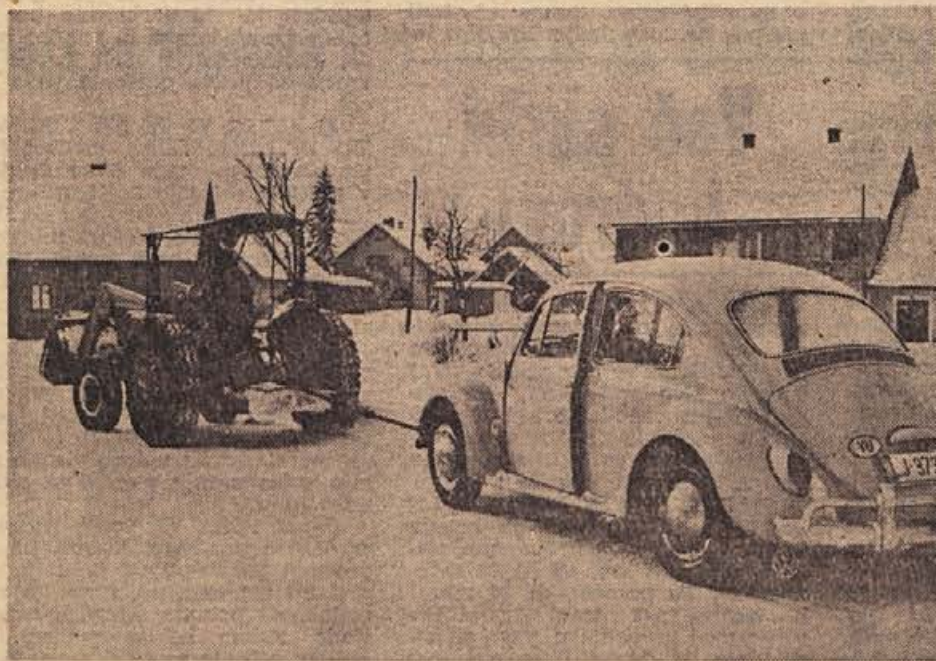
Kaže, da bodo letos v Mirni peči le začeli graditi novo šolo. Predstavniki občinske skupščine v Novem mestu so te dni sporočili, da je za začetek del vse pripravljeno. Imajo načrte in zagotovljena sredstva (150 milijonov Sdin), medtem ko bo gradbena dela verjetno prevzelo SGP Pionir. Šola bodo za šolsko opremo zbrali 10 milijonov Sdin. Gradnja mirnoperške šole je bila več let na občinski prioritetni listi.

Na Kočevskem — 32° C

Najbolj mrzlo je bilo v Kočevju in Loškem potoku

V zadnjih dneh smo pogosto slišali in brali poročila o najnižjih temperaturah v Jugoslaviji, ki pa so se gibale le okoli -25°C. Presenečeni pa smo bili, ko smo zvedeli, da je bilo v teh dneh ponekod še bolj mrzlo. Tako so v Kočev-

ju namerili preteklo soboto kar -32°C (vrtnarija Murovič v Mesnem logu). -32°C so namerili v torek, 9. januarja, tudi v Loškem potoku pri žagi INLES. Tudi v ostalih dneh so se gibale najnižje temperature na Kočevskem okoli -30°C. V Ribnici pa so po podatkih, ki smo jih dobili na železniški postaji, namerili najnižjo temperaturo tudi v soboto, vendar »samom« -24°C. Preteklo nedeljo in ponedeljek tudi nista pripeljala v Kočevje avtobusa iz Starega trga ob Kolpi in z Reke, ker so bili na cestah zameti, visoki od 1 do 3 m.



AVTOMOBILI NE VŽIGAJO! Te dni je bilo pred vsemi garažami in na dnu klancev dovolj avtomobilov vseh vrst, ki jih lastniki zaradi hude zime niso mogli vžgati. Pri nekom akumulator, pri nekom vlaga ali kaj drugega — na pomoč so morali priti tovariški »vlačnice«. Tudi na Mlaki pri Ribnici je naš sodelavec Drago Mohar ujel takole sodelovanje in prejel za posnetek prvo nagrado za »fotografijo tedna«!



OD 18. DO 28. JANUARJA

Okrog 18. januarja padavine z ohladitvijo in burjo, sneg do nižin. Nekako od 20. januarja do 22. januarja jasno in hladno vreme. Med 23. in 25. januarjem topleje in snežne padavine. Po 25. januarju zopet nekaj suhih oz. jasnih dni z mrazom ponoči.

Dr. V. M.

V vsej Latinski Ameriki lani niti ena vlada ni bila nasilno zrušena. Kaj takega se je zgodilo prvič v zadnjih 25 letih. Opazovalci se začudeno sprašujejo, kaj se je vendar zgodilo z južnoameriškim temperamentom in znano nestabilnostjo tamkajšnjih vlad, da kar celo leto ni bilo nobene revolucije in nobenega državnega udara... Grški kralj Konstantin, ki zdaj živi v Rimu, je te dni povedal, da se ne misli vrniti v Grčijo, dokler vojaška vlada ne sprejme njegovih pogojev. Kaže, da se grškim polkovnikom, ki so na oblasti, prav nič ne mudi sprejeti kraljevih pogojev in da se čisto dobro počutijo tudi brez njega... V ZDA so sporočili, da se je lani precej povečalo število zaprtih ljudi, pa tudi število obsojencev, ki se skrivajo in jih kljub obsodbi ne morejo zapreti. Očitno nekaj ni v redu, čeprav niso sporočili ali manjka zaporov za vse ali policajev za lov na ubežnike... Alžirski minister za informacije Mohamed Ben Jehija je povedal, da bivšega kongoškega premiera Moisa Combeja, ki je zdaj zaprt v Alžiriji, ne mislijo izpustiti in da ga zaenkrat tudi ne mislijo izročiti kongoški vladi, ki ga zahteva. Moise Combe, bivši zli duh Konga, tako še naprej ostaja v zasledljivih rokah, kjer ima dovolj časa, da razmišlja o neslavnem koncu svoje krvave kariere... Britanska vlada je ponovno potrdila, da bo občutno zmanjšala svoje vojaške izdatke v tujini ter da bo do leta 1971 umaknila svoje čete in letalstvo iz krajev vzhodno od Sueza. Vojaška prisotnost daleč stran od svojih meja je pač draga stvar in današnja Britanija si ne more več dovoliti tako drage slave... Hladno vreme, ki je zadnje dni trajalo po vsej Evropi, je pripravilo marsikakšno presenečenje južnim deželam, kjer je zapadel celo sneg, ki je sicer prava redkost. Najbrž so bili najbolj presenečeni v Nikotiji na Cipru, kjer je po celih sedemnajstih letih sneg prvič spet pobelil mesto. Morda je to v zvezi s tem, da se je tudi politična napetost na otoku zadnje čase nekoliko ohladila...

Z zakonom proti požarom

Zdaj je že znano: Jugoslavija bo še letos dobila dolgo pričakovani zakon o zaščiti pred požari, ki so ga pripravljali nekaj let. Osnutek novega zakona je pred kratkim obdeloval odbor zvezne skupščine za družbeno varnost in narodno obrambo, zdaj pa lahko pričakujemo, da bo predlog novega zakona skoraj pred zveznimi zbori. Zakonski predpis pa je seveda samo eden izmed pogojev za učinkovito zaščito pred požari, vendar lahko krepko vpliva, da bodo v delovnih organizacijah uvedli tako protipožarno zaščito, da bosta število požarov in njihova škoda kar najmanjši.

Zadnja leta je število požarov sicer nekoliko večje, narašča pa škoda zaradi požarov. Občani zaradi tega z vso pravico negodujejo in opozarjajo na odgovornost za mnoge velike požare. Seveda naša država glede tega ni izjema; vedno večja uporaba vnetljivih materialov čedalje bolj vpliva, da so škode zaradi požarov vedno večje tudi v mnogih razvitejših industrijskih državah.

ZAVAROVANJE NI VEC OBVEZNO

Nekatere delovne organizacije delajo prav enostavno: plačajo zavarovalnino in nihče več pri njih ne misli na možnost požara. V zveznem sekretariatu za notranje zadeve pravijo, da se doslej še ni moglo ugotoviti, če je kje do katerega požara prišlo namenoma, da bi zgorelo nedejstvo, vendar za 15 odstotkov požarov vzrokov doslej niso mogli ugotoviti.

TELEGRAMI

KATASTROFALEN POTRES NA SICILIJU — V ponedeljek je Sicilijo prizadel zelo močan potres, ki je zahteval veliko žrtev in povzročil velikansko škodo. Po najnovejših podatkih, ki jih je objavila policija v Palermu, je izgubilo življenje najmanj 430 ljudi. Bojijo se, da se bo število žrtev še povečalo, ker še niso mogli razčistiti ruševin v nekaterih manjših vaseh.

AZIJSKA GRIPA V MEHIKI — Epidemija azijske gripe, ki zdaj poteka po svetu, je zajela tudi Mehiko. Poročajo, da je zbolelo več deset tisoč ljudi in da je letošnja epidemija gripe najhujša, kar jih pomeni v Mehiki.

SUHARTO BO OBISKAL EVROPO — Vrhilce dolžnosti predsednika Indonezije general Suharto bo spomladi prišel na obisk v Francijo, Zahodno Nemčijo in Nizozemsko.

NECLOVESKE RAZMERE V JUŽNOAFRIKANSKIH ZAPORIH — Komisija OZN za človekove pravice je izdala sporočilo, v katerem pravi, da zaporniki v južnoafriških zaporih živijo v nečloveških razmerah, da jih mučijo in izpostavljajo grobi rasni diskriminaciji.

V vsakem primeru — naj gre za načrtne ali slučajne požige pa je žal tako, da v mnogih podjetjih nimajo zaščite proti požaru. Vnaprej namreč tudi vedo, da bo škoda poravnana! Novi zakon bo glede tega prav gotovo napravil red. Nedavne spremembe v zavarovanju omogočajo tudi zavarovalnim zavodom, da jim ni treba več zavarovati tistih delovnih organizacij, ki niso zajamčile vseh zaščitnih ukrepov zoper požar.

GASILCI: STARI IN OBNEMOGLI DELAVCI!

Tehnična oprema gasilskih čet v podjetjih (tam, kjer take enote seveda sploh so) je zelo slaba. Podjetja ne vlagajo skoraj nič ali pa zelo malo za gasilsko opremo. Novi zakon bo zahteval, da se razmere glede tega popravijo, gasilskimi četam pa bo treba prek občin in podjetij omogočiti, da bodo gasilsko opremo kupovale ceneje, brez carine, davka in drugih prispevkov.

Delovne organizacije bodo hkrati morale bolj skrbeti za šolanje svojih gasilcev. Polovica sedanjih gasilcev v podjetjih nima niti osnovnega strokovnega izpita o protipožarni zaščiti. Kako podjetja



GIBELINA, Sicilija — Vaščani se spuščajo po gorski poti reševalcem naproti, potem ko so zapustili svoje vasi in zaselke po enem najhujših potresov, kar jih je prizadelo Sicilijo v tem stoletju. (Telefoto: UPI)

to službo podcenjujejo, nam kaže tudi podatek, da so skoraj povsod člani gasilskih enot v podjetjih stari in onemogli delavci, s čimer (seveda na najbolj neprimeren način!) podjetja »rešujejo« vprašanja proizvodnosti in presežkov delovne sile.

Težišče zaščite pred požari bo po novem zakonu v tem, da bodo zanj odgovorne občine in delovne organizacije. Vnaprej bodo morale sestaviti tudi načrte o zaščiti pred požari. Obvezne gasilske enote bodo morale delovati v vseh večjih delovnih organizacijah, kakor tudi v vseh občinah, ki imajo nad 15.000 prebivalcev.

10 zaposlenih pri zasebnikih?

Z novimi predpisi bodo v kratkem zagotovili ugodnejše pogoje za delo obrtnikov. Poslovne banke naj bi dajale posojila obrtniškim organizacijam (zadrugam), ki bi posojale denar tudi samostojnim obrtnikom. Občinske skupščine naj bi v bodoče ocenjevale potrebo po dopolnilnem delu. Same naj bi presojale, kdaj in komu bi dodelile delo, voljenje za dopolnilno delo (zdaj ga je smel opravljati vsak pod pogojem, da je to prijavil občini). To pomeni

omejitev sedanjega dopolnilnega dela, ki se je marsikje že kar preveč razmahnilo.

Novi predpisi predvidevajo tudi, da bi smele delavnice, ki bi jih ustanovila več kot dva družabnika, zaposlovati več ljudi kot doslej, a ne več kot 10 skupaj z obema ustanoviteljema take delavnice. Potrebna bo tudi priznana strokovna izobrazba za posebne pomembne obrtniške panoge, za druge pa bi veljale še naprej pridobljene delovne izkušnje.

tedenski zunanjepolitični pregled

Do predsedniških volitev v ZDA je sicer še dobrih devet mesecev, vendar politično ozračje že počasi napolnjuje predvolilna borba. Stvar ni samo notranjepolitičnega pomena, ampak njeni odmevi segajo tudi prek ameriških meja, saj se kopja predvolilne borbe križajo tudi ob mnogih zunanjepolitičnih problemih. V središču je seveda vietnamska vojna. Toliko reklamirana Johnsonova »mirna ofenziva« z vsemi navedbami za pogajanja je doživela poraz, takoj ko je DR Vietnam pokazal resno pripravljenost, da sede za mizo pogajanj. Johnson je vietnamsko ponudbo zavrnil in začel postavljati nove, nesprejemljive pogoje za pogajanja.

To je povzročilo še večja nesoglasja v ameriški javnosti in tudi v krogih vodilnih politikov. Nasprotovanje ameriški politiki v Vietnamu je še naraslo in celo v Johnsonovi lastni demokratični strni narašča nesoglasja. To vsekakor zmanjšuje možnosti demokratov, da bi na novembrskih volitvah odnesli novo zmago nad republikanci. — Johnsonova vlada si zdaj prizadeva, da bi premagala učinke takega negativnega razvoja. Prizadeva si v dveh smereh: v samem Vietnamu skuša za vsako ceno doseči kakšno večjo vojaško prednost, da bi tako zavezala jezike tistim, ki trdijo, da v vietnamski vojni vojaška zmaga ni mogoča, hkrati pa skuša dobiti za svojo vietnamsko politiko čim širšo mednarodno podporo.

Pri tem je Johnson dosegel nekaj uspehov med svojimi azijskimi zavezniki, precej narobe pa mu gredo stvari v Evropi. Johnsonov posebni odposlanec Katzenbach je te dni obiskal vrsto zahodnoevropskih držav. Cilj njegovega potovanja je bil po eni strani pojasniti in dobiti podporo za ameriške ukrepe za obrambo vrednosti dolarja.

SPOPAD MED POLICIJO IN STUDENTI — Japonska policija je v torek zaprla 142 študentov, ki so demonstrirali proti obisku ameriške letalonosilke na atomski pogon »Enterprises« v japonskih vodah. V Tokiu je med demonstracijami prišlo do hujših spopadov med policijo in študenti.

BOJI V JEMENU — Agencija MENA poroča, da je bilo v zadnjih dneh v bojih med jemenskimi republikanci in rojalisti ubitih 300 rojalistov. Jemenska republikanska vojska uporablja v bojih na vzhodu republike močne enote padalcev, oklopnih vozil in letalstva.

SOJENJE SOKRIVCU UMORA — Predsednika KENNEDYJA — Trinajstega februarja se bo začel proces proti Clayu Shawu, ki ga obtožijo bremen, da je sodeloval v zavoti za atentat na predsednika Kennedyja.

ja, po drugi strani pa je skušal prepričati nekatere zahodnoevropske vlade, naj pokažejo več razumevanja za ameriško politiko v Aziji. Ne eno ne drugo mu ni uspelo. Evropske države ne kažejo navdušenja, da bi podpirale ameriške ukrepe za reševanje dolarja, od katerih imajo več škode, kot koristi, pa tudi od tega, da bi bolj podprle ameriška prizadevanja v Vietnamu, ne vidijo posebnih ko-

Senca volitev

risti. Johnson tako bolj ali manj ostaja prepuščen samemu sebi in lastnim silam spritno jesenskih volitev, ki bodo v bistvu veliko glasovanje »za« ali »proti« sedanjim ameriški politiki.

Na razorožitvenih pogajanjih v Zenevi bosta ameriška in sovjetska delegacija ta teden začeli pogovore o končnem predlogu sporazuma za preprečevanje širjenja jedrskega orožja. Sporazum je v glavnem že izdelan, treba pa se je dogovoriti še o najboljši občutljivem vprašanju — o nadzorstvu. Na tem problemu so se zataknili vsi dosedanjí napori. V krogih obeh delegacij zdaj pravijo, da so sporazumu bližje, kot kdajkoli doslej. Sicer pa je tudi že skrajni čas, kajti do 15. marca je treba generalni skupščini OZN predložiti dokončen predlog sporazuma ali pa priznati, da se se pogajanja razbila. Stvar je še bolj zamotana, ker sta tako ZDA kot ZSSR nedvomno zainteresirana, da bi dosegli sporazum, nista pa navdušena, da bi tudi sami postali »žrtve« nadzorstva o njegovem izvajanju. Prav to pa zahtevajo mnoge države, kajti sporazum, ki bi omogočal ZDA in ZSSR, da se povsem neovirano in ne nadzorovano oborožujeta in da imata praktično monopol nad jedrsko energijo, vsem drugim državam pa bi oteževal ali celo onemogočal izkoriščanje jedrske energije tudi za gospodarske namene, nima pravega smisla. Tako sedanja pogajanja niso samo preizkusni kamen pripravljenosti obeh velesil, da res nekaj storita za omejevanje oboroževalne tekme, ampak tudi preizkus njune zrelosti in pripravljenosti, da upoštevata tudi interese manjših držav.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

IZVRŠNI KOMITEJ CK ZKS O KADROVSKI POLITIKI. Na seji so predvsem poudarili, da brez sistematične skrbi za kadre tudi ne more biti uspešnega idejnega boja. Zveza komunistov ni več organizacija, ki bi izvajala svojo vodilno vlogo z močjo oblasti. Njen idejni in politični vpliv na vseh področjih družbenega življenja je odvisen od tega, kako so komunisti idejno in drugače usposobljeni in borbeni v vsakodnevem boju za napredek. Usposabljanje jih za to — to je kadrovska politika.

Na seji so kritično ugotovili, da so organizacije ZK zadnji dve leti povsem zanemarili to problematiko. Sedanje družbene razmere, izvajanje reforme itd. pa terjajo, da se komunisti opredeljujejo, da imajo svoja stališča. To naj bo tudi merilo, kdo je lahko član Zveze komunistov in kdo ne more biti. Če se bomo odločno spopadali s pasivnostjo, brezbriznostjo, oportunistom, skratka z vsem, kar ovira akcijsko mobilnost organizacije, bomo s tem povečevali zanimanje ljudi za vstop v Zvezo komunistov.

KLUB ZVEZNIH POSLANCEV. V Ljubljani se je v soboto sešel klub zveznih poslancev, da bi se pogovoril o dosedanjem delu in bodočih nalogah. Dogovarjali so se glede tega, kako v prihodnosti bolje organizirati obveščanje poslancev o stališčih in problemih, da bi se v zvezni skupščini laže in bolj kvalificirano opredeljevali. Osvetlili so tudi potek zasedanja

pred Novim letom in med drugim poudarili, da so glasovali za tekst resolucije o temeljnih ekonomskih politikah v letu 1968, ker so bili prepričani, da odpravljajo omejitve republikam glede odločanja in razpolaganja s svojim dohodkom.

ZIMA NAM PRINAŠA TUDI NADLOGE. Ne samo drugod po svetu, od koder prihajajo poročila o zametih, hudem mrazu itd., tudi pri nas ni dosti boljše. Prejšnji te-

Več skrbi kadrom

den so bile ponekod zelo nizke temperature, na Igmanu celo minus 36,3 Celzija. Na ljubljanskem letališču Brnik se je v petek zjutraj spustilo živo srebro na —25 stopinj. V jugovzhodni Srbiji je obtičalo v snegu kakih 200 avtomobilov. Rečno korito Velike in delno tudi J. Morave je pokrito z ledom.

DAROVANJE KRVI NI LE HUMANA AKCIJA. To je naloga občanov. Pri nas potrebujemo vsako leto 20 ton krvi ali 80.000 krvodajalcev. To pomeni, da bi moral biti skoraj vsak zdrav, odrasel Slovenec med krvodajalci. Tega ne narokujejo le humani razlogi, saj mora vsak rezervirati kri tudi zase, da bo nared, ko jo bo potreboval.

Republiški zavod za transfuzijo krvi je te dni pozival organizacije in občane, naj prispejajo na pomoč, ker so bolnišnice brez krvi.

»MODA 68«. Na Gospodarskem razstavišču so odprli »Modo 68«. Razstavlja 90 podjetij iz Slovenije, približno toliko iz drugih republik in 20 velikih tvrdk iz zamejstva. Razstavo si je vredno ogledati in videti, kakšna bo letošnja pomladanska in poletna moda. Razstavljeni modeli, barve in vzorci so prava pravcata paša za oči.

PAVEL VI. JE SPREJEL MIKO ŠPILJKA. Obisk predsednika jugoslovanske vlade Mike Špiljka v Italiji ocenjujejo kot uspešen za razvoj nadaljnjih odnosov med Italijo in Jugoslavijo. Našega predsednika je sprejel tudi papež Pavel VI. Srečanje, ki je trajalo več kot eno uro, je bilo v papeževi privatni biblioteki.

Predsednik ZIS Mika Špiljak je naslovil na papeža pozdravni govor, v katerem je med drugim dejal, da je mir poglavitni cilj jugoslovanske politike. Dejal je tudi, da jugoslovanski narodi visoko cenijo prizadevanja papeža za ohranitev miru.

Papež Pavel VI. se je zahvalil za Titove pozdrave, ki mu jih je prenesel Mika Špiljak. Rekel je, da z živim zanimanjem spremlja mirujoč pobude jugoslovanske vlade. Potem ko je naslovil na Špiljka zahvalo in pozdrave za Tita, je papež Pavel VI. vzkliknil: »Živela Jugoslavija!«



Na vprašanje beograjskih novinarjev »Politike«, ali je mogoče pričakovati, da bo Slovenija dala pobudo za sklicanje zbora narodov, ki naj bi razpravljali o problemu omejitve stopnje prispevka na 26 odstotkov, je tovariš Stane Kavčič odgovoril:

»Ne morem in ne želim ničesar prerokovati. Mi v Sloveniji ne zahtevamo nobenega denarja od organov federacije, želimo in zahtevamo pa razumevanje, da je nujno potrebno, da slovenska skupščina v sodelovanju z vsemi drugimi političnimi in družbenimi činitelji odloča, kako bo razdelila naš narodni dohodek, potem ko je Slovenija svoje obveznosti do federacije že izpolnila. Če za to ne bo razumevanja, so politična in druga trenja neogibna. Trdno sem prepričan, da ogromna večina delovnih ljudi v Sloveniji ne želi, da bi prišlo do njih, moram pa iskreno reči tudi to, da nismo pripravljeni za vsako ceno ogniti se jim.«

Možate besede tovariša Staneta Kavčiča

Vsaka republika lahko sama najbolje presodi, kako bo s sodelovanjem gospodarstva reševala družbene službe svojega področja — Čemu razkorak med stališči CK ZKJ in nekaterimi krogi v zveznem izvršnem svetu?

Zlepa kak govor ali izjava slovenskega državnika ni vzbudila v široki javnosti takega odmeva, kot ga je imel tudi med širokimi množicami v naših krajih odgovor predsednika republiškega izvršnega sveta Staneta Kavčiča na vprašanja dveh novinarjev beograjske »Politike« pretekli teden. Odgovore je v celoti objavilo »Delo« v sredo, 10. januarja 1968. Za naše bralce ponavljamo nekatere najvažnejše misli iz tehtnega, vsestransko utemeljenega in resnega navajanja tovariša Kavčiča, o katerem smo na raznih krajih slišali, da je bilo potrebno, koristno in možato. Le od tako razčiščenih stališč in nedvoumno jasnih predstav ter praksi našega družbenega sistema si lahko ometamo, da bomo vsi v Jugoslaviji enakopravno in enako prizadeto gradili našo jugoslovansko socialistično skupnost.

Predsednik republiškega izvršnega sveta Stane Kavčič je beograjskima novinarjema najprej ponovil, da je centralni komite Zveze komunistov Slovenije že 27. novembra lani sprejel resolucijo, v kateri je med drugim rečeno, da je »...treba prenesti s federacije na republike naloge, ki jih lahko le-te uspešneje opravljajo. Zavzemamo se za odpravo zveznih limitov (omejitev) pri formiranju sredstev za negospodarske dejavnosti...«. — Podobno stališče je 23. novembra lani zavzel tudi plenum CK Zveze komunistov Jugoslavije, 22. decembra pa še izvršni ko-

mite CK ZK Hrvatske. Kljub temu je zvezna skupščina 30. decembra sprejela predlog zveznega izvršnega sveta, da se stopnja prispevka iz osebnih dohodkov omeji na 26 odstotkov.

Vsakomur je jasno, da republiški izvršni svet ni in ne more biti navaden propagandni aparat zvezne administracije. Izvršni svet republike ima velike in odgovorne obveznosti do delovnih ljudi svojega področja; spriči njih odpira zato prav v tem trenutku že prej načeta in znana politična stališča glede omejevanja stopnje prispevkov na zvezni ravni. Bistvo

vprašanja je treba postaviti takole, je dejal med drugim tovariš Kavčič:

»Ali lahko republika ali narod, potem ko je izpolnila vse svoje obveznosti do federacije, vstavi tudi pomoč nerazvitim in s tem socialistični skupnosti, sama razpola in deli ostanek narodnega dohodka? Čeprav je odgovor na tako vprašanje znan že iz prvih dni ustanovitve nove Jugoslavije, pa praksa kaže tole: vsak poskus preprečiti dosledno uresničevanje omenjenih načel bo nezogibno povzročal med ljudmi v posameznih republikah in med posameznimi narodi v Jugoslaviji vznemirjenost, nezaupanje in povsem nepotrebne in nezaželene spore.«

Takšnega stališča in zahteve po njegovem doslednem uveljavljanju pa seveda nihče ne postavlja iz nekakšnih abstraktnih nacionalnih ali nacionalističnih razlogov! Takšno stališče imajo svoj globok družbeni pomen, na katerega vplivajo zgodovinski razvoj, ekonomska moč, socialna in splošna družbena struktura v posameznih republikah in med narodi Jugoslavije. Zato glede delitve narodnega dohodka ni mogoče uporabljati enotne ali povprečne jugoslovanske odločitve, kakršna je zdaj n. pr. zvezna omejitev glede stopnje prispevkov iz OD.

Tovariš Kavčič je nato opozoril, da ima sedanji slovenski delavski razred na primer čisto drugačne materialne obveznosti do svojih očetov in dedov, kakor je to v kakšni drugi naši republiki. Stopnja industrializacije je zapustila pri nas čisto drugačno število in kakovost starega proletariata kakor kje drugje. Enako je, če gledamo na delež, ki ga ima za ohranitev slovenskega naroda slovenska kultura. Tudi določena stopnja civilizacije in industrializacije vzpostavlja posebne odnose in obveznosti. Zato enotne stopnje ob delitvi narodnega dohodka ne morejo pravično reševati specifičnih potreb posameznih republik.

Naročite si svoj lokalni list na

DOMAČI NASLOV

Tovariš Kavčič je zatem dejal, da je stališče gospodarskega zbora republiške skupščine SRS načelno jasno in določeno, hkrati pa je duhovito in argumentirano zavrnil tiste težnje, ki hočejo deliti jugoslovansko družbo delovnih ljudi na »gospodarsko in negospodarsko« oz. na »potrošniško« in »proizvodno« družbo. Opozoril je, da se izvršni svet Slovenije zavzema za odločno ukinitev vseh virov, ki nam povzročajo izgube in nepotrebne izdatke. V Sloveniji bomo ponovno proučili, kaj nam je potrebno in kaj ne, ne glede na to, ali so nekateri taki organizmi in ustanove v gospodarstvu ali zunaj njega.

»V duhu reforme moramo pogledati, kaj imamo in kaj nam je res potrebno, kaj nam prinaša večje, kaj pa manjše rezultate, kje dosegamo večjo in kje manjšo kvaliteto, kaj ima dejansko prednost in kaj je mogoče potisniti v drugo ali tretjo vrsto,« je povedal tov. Stane Kavčič in dodal, da je prav tako važno razpustiti vsa tista podjetja, ki delajo z izgubo ali pa jih organizirati tako, da bodo poslovala z uspehom. Rešitev in glavni vir novih moči pa nista v varčevanju, marveč v dejstvu, da moramo čimbolj povečati proizvodnjo! Tu so skrite naše največje materialne možnosti za vsestranski razvoj in napredek družbe.

Največ izvažamo še vedno v Italijo

Do konca novembra 1967 smo izvozili v Italijo kar 23 odst. vsega našega tujini namenjenega blaga (leta 1966 le 21. odst.), iz Italije pa smo uvozili 21. odst. vsega uvoženega blaga v Slovenijo (leta dni prej le 18. odst. v 11 mesecih). Izvoz v Italijo se je v tem času povečal za 20%, uvoz pa kar za 61%. Na drugem mestu v izvozu je za prvih 11 mesecev minulega leta Sovjetska zveza, na tretjem pa Zah. Nemčija. — Najbolj je v 11 mesecih lani povečala svoj izvoz kmetijstvo (za 12 odst.), industrija za 9 odst. in gozdarstvo za 2 odst.

189 razstavljalcev na sejmu Moda 1968

Izredno zanimanje širše javnosti je vzbudil v petek odprti sejem Moda 1968 v Ljubljani. Gospodarsko razstavišče je dogradilo za potrebe sejma in obiskovalcev še eno dvorano. Iz Slovenije razstavlja letos na tem sejmu 81 razstavljalcev, 88 iz drugih republik in 20 iz Italije, Avstrije in Zahodne Nemčije.

Samoupravljanje terja nove zakone

Nedavni predlog republiškega sveta sindikatov Slovenije, da se ukine obvezna reelekcija direktorjev in da se izvršijo še nekatere spremembe v volitvah vodilnih ljudi v delovnih organizacijah, je znova spodbudil že davno začeto razpravo o tem, koliko sedanji osnovni zakon o volitvah delavskih svetov in drugih organov samoupravljanja ustreza potrebam sedanjega stanja v samoupravljanju.

Ena od splošnih pripomb je ta, da dosedanji zakon zavlačuje volilni postopek, zato bi ga bilo treba poenostaviti. Precej je razširjeno tudi mnenje, da je treba z osnovnim zakonom samo zagotoviti enotnost volilnega sistema, konkretne rešitve pa je treba v večji meri prepustiti republikam in samim delovnim organizacijam.

Med novostmi, ki si jih lahko ometamo v zakonu, je tudi ta, da bo kooperant imel volilno pravico tudi v primeru, da je dogovor z delovno organizacijo podpisal za eno leto ali manj.

Nekateri menijo, da je zastarela tudi odredba, po kateri vsaka delovna oziroma volilna enota voli v delavski svet število članov sorazmer-

no s številom zaposlenih. S tem so postavljene v neenakopraven položaj manjše delovne enote z boljšo tehnično opremljenostjo in večjo strokovnostjo delavcev. Ta očitke je največkrat slišati v organizacijah, kjer glavno in osnovno dejavnost opravlja manjše število zaposlenih z višjimi kvalifikacijami, medtem ko večina, z nižjo strokovno usposobljenostjo, samo pomaga tej osnovni dejavnosti, toda s preglasovanjem lahko uveljavi svoje trenutne interese.

Zato je bilo predlagano, naj bi pri ugotavljanju števila članov delavskega sveta, ki ga volijo posamezne delovne organizacije, vpeljali razen števila zaposlenih še nekatera druga merila, kot so na primer narava in značaj posameznih enot za delovno organizacijo, njihov delež v do-

seganju proizvodnje in ustvarjanju dohodkov.

Zaradi nestalnosti kvoruma je marsikdaj onemogočen sestanek delovne organizacije. Zato je bilo predlagano, naj bi bil sestanek veljaven, če je prisotna najmanj četrtina zaposlenih, namesto ene tretjine, kot je to doslej. V delovnih organizacijah, ki imajo obrate na več krajih, bi bilo treba omogočiti, da se kandidati predlagajo tudi pisмено.

Sedanji zakon omogoča, da se za člana delavskega sveta izvoli kandidat z zelo malo glasovi, teoretično že z enim samim, zato so marsikje mnenja, da je treba ta pogoj zaostri tako, da bi bil za člana delavskega sveta lahko izvoljen le tisti kandidat, ki je dobil npr. najmanj četrtino glasov. S. V.

Republike naj odločajo o svojem dohodku

Omejitev prispevne stopnje je le površina problema, kajti njegovo bistvo je globlje — Zaradi enotnega količnika v 1964: v Črni gori pokojnine skoraj 100 odst. povprečnega osebnega dohodka, v Sloveniji pa le 67 odstotkov — Osnovno načelo: o dohodku naj odloča tisti, ki ga je ustvaril!

Omejitev kaže na še zmerom premalo razčiščene odnose glede delitve dohodka, zgrešena pojmovanja glede vloge naroda in republike itd. Gre torej za to, da v medsebojnih odnosih med federacijo in republikami spoštujemo ustavno načelo, po katerem ima narod pravico, da sam razpola s svojim dohodkom, potem ko izpolni obveznosti do federacije, vključno tudi prispevek za pomoč nezadostno razvitim republikam in krajem. V Jugoslaviji so razločki in socialni strukturi prebivalstva in pro-

duktivnosti dela tako velike, da tudi potrošnje ni mogoče obravnavati po nekakšnih enotnih jugoslovanskih povprečjih.

Iz omejitve ne bi smeli delati nekakšne svetlinje, saj je bila uvedena kot začasen ukrep. Pokojni Boris Kraljcher je v svoji obrazložitvi resolucije o ekonomski politiki v letu 1967 med drugim rekel, da so limitirane (omejene) stopnje začasne in da bodo odpravljene ob začetku leta 1968. Zavzel se je zato, da že v prvi polovici 1967 izdela sistemsko rešitve na

področju socialnega zavarovanja. Teh rešitev še ni in zato zastavljam vprašanje: doklej bomo še čakali nanje in jih nadomeščali z omejitvami?

Nekateri problemi v republikah so nastali po krivdi zveznih predpisov, kot je bil tisti, ki si je, na primer, umislil enoten količnik, po katerem so leta 1964 prevedli pokojnine povsod enako. Takrat so poprečne pokojnine znašale v Črni gori skoraj 100 odstotkov poprečnega osebnega dohodka, v Sloveniji pa le 67 odstotkov. Tak-

šne razločke moramo zdaj popravljati in to gotovo ni tiste vrste potrošnja, ki neupravičeno pritiska na gospodarstvo. Nekateri beograjski dnevniki so namreč pisali že o potrošniškem delu družbe, ki da se upira reformi. Takšno pisanje je — milo rečeno — neodgovorno, ker umetno ustvarja dva bregova. Potrošnja zadnje čase zares neza- držno narašča in pritiska na gospodarstvo, s tem pa na reformo, samo treba je videti, kje in kako. Znano je, da osebni dohodki v Sloveniji niso naraščali tako skokovito kot v nekaterih drugih republikah. In kaj to pomeni? To, da je drugod vzporedno z osebnimi dohodki naraščala tudi splošna potrošnja, saj se prispevki za proračune in socialno zavarovanje plačujejo iz osebnih dohodkov. Čim

bolj se povečujejo osebni dohodki, tem več je tudi denarja za proračune in socialno zavarovanje.

Velika napaka je bila, da so v zvezni skupščini usmerili razpravo k vprašanju, kdo je za večjo obremenitev gospodarstva in kdo je proti. V resnici sploh ni šlo za to, bistvo zahteve je bilo, da je treba spoštovati načelo, naj o dohodku odloča tisti, ki ga je ustvaril. To pa pomeni, da je mogoče odločiti o pomembnih zadevah samoupravno tudi na ravni za ves narod. FRANC SETINC

DEKORATIVNE LAMINATE

MELAPAN

dobite v sijajnih, satiniranih in mat površinah. MELAMIN, Kočevje

Vojna epopeja o bratstvu in enotnosti

Novi film Veljka Bulajića: BITKA NA NERETVI, čigar snemanje se je začelo 15. oktobra lani, je v ospredju pozornosti vseh jugoslovanskih filmskih delavcev in naše javnosti — Pogovarjali smo se s tem znanim režiserjem o pripravah na snemanje, o zamisli filma in o njegovem financiranju

Bitka na Neretvi, pravi V. Bulajić, je bilo najbolj dramatično dejanje in največja manifestacija bratstva in enotnosti vseh naših narodov. To je bila naša vsesplošna bitka med NOV. Neretva mora živeti, opominjati mora ljudi na prijateljstvo in solidarnost, na kar včasih pozabljamo. Želim narediti tak film. In mislim, da bo to moj najboljši film.

Kako je scenarij rešil zgodovinsko in umetniško stran filma? smo ga vprašali.

— To je film o ljudeh in njihovih usodah v bitki na Neretvi. Glavni junaki so borci, komisarji in komandanti. Ni avtentičnih junakov, čeprav scenarij poudarja zgodovinsko avtentičnost. Zgodovinske osebe in zgodovinski dogodki samo navdušujejo nove, filmske. Film na umetniški način izraža zgodovinsko pričevanje in nikakor ni pedantno hlapčevanje zgodovini.

Kako se je pripravil scenarij?

— Scenarij se je pripravil dve leti, je rekel Bulajić. Avtorji scenarija so prebrali zgodovinsko gradivo, ki je objavljena pri nas in v tujini. Anketirali smo borce, udeležence velike bitke, se pogovarjali z njimi. Vse gradivo, ki smo ga zbrali o Neretvi, je znašalo 7600 tipkanih strani. Na osnovi tako zajetega gradiva je potem napisan scenarij za ta vojni film.

Bil sem tudi pri predsedniku Titu, je poudaril Bulajić. Dal mi je dragocene nasvete in vztrajal, da se on ne pojavi v filmu.

»Neretva — to je etika, duh borcev, bratstvo in enotnost, ne pa jaz,« mi je rekel predsednik Tito. Scenarij poudarja prav to, zato so glavni junaki filma borci in njihovi komandanti.

Veliko se govori o ceni in financiranju filma. Kaj nam lahko poveste?

— To so vprašanja, ki se rešujejo tudi na ravni političnih forumov. Jaz v tem pravzaprav ne vidim problema, saj je vsak film, ki sem ga naredil, doslej že povrnil vse stroške. Problem ni denar in kredit, treba je narediti dober film, pa so kriti stroški. Film Kozara je bil kreditiran z 250 milijoni starih dinarjev. S prodajo v 90 dežel je ta denar že davno povrnjen. To si obetamo tudi od tega filma. »Bitka na Neretvi« bo stala milijardo in pol starih dinarjev, v njegovi realizaciji pa bodo sodelovali producenti Avala film, Jadran, Bosna, Vardar in novi filmski »Titogradski studio«. Neretva je jugoslovanska naloga in producenti jo morajo skupaj rešiti. To ni majhen denar, toda nekaj vam povem: toliko honorarja dobi za igranje v enem filmu Sofia Loren!

Povejte še nekaj o igralcih in njihovih vlogah!

— V filmu je 83 poudarjenih vlog. Vključili bomo tudi tuje igralce. Zanje smo določili 15 velikih vlog, da bi si tako zagotovili prodajo filma tudi na tuje tržišče. Izbor tujih igralcev je odvisen od tistih, ki hočejo kupiti ta film. Zagotovili smo si torej igralce, ki bodo, skupaj z našimi,

☆ V materialni realizaciji tega filma sodeluje vseh šest naših filmskih producentov, vsi izvršni sveti republik in nad 15 gospodarskih organizacij.

☆ »Bitka na Neretvi« snemajo v barvah in panavision tehniki, ki jo pri nas uporabljajo prvič. Film bo trajal 3 in pol ure.

☆ V tem filmu sodeluje nad 80 znanih jugoslovanskih filmskih in gledaliških igralcev, od tujih pa Orson Welles, Sergej Bondarčuk, Oleg Vidov, Hardö Kriger, Franco Nero, Kurd Jürgensen, Daniel Olbričky, kakor tudi filmske »zvezde« Vanessa Redgrave, Silva Koscina in Eva Vášnjevska.

☆ Razen naših vojnih svetovalcev, generalov Vukovića, Ljubibratića in Pervana, sta v ekipi tudi svetovalca za nemško vojsko — polkovnik Helmut Welz ter za italijansko vojsko Pietro Minetti in Angelo Rossi.



»Glavni junaki filma so borci in njihovi komandanti« poudarja režiser Veljko Bulajić. »Neretva — to je etika, duh borcev, bratstvo in enotnost, ne pa jaz,« je dejal režiserju Bulajiću tovariš Tito, ki je vztrajal, da se v filmu ne bo pojavil.

prispevali za komercialni in umetniški uspeh filma. Od naših bomo porabili igralce iz vseh republik. Bo torej dovolj dela za vse, je na koncu pogovora rekel Veljko Bulajić.

Kako daleč ste z delom?

»Neretva ni ne Sutjeska, ne Kadinjača. Neretva je Makljen, Prozor, Konjic, Most in Titova odločitev. Zaradi tega je moje delo težje. V zgodovinski okvir moram vnesti tudi umetnost, svojo vizijo Neretve, da bi lahko dal kompletno delo. Z gradivom, ki je doslej posneto, in delom velikanke ekipe sem zadovoljen. Toda prva dva meseca so samo začetek in treba je vzdržati do kraja v polni koncentraciji, vzdržati psihično in fizično, kajti na terenu bomo delali še pet mesecev. Najtežje scene za igralce, snemalce in režiserje šele pridejo.«

Naša armada daje filmu neprecenljiv prispevek

Povsem je očitno, da brez pomoči JLA ta film ne bi bil uresničljiv. Nad tri tisoč vojakov se je tri mesece pripravljalo na Makljen, planini, kjer so nekoč divjali najhujši spopadi med enotami NOV in veliko močnejšim sovražnikom.

Sleherini starešina in sleherini vojak se potrudijo do skrajne možnosti. Vsi živijo za film in govorijo o njem. Vojakom ni težko vstajati ob štirih jutraj. Delovni dan se jim konča pozno popoldne. Vojaki kombiniranega polka so pokazali že na generalni preizkušnji kot kasneje med snemanjem, da so dobro pripravljeni.

Opravili so že vse vaje, ki so bile posnete decembra, in ki bodo posnete še v januarju in februarju. Prav tako so že imeli vaje italijanske vojske — napad italijanskih čet na Prozor.

Pri cerkvi v Ščitu so preizkusili delovanje artilerije za obrambo Makljena, kjer so bili med IV. ofenzivo najhujši spopadi. Na Makljenu je preizkušena velika bitka ustaških in partizanskih enot ob sodelovanju letalstva in pirotehnike.

Ta generalna vaja enot JLA je predstavljala vključevanje vojske v snemanje filma in seznanjanje z dispozicijami filmske ekipe.

Vendar ne gre čisto gladko, kot pravijo vojaški svetovalci, kajti nekateri vojaki se upirajo, da bi sodelovali v »okupatorskih enotah«. Vsi bi hoteli biti borci NOV in kar neradi oblačijo uniforme Ita-

lijanov, Nemcev, ustašev in četnikov. Pa tudi drugače snemanje takih prizorov ni lahka reč, saj morajo vojaki in njihovi poveljniki uporabljati pet strategij in pet taktik vojskovanja in prilagoditi morajo svoje razpoloženje mentaliteti vojske, katero igrajo.

Ekranizacija bitke na Neretvi bo pokazala svetu, kako

lijanov, Nemcev, ustašev in četnikov. Pa tudi drugače snemanje takih prizorov ni lahka reč, saj morajo vojaki in njihovi poveljniki uporabljati pet strategij in pet taktik vojskovanja in prilagoditi morajo svoje razpoloženje mentaliteti vojske, katero igrajo.

Ekranizacija bitke na Neretvi bo pokazala svetu, kako

lijanov, Nemcev, ustašev in četnikov. Pa tudi drugače snemanje takih prizorov ni lahka reč, saj morajo vojaki in njihovi poveljniki uporabljati pet strategij in pet taktik vojskovanja in prilagoditi morajo svoje razpoloženje mentaliteti vojske, katero igrajo.

se je majhen narod sam v soteskah Balkana junaško bojeval za svojo svobodo. Obenem pa bo ta film mogočen zgodovinski spomenik naše revolucije, saj je njegovo bistvo v tem, da razen prizorov prikaže moralne vrednote narodov Jugoslavije — tovarštvo, bratstvo in enotnost v najtežjih trenutkih naše zgodovine.

Ekranizacija bitke na Neretvi bo pokazala svetu, kako

lijanov, Nemcev, ustašev in četnikov. Pa tudi drugače snemanje takih prizorov ni lahka reč, saj morajo vojaki in njihovi poveljniki uporabljati pet strategij in pet taktik vojskovanja in prilagoditi morajo svoje razpoloženje mentaliteti vojske, katero igrajo.

Ekranizacija bitke na Neretvi bo pokazala svetu, kako

lijanov, Nemcev, ustašev in četnikov. Pa tudi drugače snemanje takih prizorov ni lahka reč, saj morajo vojaki in njihovi poveljniki uporabljati pet strategij in pet taktik vojskovanja in prilagoditi morajo svoje razpoloženje mentaliteti vojske, katero igrajo.

Igralci o filmu in svojih vlogah

Pavle Vujisić (Jordan, šofer kamiona):

»Vozim kamion centralne bolnišnice, v katerem so ranjeni borci. Jordan je zanimiva osebnost. Dobro opravlja svoje delo, toda za revolucijo se bolj malo zmeni. Kasneje pa se čedalje bolj vrašča vanjo, postane partizan, sodeluje v vseh bitkah.«

Petre Prličko (borec in kuhar Jole):

»Igram vlogo borca in kuharja Joleta, ki je v nekem smislu spoj vseh likov, ki sem jih doslej predstavljaj. Jole je kot iskra, ki se svetli ka med borci, vsi ga poznajo, ker zna s svojim zdravim ljudskim humorjem nasmeja-

ti partizane tudi v najtežjih trenutkih. To je vloga, kakršno sem si želel in ki mi res ustreza.«

Dragomir Felba (Ličan):

»Vesel sem, da sodelujem z Veljkom Bulajićem, saj sem igral že v dveh njegovih filmih. Igram Ličana. Vloga ni velika, toda po svoje lahko obogati film, če jo bom dobro zaigral. Posebno me navdušujejo enote JLA.«

Zaim Muzaferija (Človek, ki vzklika parole):

»Že po tem, kar je doslej posneto, lahko rečem, da »Neretva« presega vse, kar sem doslej videl na filmu. V vlogi ranjenca, ki vzklika parole, poskušam, da v ta velikanski

mozaik vgradim tudi svoje kamenčke.«

Hajro Hadžikarić (Vladimir Nazor):

»O Nazorju lahko veliko govorimo. To je velik pesnik in velik humanist. Moja naloga je nenavadno težka. Igram člo-



Pesnika Vladimira Nazorja predstavlja v filmu banjaluški igralec Hajro Hadžikarić. Resnično je zelo podoben pokojnemu partizanskemu borcu in poetu.

veka, ki ga mnogi udeleženci prave bitke na Neretvi dobro poznajo in se ga spominjajo. Poskusil bom vse, kar morem.«

Miha Baloh (četniški vođa):

»Derak, četniški vođa, ki ga igram, je pravi ustaš, prototip kvizlinga. Zvesti hlapec sovražnika, ki se bori proti partizanom in njihovim idejam. Sovraži jih iz vse duše, ideje o bratstvu in enotnosti pa se mu zdijo najhujša bedarija. Derak spada med tiste, ki skupaj z nekaterimi Nemci in četniki potegne bodalo tudi na ranjence. To je lik, ki je prisoten v vsem filmu. Pokaže se zmeraj v usodnih bitkah, ko je partizanom najtežje, ko gre za zmagati ali umreti.« D. BOJANIĆ



V mrazu, snegu in ledu je ekipa filmala tudi na Kupresu, kjer so posneli nekatere najtežje prizore filma. — Direktor fotografije je Tomislav Pinter, eden naših najboljših mojstrov filmske kamere.

O, Kusejr, to ti je bil talent

Torej Kusejr. Da. Ta je bil že takrat izredno vsakdanji talent. Ali morda vsakdanje izreden? Skratka talent.

Se spominjate, kako je gošpod učitelj vprašal, koliko je ena in ena, in poklical Kusejra? Kusejr pa z zanj značilno temeljitostjo — je rekel dve! Da, to je rekel. In ob tem, da je ena in ena dve, se je potem razgovoril. To je bila Kusejrova navada. In ko je takole pripovedoval, da je ena in ena dve, je ena polagoma nehavala biti točno ena in iz nje je nastala skoro ena, in tako je skoro ena in skoro ena bilo tako rekoč dve, potem pa sta enici v toku pripovedovanja izginili in je bilo, kot da malo in malo je malo več, in Kusejr je še kar naprej tako prijetno govoril, dokler se ni izkazalo, da ščepec in ščepec je malo, in ko je končno nehal govoriti, ni ostalo po tistem, o čemer je govoril, niti sledu več. Zato je nehal. In nihče že ni več vedel, o čem je pravzaprav govoril in kaj smo poslušali.

To je bil tisti njegov izredno vsakdanji talent. Vse, o čemer je govoril, je razblinjal. In razblinjal je, dokler ni vsega temeljito razblinil

Duhovita in jedka črtica o Kusejru je delo češkega pisatelja Ivana Vyskočila (rojen 1929). Vyskočil se v črtici poslužuje posebnega humora in grotesknega pretiravanja ter odkriva v dejanjih in mišljenju današnjega človeka prvine absurda. Posmehuje se vsem mogočim oblikam ter jih neznansko povečane postavlja ljudem in sebi pred oči. Leta 1966 je izdal knjigo proze *Kosti*. Iz nje je črtica o Kusejru, ki je izšla v knjigi *ČAS NESPEČNOSTI* — izbor sodobne češke kratke proze kot XVIII. delo v zbirki *SIVI KONDOR* (Mladinska knjiga, Ljubljana, 1967).

in ni ostalo od tistega ničesar več. Se dobro, da je govoril samo takrat, kadar je bil vprašan, in samo o tem, kar je bil vprašan. Drugače sploh ne vem, kaj bi bilo z ne-

Kaj pa tistega se spominjate, kako smo se vsi dušili, ko je govoril o Komenskem in smo se komaj videli v oblaku prahu, ki ga je napravil s svojim govorjenjem iz mavčnega doprs-

nega kipa Jana Amosa? Nekaj podobnega se je zgodilo z Arhimedovim zakonom. Od njega je ostala samo tekočina!

Iz Londona je naredil tisoč Benešovov.

O tridesetletni vojni je govoril s takim navdušenjem, da je od nje, ko ga je gošpod profesor Honk končno prekinil, ostalo samo še kakih 130.000 gostilniških pretepov, tam nekje med Stockholmom in Vraným nad Vltavo, popolnoma brezposelnih za zgodovino.

Toda kam s Kusejrom po maturi? Ni bilo namreč še jasno, kakšna je Kusejrova praktična uporabnost. Kot kaj in kje bi lahko kot on funkcioniral. Nekateri so menili, da bi mogoče lahko nastopal v varjetjih, drugi, da bi ga porabili v kamnolomu, kjer delajo gramoz. Odvečne skrb. Kusejr se je uveljavil. Pa — kako!

Kako? Pa še kako! Kako?

Tako in tako! Najprej nekaj k vprašanjem. Vsakdo prav gotovo ve, da eksistira samo ena osnovna življenjska vprašanja, in to ti sta prva. To so prijetna vprašanja, ki se nikdar ne tičejo, nikogar ne zanimajo, zato so zaželena, ker pravzaprav sploh niso vprašanja. Že res, kaj pa potem s tistimi drugimi vprašanji, s tistimi neprijetnimi, ki so neprijetna v glavnem zato, ker so vprašanja? Torej »kaj z

njimi?«, to je pravzaprav že neprijetno vprašanje.

Najprej se je zadrževalo, da ta druga neprijetna vprašanja sploh ne eksistirajo. Toda to ni bilo ravno pametno. Ker že s tem, da se je reklo, da ne eksistirajo, že s tem, se je opozarjalo na njihovo eksistenco.

Začel se je torej boj proti vprašljivosti teh neprijetnih vprašanj, češ da to niso vprašanja in podobno. Toda saj veste, kako je v življenju. Kakor hitro se proti nečemu borite, samo poudarjate, celo povečujete pomen tistega, proti čemur se borite. In saj poznate ljudi. Kadar je nekje nekaj proti, se začne takoj za to zanimati tudi tisti, ki se drugače svoj živdan na to ne bi spomnili.

In nazadnje so se s temi neprijetnimi vprašanji kot vprašanja začeli ukvarjati tudi tisti, ki so se proti njim kot vprašanjem borili, in to je bilo od sile nerodno.

V takšne kritične situacije so postavili naše Kusejra. Naročeno mu je bilo, naj se ukvarja s temi neprijetnimi vprašanji. In Kusejr se je vrغل na delo. Ni zavračal, ni negiral, ni se boril, samo z zanj značilno temeljitostjo je o teh vprašanih govoril. In tako je ta velika neprijetna vprašanja in v kratkem času razblinil v majhna vprašanja in na čisto majhna vprašanja, ki niso bila niti neprijetna niti prijetna, ki niso bila nikakršna, tako da nazadnje živ krst ni več vedel, za kaj je pravzaprav šlo, živ krst ni več vedel, kako se je glasilo vprašanje in če se je sploh kdaj kakšno vprašanje glasilo. Tako je Kusejr po zaslugi svojega talenta zlikvidiral ta neprijetna vprašanja in vse je bilo spet dobro.

Prav gotovo bi se Kusejr še visoko povzpел, če ga ne bi prežgodela nesreča. Na nekem takem sestanku je nekdo Kusejra pozval, naj pove tudi kaj o sebi. Kusejr se ni branil. In bolj ko je Kusejr govoril, bolj jim je izginjal izpred oči in se razblinjal, in preden se je kdo zavedel, je izginil in popolnoma umolknil. Samo po zraku se je razpršilo milijarde Mikrokusejrov. In od tistega časa so kar naprej v zraku. Kar naprej z nami in v nas. Ja, ja, Kusejr!



Rudi Simčič: DEGENERACIJA (grafična kreda, 1963)

Vso srečo, fantje!

Nekaj po polnoči so prišli; postavni, čedni fantje, trije sami — brez deklet. Malo so postali sredi restavracije, nato pa posedli za mizo blizu orkestra. Pomignili so natakarici Tiki in jo vprašali, če morda govori nemško. O, pač, nekoliko zna, kolikor se je naučila v gostinski šoli — jim je odgovorila. In zgodba se začne...

Sampanjec! Kakšnega? Do mačega ali ruskega? Najn, najn, nemškega ali francoskega, drugega ne pijejo, sploh ne! Tilka jim je dopovedala, v nemščini seveda, tako, kot so gospodje pač govorili znani, da imajo na voljo le dve vrsti penečega vina in da je to za restavracijo v tako majhnem kraju kar dovolj. Po krajšem razburjanju in daljšem premisleku je stala pred njimi »Bakarska vodi-ca«. Kratka, toda imenitna salva je bila dovolj, da se je na desetine občudujočih zar-zrlo tja, kjer so si ti trije po nemško voščili srečno novo leto.

Godbeniki so zapustili točilno mizo in jo urezali. Pa men' se dekle smil' k' je včasih moja b'la...

Nemški fantje so vrgli oči naokrog. Bilo je kaj izbirati!

Dosti deklet, neizbranih ali preizbranih, je čakalo na klic. A tudi tiste, ki so se še vrtele s svojimi Janezi, bi bile koj za to, da se razgibljejo v tujem ritmu. Sprememba velja! Izbrati so, izbrali in nerodno odplesali nekaj tak-tov. Eden izmed njih se je znašel, prišepnil nekaj tujih besed harmonikarju na uho, mu pomolil par tujih papirkov v žep in — šejkl! Pa spet šejkl, šejkl!

In nato še ena steklenica sladke vodice pa še ena.

Vsaka zgodba ima svoj konec, pa naj bo še tako resnična! Steklenice so prazne, glave polne, noge utrujene, srca žejna (ljubezni, seveda). Samo še poslednji signal dekletom: čez deset minut čakamo v limuzinah! Zdaj pa, Tilka, račun, marke čakajo!

Pa je kot pesem zazvenela iz Tilke slovenska beseda: »Vso srečo v novem letu vam želim, fantje! Kar na kupe mark, nič tuljev in trdno zategnjene pasu! Pa da bi vas ob letu ne vrglo v koš kot zdaj; ne vino domače, ne nemščina!«

Nekaj po peti zjutraj so odšli. Postavni, čedni fantje, trije, sami, ne sami, še huje — osamljeni.

JANJA KASTELIC

Misli o ljubezni

(AZIJSKI SPEV):

Ljubezen je najlepše izžarevanje Alahovo na zemlji, kajti čeprav so njeni sladostni gibi zelo kratki, obsega vsak izmed njih vso večnost.

PASCAL:

Strasti, ki sta za človeka najbolj prikladni in ki zaobjemata v sebi mnogo drugih, sta ljubezen in častihlepje.

ZOLA:

Poznam najvišje ljubezni s tako bleščečim sijajem, da zatemni sonec.

BALZAC:

Ljubezen je edina strast, ki ne trpi niti preteklosti niti prihodnosti.

H. BATAILLE:

Ljubezen? Ena sama beseda za vse to! »Ljubiš me, ljubim te, ne ljubiva se več...« Človeštvo se prepira okrog te nezadostne besede, ki ga vodi za nos. Recimo čisto enostavno: Če bi bil jezik bolj bogat, bi bilo morda mnogo manj žalosti, trpljenja in solz!

»Prebrisana glava, raca na vodi! — brez zamere! Ta zna kaj, ta; zastoj ni bil v črni šoli Bankovce, pravijo, da dela take, da jih ni ločiti od cesarskih. Jaz sem si že večkrat mislil, zakaj ga cesar sam ne vzame v svojo službo; on bi mu delal take bankovce, da bi jih ne mogel nihče ponarejati. In tudi za kaj drugega bi ga lahko imel, ker je človek tako bistra glava in tako umetelne roke.«

»Oho! oče Seljan, to ne gre kar tako, kakor si mislite vi; kaj niste tudi slišali, da je Zaplotnik od vojakov pobegnil? Taki ljudje se ne jemljejo v cesarsko službo. Saj ste bili sami vojak in veste torej, kako veliko hudodelstvo je to, če kdo pobegne od vojakov.«

»Kaj pak da vem, gospod! Ali to pa tudi vem, kako grdo se včasih pri vojakih ravna z ubogim človekom. Hladne krvi je treba, da se vse molče potrpi; Zaplotnik je nima, kakor je videti.«

»Vi ga torej zagovarjate, oče Seljan!«

»Jaz ga nič ne zagovarjam, brez zamere, gospod! Taki ljudje se morajo kaznovati, drugače bi morda nihče ne ostal pri vojakih; samo to sem hotel reči, da Zaplotnik tega pač ni storil iz same prešernosti.«

»Pustiva zdaj to, oče Seljan; poslušajte, zakaj sem vas poklical. Slišali ste menda tudi, da se ta nepridiprav zdaj potepa po naših krajih.«

»Govori se to in to, a vsega pameten človek ne verjame. Če sodim po tem, kar sem slišal o njem, moral bi skoraj sklepati, da bi ga ravno tod zastoj iskal. Ta človek ima to navado, da ga ravno tam ni, koder ga iščejo, kjer pravijo, da je.«

»Jaz vam pa pravim, da je tukaj. Od zgoraj se nam je namignilo, da je tukaj skrit.«

»To je dobro, da se vam je povedalo, kje je, zdaj ga lahko primete.«

»Vi me ne umete, mož, ali me pa nočete umeti.«

»Malo počasne pameti sem res, ne zamerite, gošpod. Zaplotnik bi vas hitreje in boljše razumel.«

Gospod okrajni sodnik je bil v zadregi, da ni mogel vpričo takega poslušalstva možu blizu. Vedel



pa samo neumnega dela. Malo nevoljen torej nani, kaj naj bi mislil: da je mož tako neumen, ali se daljuje svojo obravnavo:

»Poslušajte torej, da vam jasno povem, zakaj smo vas poklicali. Človeka moramo dobiti v pest, tako ali tako. Ukrenili smo, da bi nam vi lahko pomagali, oče Seljan.«

»Jaz naj bi vam pomagal človeka loviti, gospod?«

»Zakaj ne? Vi ste tod povsod dobro znani. Vi lahko z ljudmi govorite in jih izprašujete, v vas imajo zaupanje. Vam lahko mnogokaj pride na uho, kar vas pripravi na sled.«

»Motite se, gospod: star mož sem, ne slišim tako dobro, kakor vi mislite; in moje noge niso več tako gibčne, da bi gonil človeka kakor pes zajca.«

»Kako čudno govorite! Tu ni treba nič goniti, kakor pravite; za to imamo že druge ljudi, samo izslediti ga je treba. In to je ravno vam lahko. Pomislite, da je vsakega poštenega človeka dolžnost podpirati gosposko, ko preganja kakšnega hudodelca. In vrhu tega vaš trud ne bo zastoj. Če se nam posreči z vašo pomočjo, da ga ujamemo, verjemite mi, da vas ne pozabimo, ko bo čas. Srebrni ali morda celo zlat križec vas čaka in poleg tega tudi gotovega kaj.«

Tedaj pa drvarja obide nevolja. Moško se pokoncu vzpne ter reče gospodu krepko in odločno:

»Kakor ste vi, gospod, zdaj jasno z menoj govorili, tako naj vam tudi jaz naravnost, brez okolišev povem, kar mislim. Siromak sem, gospod, kakor vidite. Nobenega dela se ne branim, da ga le zmorem; ne ogibljem se zaslužka, samo da se mi ga ni treba sramovati. Če imate zame kako delo, kakršnega sem vajen; da vam nasekam drv, nakoljem ali zložim v skladanico; če je treba na cesti kaj popraviti, kamenje klepati, blato pospravljati, po zimi sneg kidati ali kaj drugega takega, gospod, rad vam postrežem in zadovoljni boste z mojim delom. Ali da bi vam lovil ljudi — nikdar — brez zamere! Tega stari Seljan ni vajen. Križec mi obette! Kaj bi jaz s križcem, zlatim ali srebrnim? Ko bi ga dobil in pripel na tole raztrgano obleko — krave bi se mi smejale, brez zamere!«

»Vaše besede, oče Seljan, so jako nespodobne!«

»Brez zamere, gospod! Pomislite, da imate drvarja pred sabo; drvarji ne govorimo, kakor da bi rožice sadili.«

»Vi bi, kakor sem vas zdaj spoznal, utegnili še temu človeku dajati potuho; vi bi morda celo —«

»Bog ne da, gospod! Toliko že vem, kaj sme pošten človek in kaj ne. Hudodelnika ne bom skrival pod svojo streho, ali lovil ga tudi ne bom. Jaz nisem ustvarjen za ovačduha, brez zamere. Za to so drugi ljudje. Saj imate svoje biriče in žandarje; zakaj jih pa plačujemo in redimo? — Brez zamere!«

»Tako se ne govori o uradnih osebah!«

»Saj jim ne pravim nič napačnega. Ta stan ni nepošten, potreben je tudi, ali imeniten se mi ne zdi, brez zamere! Dober večer, gospoda!«

Rekli, se družbi prikloni, potem se po vojaško zasuje in odide.

Da pojasnimo vedenje Seljanovo v gosposki družbi pri Korenu, katero bi se utegnili komu zdeti nekako čudno, nam je treba nekoliko nazaj poseči v naši povesti. Pošteni drvar ni bil prišel samo svoje hčerke gledat v Korenovo hišo, kakor se je reklo.

TRIDESET LET S TITOM IN PARTIJO



1. nadaljevanje

Hitler ni čakal na to, da bi mu nova vlada morda izjavila lojalnost, 6. aprila so brez vojne napovedi nemške štupe divjaško razrušile Beograd. Z vseh strani so planili na Jugoslavijo do zob oboroženi napadalci iz Nemčije, Grčije, Bolgarije, Madžarske. Jugoslavija se je sesula kot hiša iz kart, vojska je razpadla in kapitulirala, vlada in kralj pa sta zbežala. V paničnem begu so pozabili na marsikaj, le na državno zlato ne; da bi bilo dovolj prostora zanj, so na letališču pustili celo nekatere ministre (med njimi tudi dr. Lamberta Erlicha, ki se je kasneje v Ljubljani udinjal okupatorju ter bil od sodišča OF obsojen na smrt).

»Domovino razudijo kakor zaklanega vola...«

Predolgo bi bilo opisovanje, kako so si fašistični roparji med sabo delili in razdelili plen. Od bivše države ni ostalo niti sledu več. Vendar pa je globoko v ilegali obstajala politična sila (od vseh bivših režimov krvavo prežanjena), ki je delovala na celotnem ozemlju bivše države in ki je v popolnoma brezupnem položaju kazala zasužnjenim narodom Jugoslavije perspektivo. To je bila KPJ s Titom na čelu.

Politbiro CK KPJ se je že 20. aprila na Titov poziv sestel v Zagrebu in v proglasu, ki ga je izdal, pozival narode Jugoslavije na boj »do končne zmage«, na boj, ki bo »rodil nov svet«. Na isti seji je bil ustanovljen tudi vojni komite pod Titovim vodstvom.

Pričele so se mrzlične priprave komunistov za organiziran odpor: zbirali in skrivali so orožje, organizirali so osvobodilne in pobege zaprtih in interniranih komunistov po vseh mogočih zaprtih široj državi, mobilizirali napredne plasti vseh narodov Jugoslavije za skupen oborožen nastop.

V Ljubljani je bila na pobudo in pod vodstvom KPS že 27. aprila 1941 ustanovljena Protiimperialistična fronta, ki se je kmalu preimenovala v Osvobodilno fronto slovenskega naroda; v njenem okviru so se združile dejanske vse napredne sile našega od fašizma na smrt obsojenega naroda.

To obdobje dela in borb komunistov in še posebej Titovega prispevka pri formuliranju in uveljavljanju take usmeritve (V. konferenca KPJ itd.) smo namerno obširneje opisali. Danes namreč v tujini prav tisti ljudje, ki so 1941 hoteli prodajati za skledo leče sebe in svoje narode najbližjim okupatorskim komandam ter izročali zaprete komuniste nemškemu gestapu in italijanski ovri — govorijo in pisarijo, da so komunisti pričeli z odporom proti okupatorju šele po napadu Hitlerjeve Nemčije na Sovjetsko zvezo.

Dejstva govore seveda drugače.

Resnica pa je, da je napad na Sovjetsko zvezo 22. junija 1941 pomenil signal za vseplošno okrepitev borbe, za še čvrstejše organiziranje in

mobilizacijo vseh sil v borbi za svobodo in s tem tudi za podporo Sovjetski zvezi.

Zadnje priprave na »boj do končne zmage, ki bo rodila nov svet«

Ze 27. junija je politbiro CK KPJ ustanovil Glavni štab narodnoosvobodilnih partizanskih odredov Jugoslavije, katerega komandant je postal generalni sekretar partije Tito. 4. junija je politbiro CK KPJ sklenil začeti z vsesplošnim oboroženim bojem proti fašističnim napadalcem. Vojni komiteji, ki so bili že pred tem organizirani ne le pri vseh pokrajinskih CK, ampak tudi pri partijskih organizacijah na tere-

nu, so medtem opravili ogromno organizacijsko pripravljenega dela. Potencialne sile ljudskega odpora so tako imele vseskozi čvrsto organizirano, v bojih, trpljenju in ilegali prekaljeno in borbena politično in vojaško vodstvo.

Medtem ko je buržoazija bežala oziroma se prodajala okupatorjem, je KPJ pod Titovim vodstvom z železno vztrajnostjo, s hladnokrvnostjo in z disciplino gradila temelje bodoči ljudski vojski. Sramota poraza je ostala na tistih, ki so ga zakrivali: na buržoaziji in politikantih starih protiljudskih strank.

V času popolnega razkroja, zloma in obupa je Tito naslovil poziv ljudstvu: »Vsi v boj za svobodo!« Bratomornemu klanju ustašev in čet-

nikov ter drugim poizkusom razkrajanja naših narodov je Tito zoperstavil načelo: »Bratstvo in enotnost«, stari unitaristični in nasilniški državi pa socialistično pravico vsakega naroda do samoodločbe, vključno z odcepitvijo.

Pobegla reakcija, varno živčeva v Londonu, je ta načela razglasila in razkrajala, češ da pomenijo rušenje Jugoslavije. Tragikomično je, da danes poskušajo prav isti ljudje vse, da bi Jugoslavijo kot svobodno socialistično skupnost narodov razkrajali. Sedaj jim je Jugoslavija naenkrat trn v peti.

Pod Titovim vodstvom sta zrasli nova ljudska vojska in demokratična ljudska oblast

Zgodovina narodnoosvobodilnega boja je dobro znana našim ljudem, mnogi so v njem tudi aktivno sodelovali. Kljub temu pa je težko opisati ogromen delež, ki ga je Tito vložil v najbistvenejše odločitve in usmeritve tega nadljudskega boja. Pomen in vrednost osnovnih smernic, na osnovi katerih so pričeli komunisti pod Titovim vodstvom širom po Jugoslaviji graditi novo ljudsko vojsko in temelje nove demokratične ljudske oblasti, morda to najbolj razodeva.

Partizanska vojska pod vodstvom komunistov je bila edina oborožena sila, ki se je borila na celotnem območju Jugoslavije; še več: razširila se je na celotno področje Istre in Slovenskega Primorja, ki je bilo od I. svetovne vojne naprej vključeno v okvir Italije, ter na Slovensko Koroško (boj slovenskih koroških partizanov je bil hkrati edini oboroženi odpor proti hitlerizmu znotraj meja rajha iz leta 1938). Jugoslovanski partizani so nesebično pomagali narodnoosvobodilnim gibanjem v sosednji Albaniji, Italiji itd. Partizanska vojska pod Titovim vodstvom je bila edina vojaška formacija na ozemlju Jugoslavije, ki so jo množično sestavljali pripad-

niki vseh narodov in narodnostnih manjšine Jugoslavije; vanje so se vključevali tudi pripadniki vseh veroizpovedi.

Glavni štab partizanske vojske na osnovi takih Titovih koncepcij ni nasedal nikakršnim ozkim, sektaškim ali pa razrednim omejitvam niti glede vojaške strategije in taktike niti v političnem boju. Izbiral je vse tiste možnosti vojaškega in političnega boja, ki so jih nudile ozemeljske razmere, subjektivna pripravljenost, tradicionalne okoliščine itd., zavračajoč vsakršne kalupe in tuje, neumestne nasvete. Zato ni nasedal teorijam o »razrednem boju« — takrat po vojni, ko bo kapitalizem oslabilen, delavski razred pa bo s klasično revolucijo na barikadah zavzel oblast.

Ni naključje, da je Stalin sumničl Titovo koncepcijo boja proti fašizmu kot nacionalistično. Očitno ni razumel ali pa ni mogel razumeti, da pomeni narodnoosvobodilna vojna jugoslovanskih narodov originalno (in ne le specifično) obliko boja vseh naprednih ljudskih sil pod vodstvom najnaprednejšega dela delavskega razreda proti najhujši obliki kapitalistične družbene ureditve: fašizmu.

Zakaj se je reakcija bala »novega sveta« po vojni?

Prav tako verjetno ni naključje, da se je tudi vsa domača (in pobegla) reakcija takrat postavila na stališče, da je treba počakati konca vojne, ne vzemirjati okupatorjev itd. Očitno je slutil, da bo brezobziren boj za svobodo razgibal vse ljudske energije in pripeljal na površje družbe nove sile. Ni se zmotila: naš narodnoosvobo-

dilni boj je prevesil razmerje političnih sil v Jugoslaviji tako, da se je iz tega boja »rodil nov svet« (kot je to daljnovidno ocenil CK KPJ že 15. aprila 1941 v svojem razglasu). Pravilna je bila temeljna usmeritev tega boja za svobodo, ki je združevala v svojih vrstah vse napredne sile narodov Jugoslavije. Med bojem so ljudske množice gradile od spodaj navzgor novo oblast. V ognju boja so se rušile ne le okupatorske in kvizlinške ustanove, ampak tudi ustanove stare razredne družbe sploh. V bojih in trpljenju prekaljene množice ljudstva niso bile več pripravljene sprejeti staro družbeno ureditev, ki jih je izkoriščala in poniževala.

Revolucija je bila edino upanje na smrt obsojenih jugoslovanskih narodov

Junaska je bila epopeja Titove vojske. Številne ofenzive, desanti, teroriziranje civilnega prebivalstva, množična izseljevanja in še mnoge druge oblike fašističnega divjanja — vse to ni moglo streči te edinstvene ljudske vojske. Ne glede na to, da so organizirali izdajalce in kvizlinge iz vrst domačih pokvarjencev za boj proti ljudski vojski, so bili okupatorji prisiljeni pošiljati v Jugoslavijo vedno večje število enot svoje vojske. Partizanska vojska se je borila 1944 z enako velikimi okupatorskimi silami kot ena izmed zavezniških front. Kljub besnosti zaradi uspehov partizanske vojske v Jugoslaviji je reichsfürer SS Himmler dal svojim generalom za zgled Titove sposobnosti: kako je mogoče tako rekoč iz nič organizirati udarne vojaške enote, ki kljub pomanjkanju orožja, municije, oskrbe itd. in kljub velikim izgubam in trajnemu gibanju — dosegaajo uspeh za uspehom. Seveda pa ne moremo mimo osnovne pomanjkljivosti te »pohvale«, ki jo je izrekel ta organizator tovarne smrti Sodli je da leži skrivnost vseh uspehov Titovega partizanstva zgolj v organizacijskem talentu maršala Tita in tradicionalnem uporištvu jugoslovanskih narodov. Pozabili je: KPJ s Titom na čelu je odražala najgloblje želje in tako rekoč edino upanje na smrt obsojenih jugoslovanskih narodov! V tem gibanju in pod tem vodstvom se je utelesilo neuklonljivo hotenje naših narodov živeti v svobodi, v napredno in humano urejeni družbi brez podrejanja in izkoriščanja človeka po človeku. V tem je prav gotovo največja vrednost borbe KPJ in Titovega deleža v njej; znala je ta samorastni tok organizirati in usmeriti tako, da je postal sila, ki je ne le pregнала z domačega ozemlja vse sovražne sile, ampak izvedla tudi družbeni prelom ter uveljavila socialistične družbene odnose.



Goloroko ljudstvo Jugoslavije je sledilo klicu svoje Komunistične partije, ki ga v času največje preizkušnje edina ni zapustila. Okupator se je krvavo maščeval: 17. avgusta 1941 so se Terazije v Beogradu napolnile z vešali — borci za svobodo so umirali kot talci zverinskih fašistov.



Aprila 1941 so okupatorji s svojimi motoriziranimi hordami navalili na našo domovino. Hitler s svojimi nadutimi generali in gaulajterji je prišel tudi v okupirani Maribor (na sliki) in bahavo zahteval od svojih krvinikov: naredite mi to deželo spet nemško! Lahka zmaga Nemcev, Italijanov in drugih nasilnikov nad izdano Jugoslavijo pa je trajala le nekaj let; plačali so jo s polnim porazom in z zmago revolucije naših narodov. Neuklonljivo hotenje naših ljudi po novem, svobodnem življenju brez vsakega podrejanja in izkoriščanja je pod vodstvom partije in tovariša Tita doseglo svoj najvišji namen.

Kultura ni več neizorana ledina

»Ko sem se pred kratkim udeležila demonstracij proti vojni v Vietnamu, sem se naravnost zavzela: kaj je mogoče, da imamo v Novem mestu toliko mladih ljudi, ki vstopajo v samostojno življenje? Še bolj sem se zavzela, ko sem pomislila, da nimamo niti ene dvoranice, kluba, skratka prostora, kjer bi se zbirali...« Tako je povedala prof. Bobnarjeva, predsednica programskega sveta za filmsko vzgojo na plenumu občinske Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije v Novem mestu. Tudi na plenumu samem se je pokazalo, da smo s prostori, s tistimi, kar je poleg kulturnih delavcev in denarnih sredstev po mnenju Boga Komelja najvažnejše za rast kulturno-prosvetne dejavnosti, zelo na tistem. Člani občinskega sveta Zveze kulturno-prosvetnih organizacij so se zbrali v garderobi Doma kulture. 14. januarja dopoldne sta se plenuma razen članov sveta udeležila tudi predstavnik občinske skupščine tov. Grašič ter tajnik ZKPO iz Ljubljane. Plenum je bil temeljita priprava

Priprave za Prešernov večer

Gledališka skupina Oder mladih že pripravlja program za Prešernov večer, ki bo 7. februarja v Domu kulture v Novem mestu. Izbrali so večje število Prešernovih pesmi. Proslavljanje Prešernovega dne, slovenskega kulturnega praznika, bo povezano tudi z odkritjem plošče, uprizoritvi Linhartovega dela Ta veseli dan ali Matiček se ženi. Zanj so se na sestanku 11. januarja zavzeli člani podružnice Slavističnega društva, občinskega sveta Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije ter svet za prosveto in kulturo.

Hiša Bare Juričine - muzej na prostem

Opuščena hiša Bare Juričine na metliškem Bregu revolucije, ki je ena najstarejših etnografsko zanimivih hiš v mestu, je pred kratkim Belokranjski muzej odkupil od dosedanje lastnice tov. Olge Erzenove. Hiša je zaščiten kot etnografski spomenik, zato jo bo muzej s sodelovanjem zavoda za spomeniški varstvo v Ljubljani in s pomočjo sklada SRS za pospeševanje kulturnih dejavnosti obnovil v njeni prvotni podobi. Nekateri dotrajane stene bo treba verjetno postaviti na novo, prav tako bo stavba dobila novo slamnato streho. Hiša, črna kuhinja in kamra bodo opremljene s starim kmečkim inventarjem, tako da bo sredi mesta stala pristna podoba stare belokranjske hiše. Muzej bo z obnovitvenimi deli, ki jih bo vodila inž. arh. Spelka Valentinčič-Jurkovičeva, začel že letošnjo pomlad.

Proza starega Egipta

89. knjižnica zbirke Kondor (izbrana dela iz domače in svetovne književnosti) prinaša prozo starega Egipta. Vpogled v staro egipčansko prozo iz časov faraonov nam je omogočil Franček Bohano, ki je knjižnico uredil, je napisal spremno besedo in opombe. Prevodi desetih zgodb so delo Mirka Avenasa. V zgodnjih se renišnost prepleta z izmišljenim in mitom. Ker pa so staroegipčanske zgodbe pravi odsev časa in hkrati pomagale pri odstranjanju tancice, ki visi nad davno preteklostjo tega naroda (znani so njegovi monumentalni spomeniki, od piramid do svetilišč in znanosti), so toliko bolj zanimive. Spretna beseda, ki nas orientira v času, je z opombami vred nujna.

Knjižnico je opremil Branko Simčič. Vsebuje tudi nekaj ilustracij, ki nam kažejo podobo starega Egipta v delih neznanih umetnikov (svetišča, grobnice, piramide).

za občni zbor občinske zveze ter je dal gradivo tudi za kongres zveze.

Prisotni so poslušali poročila predsednika občinskega sveta tov. Franca Stirna, tajnika Lojzeta Kastelca ter poročila predsednikov programskih svetov: prof. M. Bobnarjeve (film), Boga Komelja (knjižničarstvo in tisk), Petra Breščaka (dramatika) ter Ernesta Jazbeca (glasba). Blagajnik tov. Avsec pa je poleg blagajniškega poročila prebral še osnutek proračuna za leto 1968. Po poročilih se je razvila razprava. Poudariti moram, da je predstavnik občinske skupščine tov. Grašič dal občinskemu svetu vse pri znanje za njegovo delo ter menil, da je Zveza kulturno-prosvetnih organizacij našla svoje tovariše dela ter v javnosti pokazala živahno dejavnost. Navedel bom nekaj odločitev iz poročil, toda predtem naj povem bistvo razprave:

1. Vloga prosvetnih delavcev v kulturno-prosvetnem delu je zelo velika. Zanj nimajo prosvetni delavci pogosto niti materialnih niti moralnih spodbud.

2. Občinski svet kulturno-prosvetnih organizacij se ni zapiral v svoje delo, ampak je našel stik s krajevnimi skupnostmi na terenu ter prvi v Sloveniji poudaril vlogo teh skupnosti v kulturno-prosvetnem delu.

In nekaj navedkov iz poročil. Izbral sem tiste stavke, ki se mi zde najtehtnejše. Posegal sem po tistih, ki so kritični, in naj mi tovariši oprostite, kajti tako bodo njihova poročila izzvenela drugače, kot so bila v celoti.

Franca Stirn: »Prizadevanja za čim boljše gospodarjenje so potisnila v stran vso ostalo dejavnost, ki vpliva na oblikovanje človekove osebnosti, na socialistično osvoboditev, na privzganje vseh tistih kvalitativnih delovnega človeka, ki vplivajo na njegov odnos do dela, do okolja, do sočloveka. Ena izmed teh dejavnosti je prav gotovo kulturno-prosvetna dejavnost, ki bogati človeka, mu privzga etične in estetske norme, da uči vrednotiti velike kulturne pridobitve človeštva, skratka, prispeva k pozitivnemu oblikovanju človekove osebnosti...«

Lojze Kastelic: »Mrtvilo, ki nas včasih bega, ni tako po-

razno, kakor si ga nekateri predstavljajo... Sklicali nismo sveta zato, ker smo želeli, da najprej razpravljamo o kulturi in nato še občinska skupščina. To smo dosegli. Svet za prosveto in kulturo je sprejel lepe sklepe, tudi na občinski skupščini so dali priznanja. In če ste poslušali razpravo na občinski skupščini: razpravljali je predsednik občinske skupščine in sami kulturni delavci. Znova smo bili sami in spet smo živeli v svojem krogu. Nihče nas ni kritiziral niti hvalil...«

Bogo Komelj: »Če bi v ljudskih knjižnicah hoteli doseči jugoslovansko povprečje, bi potrebovali še 28 tisoč knjig, vseh enajst ljudskih knjižnic pa jih ima le 20 tisoč. Za dosego jugoslovanskega kriterija bi rabili najmanj 28 milijonov starih dinarjev, a o slovenskem niti sanjati ne moremo... Naš koroški delavec zelo rad daje denar ljudskim knjižnicam. Ve, da so namenjene njegovim otrokom, in se zaveda, da si bodo ti dobili z njimi širše obzorje. Zaradi tega ravnata občina zelo napreduje v gospodarstvu in kulturi...«

Prof. Bobnarjeva: »... Ne samo mladina, vsi Novomeščani že 20 let zamažajo na kino dvorano, kar je naravnost nedopustno. Občinska skupščina, družbene in gospodarske organizacije bi morale najti denar ter vsaj v 70. letih 20. stoletja zgraditi na Dolenjskem prvo kino dvorano, ki bi jo lahko vsestransko izkoristili...«

Ernest Jazbec: »Učenci osnovnih šol so priredili glasbeno srečanje, posvečeno obletnici smrti novomeškega rojaka skladatelja in akademika Marjana Kozine. Prireditelj, na kateri sta sodelovala razen učencev pravaka ljubljanske Opere Ladko Korošec in Vilma Bukovec, je pokazal, kako se mladina zanima za glasbo in kako ogromno delo so opravili glasbeni pedagogi v višjih razredih naših osnovnih šol...«

Na plenumu so govorili tudi o dramatski dejavnosti, poročeval pa je poudaril pomembnost režiserskih tečajev, ki naj bi bili v Novem mestu, ter prisotne obvestil o akciji za Linhartovo spominsko ploščo v Novem mestu.

P. BREŠČAK

Še o neobjektivni presoji „Stezić“

Odgovor na prispevek R. V. o prvi številki »Stezić«

V predzadnji lanskii številki Dolenjskega lista je R. V. objavil prispevek »Prva številka Stezića«. Smo sicer zelo vesel kritike, toda objektivne in pravilne, glede pisanja R. V. pa imamo nekaj pomislekov.

Pisec prispevka R. V. ni član uredniškega odbora »Stezića« (sodelovanje je odklonil) in sploh ni poučen o delu na osem drugem. Za informacije ni prošil nobenega člana uredniškega odbora, marveč je prispevek pisal na podlagi svojih domnev.

Zdravko Slak je odstopil 18. novembra, »Stezić« pa so izšli 4. decembra. V šestnajstih dneh je uredniški odbor zbral prispevke, jih odločal, napisal nadmatische, razmnožil in prodal. »Stezić« so bile razprodane v treh urah, ponatis pa je pošel v eni uri. Kljub ponatisu (prvi ponatis »Stezića«) mnogi razredi, predvsem na ekonomski in kmetijski srednji šoli, glasila niso dobili. To dokazuje, da se je novi uredniški odbor hitro in dobro znal. Šel, saj se mu je to, deset prejšnji ni zmogel v enem mesecu in pol, posrečilo napraviti v štirinajstih dneh. Prejšnji uredniški odbor ni zbral niti polovice prispevkov, zato je razlika še bolj očitna. Tudi ni bilo dolgega razprava in priprava, kot trdi R. V. (mogoče so bile

le pred nastopom novega uredniškega odbora). Tudi ni res, da so hoteli gimnazijci »Stezić« le zase. Res se je govorilo o tem, naj bi bile »Stezić« gimnazijci glasilo, vendar je bilo ob začetku šolskega leta na sestanku predstavnikov srednjih šol in uredniškega odbora sklenjeno, da ostanemo »Stezić« glasilo vseh novomeških srednjih šol. Zaradi napačnega poročanja so postale druge šole upravičeno ujaljene, to pa je povzročilo tehnične težave pri izdajanju glasila. Šport je dobil svojo stran, vendar jo je imel že prej, zaradi mode in filma pa tudi »Mladi literat« ni bil bistveno prizadet. Rubrike »Mladi literat« ne nadzoruje glavni urednik, ker te funkcije sploh ni, temveč uredniški odbor v celoti z mentorjem vred. Mentor prispevke pregleda, jih popravi in svetuje, kaj je treba predelati. Nato razpravlja o prispevkih uredniški odbor. Ni znano tudi, da bi urednik zamenjal pojma modernost, ki pa ne ustreza. V kritiki je res uporabljen izraz moderen, vendar ne v pomenu slab. Zdi se, da bo o teh rečeh pravilneje sodil prof. J. Sever, profesor slovenščine, kot R. V.

Za uredništvo Stezića
M. DIMITRIĆ



POLDE GRAHEK: ZIMSKA RAZGLEDNICA

Brez knjige ni kulturne rasti

Za pomenek o knjigi in njeni razširjenosti na našem področju sem poprosil prof. Emo Musera, predsednika sveta za prosveto in kulturo pri občinski skupščini Novo mesto. O knjigi in knjižnicah je svet za prosveto in kulturo letos že dvakrat razpravljal, gradivo pa je predložil tudi seji občinske skupščine, ko je bilo na programu kulturno-prosvetno delo v naši občini.

ZASKRBLJUJOČE MALO KNJIG

»Tovarišica Muserjeva, ali po vašem mnenju obstaja na našem področju problem knjige? Kako se to kaže v delu sveta za prosveto in kulturo?«

»Problem knjige obstaja že v tem, da niti šole niti ljudske knjižnice nimajo dovolj sredstev za izpolnjevanje fonda z novimi izdajami. To je osnovni problem, saj vemo, da nekatere ljudske knjižnice s svojim knjižnim fondom stagnirajo. Šolske knjižnice ne nabavljajo dovolj knjig. En izvod knjige za šolsko knjižnico ne pomeni veliko. Šolske knjižnice bi morale imeti po več izvodov, sorazmerno s številom učencev. Knjižničarji morajo biti svetovalci. Ker je knjiga za posameznega bralca pravzaprav že precejšen izdatek, bi bilo treba zagotoviti ljudskim knjižnicam več denarnih sredstev, da bi se knjižni fond povečal ter da bi tako knjiga postala dostopna najširšemu krogu občanov. Pri nas pride, kot smo izvedeli na seji občinske skupščine, 430 knjig na 1000 prebivalcev. Slovensko povprečje naj bi bilo dve knjigi na 1000 prebivalcev (gre za knjige v ljudskih knjižnicah). Leta 1964 je bilo v Sloveniji 737 knjig na 1000 prebivalcev, pri nas pa le 267.

Problem knjige torej obstaja in je pereč.

DELOVNE ORGANIZACIJE

Te v veliki meri zaposlujejo ljudi s podeželja, zato bi morale skrbeti za knjižnice v podeželskih centrih, od koder prihajajo njihovi delavci. Knjiga dviga kulturno raven, in ljudske knjižnice, ki so pogosto edina kulturna usta-

nova na vasi, so zlasti važne. Zanje bi morale skrbeti tudi krajevne skupnosti in krajevne organizacije SZDL.

»VAŽNA JE VLOGA SINDIKATA

posameznih delovnih organizacij,« je menila prof. Muserjeva. »Ta naj bi skrbel za kulturno rast zaposlenih tudi s podporo knjižnicam v krajih, od koder prihajajo delavci. Za oblikovanje človeka je knjiga nezamenljiv pripomoček.«

TEKMOVANJE ZA BRALNO ZNAČKO

»V svojem dolgoletnem pedagoškem in kulturno-prosvetnem delu ste se srečavali s knjigo na vsakem koraku. Katero obdobje v človekovem življenju odloča o tem, kakšen odnos bo imel človek do knjige v zrelih letih?«

»Ljubezen do knjige je treba buditi v otroku že v najnežnejših letih. To delo je treba nadaljevati, ko je človek še v srednji šoli. Do tu

Prva številka klubskega biltena

Foto-kino klub je izdal svoj prvi bilten. V prikupni publikaciji se vrstijo sestavki o zgodovini kluba od ustanovitve pred osmimi leti, sestavki o klubiški tehniki, prostori in strokovni literaturi. V biltenu so misli o dosežkih uspehih na razstavah in festivalih ter sodelovanju z drugimi organizacijami. Posebno zanimiv je sestavek Janka Topliškega o filmski kulturi v Brežicah. Posebno stran je uredništvo namenilo načrtom za letoš. Prva številka se zaključuje s humorjem. Bilten je izšel v 100 slovenskih in 50 srbohrvatskih izvodih.

V. P.



Prva nakazila za Župančičevo bralno značko

Odbor za Župančičevo bralno značko je te dni prejel denarno pomoč naslednjih delovnih kolektivov: Šolskega centra za gostinstvo v Novem mestu, Dolenjskega lista, tovarne zdravil Krka ter občinske skupščine Novo mesto. Za pomoč in razumevanje se delovnim kolektivom ter občinski skupščini toplo zahvalujemo.

Odbor za Župančičevo bralno značko

Glasbeno srečanje v počastitev skladatelja Kozine

Ob drugi obletnici smrti skladatelja Marjana Kozine bodo organizirali podobno prireditev kot lani. Glasbeno srečanje osnovnih šol in morda še nekaterih drugih zborov bo v počastitev spomina priljubljenega skladatelja in hkrati izmera pridobljenega znanja. Ko so na plenumu občinske zveze kulturno-prosvetnih organizacij govorili o tem, so predlagali tudi, naj bi takrat najboljšim skupinam podeljevali Kozinove plakete.

Kosovelovi »Integrali«

Pred kratkim smo v Dolenjskem listu poročali, da izidejo v uredništvu dr. Antona Ocvirka Kosovelovi Integrali. Zbirka, ki je eno temeljnih del slovenske poezije tega stoletja, je medtem že domala pošla. Pač ne moremo trditi, da se ljudje ne zanimajo za poezijo! Zanimajo se — za dobro poezijo.

Večer Kosovelovih INTEGRALOV

Oder mladih pripravlja večer Kosovelovih Integralov. Hkrati bo do konca šolskega leta naštetudiral pesmi ter prozne odlomke slovenskih modernistov Cankarja, Ketteja, Murina in Župančiča. Za uvode k večerom bo Oder mladih poprosil člane novomeške podružnice Slavističnega društva.

SZDL o srednje-ročnem načrtu

V soboto, 20. januarja, bo v Brežicah sešla občinska konferenca Socialistične zveze. Člani so prejeli obširno gradivo, da se bodo laže vključili v razpravo. Obravnavali bodo srednjeročni plan razvoja občine, možnosti za zaposlovanje mladih in investicije v osnovno šolstvo. Vsi povabljeni se v priloženem gradivu lahko seznanijo s sklepi posvetovanja o razvoju kmetijstva in turizma ter s stališči posvetovanja o osebnem delu z zasebnimi sredstvi za delo.

Učenci pridobili 20 naročnikov

Učenci osnovne šole Brežice pridobivajo nove naročnike DOLENJSKEGA LISTA. V torek smo dobili po pošti zajeto kuverto, v kateri je bilo kar 20 izpolnjenih naročilnic. Pomočnica ravnateljice Anica Rožič nam je na priloženem listu sporočila da so učenci 4.a pri 3.b pa po 4 nove naročnike. Dobili 8, učenci 5.e, 2.a in 4. učencem se zahvaljujemo za njihov trud in jim želimo še veliko uspehov pri pridobivanju novih naročnikov.

DOLENJSKI LIST

Skupen lovski dom brez pomena?

Lovci se ne strinjajo s priporočilom sekcije za turizem pri SZDL, naj bi vlagali prigrisnjeni denar v skupen lovski dom namesto da bi vsaka družina postavila kočjo zase. Pravijo, da to ni so gostišča, marveč le zasilni, pomožni objekti, v katerih lovci po potrebi prespejo ali se odpočijejo. Prav zaradi tega je nujno, da stoji sredi lovišč. Skupen dom pa teh prednosti ne bi mogel imeti.

KOVINOPLAST bo zidal halo

KOVINOPLAST Jesenice bo na pomlad začel graditi delovno halo. Načrti so pripravljeni, zemljišče odkupljeno in odmerjeno. Nova proizvodna hala bo široka 10,5 m in dolga 30 m. Predračun je na praviljen za okoli 30 milijonov starih din. Kolektiv računa, da bo prispeval 25 do 30 odst. te vsote, drugo pa si namerava sodelati. Finančni plan za 1967 so v podjetju presegli že septembra. Tedaj so imeli 5 milijonov Sdin čistega dohodka.

Dela ima kolektiv dovolj. Izdelke kupuje predvsem trgovina. Tudi za industrijo imajo precej naročil. Pohvalijo se zlasti s sodelovanjem s Tovarno pohištva v Brežicah.

Šolarje je strah na poti domov

Do šentlenarta je pot ob vrhinskem robu še vedno nerazsvetljena. Otroci so pozimi do noči v šoli in si zaradi tega ne upajo po tej poti domov. Mnogi gredo raje po cesti proti postaji, ki pa je zelo ozka, zelo prometna in zaradi tega nevarna. Pot si tako podaljšajo tudi za pol drugi kilometer. Namesto dveh kilometrov ali dveh in pol imajo do doma štiri kilometre. Vaščani zaradi tega upravičeno zahtevajo pomoč pri ureditvi javne razsvetljave.

Zakaj sporazum še ni podpisan

Svet regionalnega zdravstvenega centra za občine Brežice, Celje, Mozirje, Sevnico, Slov. Konjice, Šentjur, Žalec in Šmarje pri Jelšah zahteva več denarja za zdravstveno varstvo

V Celju se bo v kratkem ponovno sestal svet regionalnega zdravstvenega centra. Na seji 28. decembra so člani zavrnili predlog splošnega sporazuma s komunalno skupnostjo socialnega zavarovanja o financiranju zdravstvenih zavodov in merilih za delitev sredstev za zdravstveno varstvo.

Finančni načrt komunalne skupnosti SZ Celje temelji na šestodstotnem povečanju osebnih dohodkov v letu 1968 in predvideva 70 odst. izdatkov za zdravstveno varstvo ter 30 odst. za denarne datjave. Skupni dohodek sklada naj bi letos dosegel številko 76.103.000 Ndin. V tej vsoti je všteta še obvezna rezerva, ki znaša 1.522.000 Ndin. Za toliko se torej dohodek zmanjša.

Pomoč tabornikom v krajevnih središčih

Brežiški taborniki ne mislijo samo nase, letos nameravajo ugotoviti in razširiti organizacije v Artičah in na Bizeljskem. V načrtu imajo tudi obnovitev organizacij tam, kjer je delo zamrlo. To velja za Dobovo, za Veliko Dolino in Cerklje. Tabornikom iz okoliških centrov bodo pomagali z napotki, s pripomočki za delo, s posveti in seminarji. Organizirali bodo tečaj za vodnike.

RADIO BREŽICE

PETER, 19. JANUARJA: 18.00—19.30 — Obvestila — Nove plošče RTB — Pravljica za najmlajše — Mira Mihelič: Peter iz telefona — Glasbena oddaja: Izbrani ste sami. NEDELJA, 21. JANUARJA: 11.00 — poročila — Magnetofonski zapis z občinske konference SZDL — Alojz Vučkaj: Analiza občnih virov KO ZB — Za naše kmetovalce: dr. Anton Hudopisk — Metljavost pri govedu — Igra vam ansambel Zgodovinskih Kranjcev — Nedeljska reportaža: En dan pri učencih osnovne šole bratov Ribarjev v Brežicah — Pozor, nimas prednosti! — Obvestila, reklame in sponzorizirane oddaje. 12.40 — Občinski center in posredništvo.

TOREK, 23. JANUARJA: 18.00—19.00 — Novo v knjižnici — Jugoton vam predstavlja — Za boljše šolanje svojih otrok se bomo odločili (intervju) — Iz naše glasbene šole — Literarni utrinki: Oton Zupancič — Obvestila in filmski pregled. 19.00—19.30 — Glasbena oddaja: Pojo vam Ana Štefok, Mišo Kovač, Olivera Vučo, Doba Stefanovič in Zdenka Vučkovič.

NOVO V BREŽICAH

POSUJLO BREZ POROKOV zagotavlja kupcem trgovsko podjetje LJUDSKA POTROŠNJA. Nakup na tak način je mnogo bolj preprost, saj potrošnikom ni treba nikogar nadlegovati za podpis poročila.

ZA DUNAJSKO DRSLNO REVILJO V CELOVCU je letos manj zanimanja kot eno odzroma dve zime nazaj. Mnogi ljubitelji spektakla na ledu so že decembra prišli na svoj račun. Obiskovali so predstavo ameriških drsalcev v tivolski hali v Ljubljani.

SOLARJI SO V SKRBEH ZARADI SNEGA, ki ga je nenadna odjuga malone vsega stopila. V nedeljo se bodo začele polletne počitnice. Mnogi so že delali načrte za smučanje in sankanje, zdaj pa se boje, da jim je muhasta zima spet prekrizala račune. Morda bo pa te dni le še zapadla kaj snega na novo.

OBCANI, KI SO BREZ ZAPOSILITVE, se vsak dan obračajo za nasvete na občinski sindikalni svet. Število nezaposlenih zadnje čase narašča po vsej občini.

OBCINSKA SKUPSCINA STIPENDIJ trenutno 23 slušateljev višjih in visokih šol pedagoške smeri v Zagrebu, Ljubljani in Mariboru. Studentje so se v razgovoru s predsednikom OBS Vincom Jurkocom zavzeli za to, da bi podeljevali stipendije samo za tiste stroške, ki jih v občini potrebujejo.

PREDSEDSTVO OBCINSKE ZVEZE ZDRUŽENJ BORCEV NOV je včeraj analiziralo občne shore, pripravilo predlog finančnega pred-

Svet se s tako delitvijo ni strinjal. Dosedanje razmerje je bilo za tri odstotke ugodnejše za zdravstveno varstvo 73:27. Komisija zdaj preučuje zadevo in bo do naslednje seje pripravila nov predlog. Člani sveta so nadalje menili, da taka delitev ni v skladu z do-

Za prvi seminar odlična ocena

Člani občinskega komiteja ZK, vodje komisij in krožkov in sekretarji osnovnih organizacij so se v prvi polovici januarja zbrali na seminarju, ki ga je zanje organiziral občinski komitej Zveze komunistov v Brežicah. Član izvršnega komiteja OK ZKS Stane Kranjc je predaval in odgovarjal na vprašanja o idejni podobi Zveze komunistov in uresničevanju vodilne vloge ZK danes. Slušatelji so spremljali njegovo tolmačenje z veliko pozornostjo in se vključevali v razpravo.

Tudi predavanje diplomirane psihologa Jožeta Valentinčiča o organiziranju in vodenju skupin, društev in organizacij ter metodah in odlikah skupnega dela so udeleženci seminarja ocenili za zelo koristno in zanimivo.

BANČNI KREDITI ZA SEDAŠNJE SE NISO DOSEGLJIVI

Zakon o dedovanju drobi kmetije

Kmetje bi se radi trdneje povezali med seboj — V občini pogrešajo nekoga, ki bi zasebno kmetijstvo načrtno usmerjal

Od sekcije za kmetijstvo, ki so jo ustanovili nedavno tega pri občinski konferenci SZDL v Brežicah, si kmetje precej obetajo. Predvsem pričakujejo, da bo ocenila položaj zasebnega kmetijstva in spodbujala odgovorne organe k uresničevanju nekaterih nujnih ukrepov. Najbolj so na podeželju zaskrbljeni zaradi tega, ker ne vedo, kakšna prihodnost jih čaka, kam naj usmerijo svoje gospodarjenje.

Odkup je nestabilen, me-

ločilom pravilnika, po katerem naj bi zdravstveni zavodi nudili zdravstveno varstvo v skladu s sodobnimi dosežki medicinske znanosti.

J. T.

Reševalne enote usposabljaajo

Na pobudo odseka za narodno obrambo se je pri delavski univerzi začel seminar za tehničnoreševalne enote civilne zaštite v delovnih organizacijah. Posamezne teme podajajo Dušan Kovačević, Lazo Gligic, Simo Mrkšić, ppolk. Stjepan Sekulić ter inženirja Franc Filipčič in Jože Ajster. Ekipse se bodo na seminarju usposobile za ravnanje v primeru naravnih in drugih hudih nesreč, spoznale bodo organizacijo civilne zaštite ter predpise za to področje.

Delavnice po kletah in hlevih

Pri novogradnjah je premalo poslovnih prostorov — Zasebniki bi lahko sodelovali pri financiranju lokalov

Kdorkoli bi se v brežiški občini odločil za obhod posebnih obrtnih delavnic, bi

lahko ugotovil, kako so v stiski za prostor in kako so ti prostori za delo neprimerni.

V mestu lokalov manjka. V novem delu ima le en stanovanjski blok v pritličju poslovnih prostorov. Pri gradnji novih stanovanjskih zgradb bi bilo nujno potrebno predvideti tudi poslovne prostore in omogočiti obrtnikom sofinanciranje. Interesentov za delavnice v mestu najbrž ne bi bilo težko dobiti. Meščani pogrešajo predvsem nekatere stroke storitvene obrti.

Proizvodna obrt je precej bolj razvita. Največ obrtnikov te vrste je zunaj občinskega središča, na primer na Jesenicah na Dolenjskem. Večina prostorov, v katerih imajo obrtniki svoje delavnice, ni bilo namenjenih za to funkcijo. Uredili so si jih po kletah, po shrambah in nekdanjih hlevih. Delo v njih ni prijetno in celo škodljivo za zdravje zaposlenih.

Razen tega lastniki teh prostorov marsikje zahtevajo pretirano najemnino. Primeri se tudi, da oddajo delavnice v najem le s pogojem, da najemnik zaposli družinskega člana ne glede na njegove delovne sposobnosti. Vse to bi se hitro uredilo, če bi rešili kreditiranje zasebnega sektorja in če bi pri novogradnjah povabili s sofinanciranjem tudi obrtnike.

Kulturne prireditve letos

V brežiški občini so organizatorji kulturnih prireditev Zavod za kulturo, občinski svet Zveze kulturo-prosvetnih organizacij, Posavski muzej, občinski sindikalni svet, šole, konferenca za družbeno aktivnost žena pri SZDL, razne druge organizacije in zadnje čase tudi zdravilišče Čateške Toplice. Koordinacijski odbor je izobilkoval program za leto 1968 ter zaprosil za finančno pomoč tudi pri republiškem skladu za pospeševanje kulturnih dejavnosti.

Vabilo na taborniški ples

Partizanski odred MATIJE GUBCA v Brežicah prireja 3. februarja tradicionalni taborniški ples. Prireditve bo v narodnem domu. Taborniki obetajo gostom obilo zabave. Čisti dohodek letošnjega plesa bodo uporabili za opremo hišice, ki so si jo postavili na brežiškem stadionu.



Učiteljica Anica Krivčeva iz Dobove že drugo leto brezplačno vodi ure cikanov za predšolske otroke. Malčki radi prihajajo v šolo, kjer rišejo, pojejo in poslušajo pravljice. (Foto: J. Teppey)



NA POTI K MAMICAM. Vsakdanji prizor iz brežiške porodnišnice. Letos, 7. januarja, so prvič zabeležili rojstvo dvojčkov. S pomočjo carskega reza ju je rodila Marija Zerjav, kmečka gospodinja iz Brezine. Oba sta dečka. Vseh porodov je bilo letos do 16. januarja zjutraj že 31.

Nepozabni trenutki med krškimi kovinarji

Delavska skupnost Kovinarske iz Krškega je v dneh pred novim letom, kot je pač navada, napravila bilanco, potem pa pogumno uprla svoj pogled v bodočnost. Kdor je bil tiste dni med krškimi kovinarji, je občutil hotenje in želje po napredku, po izpopolnjevanju. Zdi se mi, kakor da so odkrili čarodajno formulo, ki vodi do uresničenja želja in do uresničenja napredka. Da, bil sem med njimi, povabljenec med povabljenec, eden tistih, ki smo pred leti v tej tovarni še kovali, merili in snovali, ki pa nas je čas odrinil med upokojevence. Čas je neusmiljen! Toda človek premaguje tudi čas in njegovo neusmiljenost. Tak občutek sem imel, ko sem pred novim letom bil spet v krogu dragih znancev, prijateljev, sodelavcev, v krogu svojih dragih krških kovinarjev. Pristopili so k nam mladi mojstri, mladi delavci, mladi inženirji in nam stisnili že več ali manj vročo roko. In v tistem trenutku smo vsi,

ki so se nam že iztekla leta dela in napora, čutili vnovič kot velika delavska skupnost pod mogočno skupno streho. In pod to streho nisi čutil, da bi se industrija morala razvijati zaradi industrije, ampak da se razvija zaradi človeka! Objela sta se stari in mladi mojster, zadržale so roke upokojevence, ko je sprejemal dar iz rok tistih, ki so v poletu svojih moči, zalesketala je solza v oči prijetnemu možu, ko je občutil, da ni pozabljen in da prostranih dušnih delavnic, ki so nekoč bile njegovo delovno polje, ne obiskuje zdaj samo v spominih. Ne, on je tam še vedno doma, tam je velika družina, ki ga vedno pred novim letom povabi, da se sredi hladne kovine razžarijo srca!

Cestitam delovni skupnosti Kovinarske v Krškem in njenemu direktorju Dušanu Koširju ne samo za novo leto, ampak za novega duha, za duha človečnosti.

Jaro

60 otrok bo čez 15 let odraslo

Polovičarsko reševanje ciganskega vprašanja ima lahko daljnosežne posledice — Odborniki so za naselitev na enem kraju, ne za bivanje posameznih družin po vaseh — Večina Ciganov živi pod šotori v nevzdržnih socialnih razmerah

Malo pred novim letom se je v Veliki vasi zbralo nad dvajset vaščanov in odšlo na pohod proti ciganskim šotorom. Pregnali so tri družine, ki so se morale nemudoma odseliti drugam. Za vedno so jim prepovedali vrnitev v vas in jim odklonili vsako pomoč, češ da so imeli že dovolj težav in neprijetnih izkušenj z njimi.

Spet dokaz več, da vprašanje Ciganov v krški občini ni urejeno, čeravno je bilo nekaj rešitev že nakazanih. Odborniki so na seji občinske skupščine 23. februarja lani imenovali komisijo in jo pooblastili za ukrepanje. Delati je začela v drugi polovici leta. Obiskala je vsa bivališča Ciganov in videla nemogoče razmere, v katerih ti ljudje živijo.

Trenutno biva v občini 18 ciganskih družin z 88 družinskimi člani. Med njimi je 60 otrok. Vse družine z izjemo dveh živijo pod šotori poleti in pozimi. Večina Ciganov je brez rednega dohodka, saj so zaposleni le trije.

Kako se torej preživljajo? V glavnem s tem, kar naprosijo v bližnji in daljni okolici. Če to ne zadostuje, si po-

magajo s tatvinami. Za prosjačenje izkoriščajo predvsem otroke, ki jih vodijo s seboj slabo oblečene. Pogosto izkopavajo mrhovino iz jam, v katere ljudje odlagajo poginule živali.

Razumljivo je, da je njihova prehrana pomanjkljiva, ne redna in nezadostna. Najbolj so prizadeti otroci. Precej Ciganov boleha na prebavilih in pljučih. Mnogi so vdani pijančevanju in vsak dinar zapijejo.

Splošna ugotovitev, ki jo je komisija posredovala skupščini, je bila, da živi večina Ciganov v izredno težkih socialnih razmerah, ker so brez vsakršnih dohodkov. Vsa povojna leta se nihče ni resno zanimalo zanje, to pa se zdaj maščuje. Otroci ne obiskujejo šole in niso deležni nikakršne vzgoje. Vedno več je nasprotij med Cigani in vaščani tam, kjer se ciganske družine zadržujejo. Tudi glede zaposlovanje je bilo premalo napravljeno. Delovne organizacije so Cigane odklanjale, čeravno ni bilo veliko

takih, ki so bili pripravljeni spremeniti način življenja. Še naši ljudje se ne morejo vključiti v delovni proces kar čez noč. Prav zato je treba mladi rod poslati v šolo in ga čimprej iztrgati vplivu tradicionalnega potepuštva in brezdelja.

Komisija je predlagala naselitev ciganskih družin v neposredni bližini vasi na zemljiščih splošnega ljudskega premoženja. Vsaka družina naj bi dobila 10 do 15 arov zemlje in se tam naselila. Zasila bivališče so si po tej zamisli uredili le Cigani na Drnovem in v Rimšu. Drugod jim zemljišč niso mogli dodeliti zaradi odpora vaščanov. V Malem Mraševem so domačini preprečili geometru merjenje, češ da nasilnežev, delomrznih in tatov ne bodo imeli za sosede.

Na seji skupščine je bila večina odbornikov za to, da bi Cigane naselili na enem mestu in da komisija ponovno preuči zadevo. Vzporedno naj bi reševala tudi njihovo zaposlitev in šolanje otrok. Komisija ima težko in odgovorno nalogo, prav tako skupščina. Menim, da bi morali imeti pred očmi predvsem tistih 60 otrok, ki bodo čez deset ali petnajst let odrasli.

J. TEPPEY

Preozke meje krajevne skupnosti

Krajevna skupnost Krško obsega levi in desni breg mesta ter naselja Bučurco, Gunte, Kremen, Sremič, Trško goro, del Zadovinka in del Leskovca. To pa ni zaključna celota. Če bi upoštevali upravno in gospodarsko navezanost na Krško, bi v to krajevno skupnost nujno morali vključiti še naselja Anovec, Cesto, Cretež, Dolenjo vas, Dunaj, Golek, Goro, Spodnje, Zgornje in Srednje Pijavsko, Libno, Osrednek, Pesje, Pleterje, Ravne, Senožete, Spodnje Dule, Spodnje Libno, Spodnji Starl grad, Stari grad, Stražo, Strmo rebro, Vrbino in Zdole. Tako bi štela krajevna skupnost 30 naselij s 1225 hišami, 2324 gospodinjstvi in 7080 prebivalci.

Ugibanja o novem delovnem času

Precej zaposlenih žena v občini s skrbjo pričakuje, kakšne težave bo prinesel s seboj novi delovni čas. Za sedaj delajo še vsi zaposleni v občini po starem delovnem urniku. V administrativnih službah se povsod pripravljajo na spremembe, ki bodo uveljavljene ponekod že s prvim februarjem.

Skrbi zaposlenih mater so upravičene, saj jim še niso zagotovili ustreznega varstva za otroke. Hudomušneži pripominjajo, da bodo zaposlene matere letos za dan žena dobile vsaj novi delovni čas, če že z nekaj let obljubljenega varstveno ustanovo ne bo nič.

PAVK

Otroci se prav radi vračajo v šolo

Pouk v eni izmenj omogoča na podružnični šoli v Velikem Podlogu razvijanje svobodnih dejavnosti s pionirji

Pionirska organizacija v Velikem Podlogu je izredno delavna. V šoli poteka pouk le v eni izmenj, in tako imajo vsi otroci možnost za sodelovanje v kroških. Delujejo pevski, dramski, telesnogigijeni, folklorni, likovni in šahovski krožek. Odred v Velikem Podlogu vestno izpolnjuje pro-

gram, ki so ga pred dvema letoma sprejeli po vsej občini. Pionirski organizaciji pomaga pri vseh akcijah društvo prijateljev mladine in jo tudi finančno podpira.

Prijatelji mladine pa se ne omejujejo samo na pionirsko organizacijo v svojem kraju. Na pobudo občinske zveze PM so začeli vključevati v svobodne dejavnosti otroke, ki hodijo v matično šolo v Leskovcu. Tam te možnosti nimajo, ker so vezani na prevoz. Vsako sredo se jih zbere 19 v dramsko-pevskem krožku. Zraven bodo prišli tudi drugi otroci. Šola in društvo jim ne zapirata vrat. Zaradi vsestranskega dela z učenci v nižjih razredih se ti otroci radi vračajo nazaj tudi še potem, ko hodijo v matično šolo. Za vodje teh dejavnosti je to velik uspeh in priznanje obnem.

Razveseljivo je tudi to, da je v društvu prijateljev včlanjenih veliko mladih ljudi. Bivši predsednik ZMS, ki zdaj predseduje upravnemu odboru društva, jih je znal pri-

tegniti in jim vzbuditi veselje do organiziranega dela v okviru DPM.

Društvo prijateljev mladine v Velikem Podlogu je med najboljšimi v občini. Občinska zveza prijateljev mladine si želi še več takih učiteljskih kolektivov, kakor je ta, in še več tako prizadevnih članov DPM in drugih organizacij, ki pomagajo vzgajati mladi rod.

REZI PIRC

Zavarovalne premije naraščajo

Zavarovalnica Krško predvideva, da bo do leta 1970 naraslo število zavarovanj za 13,7 odst. Skupne premije naj bi v letu 1970 znašale že 7.545.751 Ndin. Za področje krške občine planira zavarovalnica 1970. leta za 40,1 odst. več zavarovanj v primerjavi z letom 1965. Število zavarovancev naj bi do tedaj naraslo na 17.707.



PRVIC ČEZ NOVI MOST — Predsednik cestnega sklada SR Slovenije Alojz Zokal, predsednik gospodarske zbornice SR Slovenije Leopold Krese, podpredsednik skupščine SR Slovenije dr. Jože Brilej in predsednik krške občinske skupščine Stane Nunčič, z njimi vred pa tudi vsi drugi gostje in domačini z domačo godbo na pihala ob gromkem pokanju topičev z bregov Save šli kot v množičnem sprevodu z desnega na levi breg reke s priznanjem in pohvalo projektantom in graditeljem novega velikana. — (Posneto 28. novembra 1967 popoldne — foto: Tone Gošnik)

KRŠKE NOVICE

■ NOVE HIŠNE REDE BODO DOBILI. Občinska skupščina je poslala stanovanjskim podjetjem odlok o novem hišnem redu, ki je bil sprejet na seji 14. decembra lani. Dosedanji hišni redi so bili stari skoraj deset let, zato jih je bilo nujno treba spremeniti. Hišni sveti bodo potrebne predpise za tanovalec prejel konec januarja.

■ KANDIDATI ZA REPREZENTANCO. Zvezni kapetan za plavanje je zahteval od CELULOZARJA podatke o lanskeoletnih dosežkih starih plavalcev tega kluba. Predvideni so kot kandidati za mladinsko državno reprezentanco v letu 1968. To so Cargo, Bizjak, Potočnik in Ziberna.

■ DELAVCI OBČINSKE UPRAVE bodo začeli 1. februarja še delati po novem delovnem času. Zimski začetek bo ob 8.30, poletni pa uro prej. Popoldne bodo končali delo ob 17. oz. ob 17.30, odvisno od tega, kako dolgo bo opoldanski premor. Sobote bodo imeli proste.

■ KOMISIJA ZA ŠPORT PRI OBC. SINDIKALNEM SVETU in športni referenti iz delovnih organizacij so bili pobudniki za tekmovanja na snegu. Namen zimskih športnih iger je predvsem ta, da se člani delovnih kolektivov razvedrijo v naravi in da se prireditve udeležijo čim številneje.

■ KNJIGARNA IN PAPIRNICA DZS v Krškem se je preselila v prostore ELEKTROMATERIALA. V dosedanjih prostorih papirnice bo uredila PRESKRBA ekspresno okrepčevalnico. Podobno okrepčevalnico je odprla PRESKRBA že lani na Vidmu.

■ GODBENIKI sindikalne godbe na pihala Tovarne celuloze in papirja opravljajo že več kot 11 let svoje včasih veselo, drugič spet žalostno poslanstvo. Ker starejši godbeniki zapuščajo godbo, ostajajo posamezni instrumenti brez zasedbe. Godba je že večkrat pokušala pritegniti mlade igralce k pouku, vendar pravega uspeha do sedaj ni bilo, čeprav so se povezali tudi s šolo. Morda bi bilo prav, ko bi še stari svetovalci svojim otrokom, naj se poprimajo igranja v godbi. Če bomo ostali brez nje, bo marsikatera prireditev izgubila čar in mik, ki ju daje prav godba na pihala.

■ IZLETNIK JE ZNIZAL CENO potovanja v Celovec in ogleda dunajske drsne revije. Prvotna cena je bila 88 Ndin na osebo, znižala pa je na 81 Ndin na osebo. Pričakujejo, da se bo prijavilo za 10 avtobusov interesentov.

■ MLADINSKA ORGANIZACIJA v Tovarni papirja že nekaj let ni poseben aktivna. To se kaže tudi v delu samoupravnih organov. Sekretariat osnovne organizacije ZK je zato sklenil, da se bo v bodoče več ukvarjal z mladino, saj je za takšno sodelovanje dovolj možno.

Zimske igre v Krškem

Za konec januarja pripravljajo občinski sindikalni svet v Krškem športne delavske igre v smuku, slalomu, teku in sankanju. Tekmovanje bo v Zvilki nad Krškimi oziroma na kraju, kjer bodo snežne razmere najbolj ugodne. Zimske športne igre bodo letos organizirali prvič in imajo predvsem rekreativen značaj.

Koncert v Prešernov spomin

V počastitev obletnice Prešernove smrti bodo 6. februarja gostovali v Krškem pevci kulturno-umetniškega društva SLOVENSKI DOM iz Zagreba. Priredili bodo samostojen koncert slovenskih narodnih in umetniških pesmi. Popoldne bodo gostje peli za šolsko mladino, zvečer pa za odraslo občinstvo.

V dveh letih 295 zasebnih gradenj

V letih 1966 in 1967 so v občini Krško izdali 295 gradbenih dovoljenj zasebnim graditeljem stanovanjskih hiš. Zaradi vedno močnejših težav po zidavi enodružinskih hiš upada gradnja stanovanjskih blokov. Tudi v prihodnje računajo, da bo od skupnega števila novih stanovanj le četrtina v blokih in stolpih. To bo seveda zahtevalo večje izdatke za komunalno ureditev.

270 ogroženih otrok

Skrbstveni oddelek pri občinski skupščini ima evidentiranih okrog 270 otrok brez staršev ali takih, katerih starši niso sposobni skrbeti zanje. Nad njimi ima stalen nadzor. Nekaj jih je v domači oskrbi, nekaj v mladinskih domovih nekaj pa v rejli pri tujih družinah.



13. januarja sta sneg in led, ki ju je prinašala Sava, skupaj z zmrzovanjem vode na usedalniki v Tovarni papirja grozila, da bosta povzročila zastoj proizvodnje. S hitrim ukrepanjem so to preprečili. Na sliki: delavec seka s sekiro led na usedalniki. S tem posegom so omogočili kroženje vode (Foto: Stane Iskra, Krško)



Volitve in imenovanja

Na zadnji seji konference SZDL občine Kočevje sta bila izvoljena: za predsednika Janez Merhar, za sekretarja pa Nace Karničnik.

Razen tega je bilo imenovanih več komisij in sekcij občinske konference SZDL, in sicer: volilna komisija (predsednik Nace Karničnik), komisija za organizacijska in kadrovska vprašanja (predsednik Feliks Vidmar), sekcija za mednarodna politična in gospodarska vprašanja (predsednik Jože Košir), sekcija za družbene organizacije in društva (predsednik Janez Zužek), sekcija za idejno-politično delo (predsednik inž. Franc Goršič), sekcija za gospodarska vprašanja (predsednik Franc Korelec), sekcija za komunalni sistem in družbene službe (predsednik Viktor Dragoš) in sekcija za družbeno aktivnost žensk (predsednica Rezka Ožura).

Cene v Kočevju in Ribnici

Pretekli ponedeljek so veljale v trgovinah s sadjem in zelenjavo v Kočevju in Ribnici naslednje malo-prodajne cene:

krompir	0,93	1
sveže zelje	2,36	2,40
kislo zelje	1,72	1,90
kisla repa	1,72	—
fižol v zrnju	4,84	4
čebula	2,07	2,40
česen	13	14
solata	3,16	5,70
korenje	1,70	1,70-2
petersilj	3,88	—
ohrovt	2,07	—
radič	10,36	10,50
cvetača	3,50	4,20
špinata	4,70	—
jabolka	1,30-3,03	1
hruške	3,75	5,70
pomaranče	3,70-4,60	5,70
mandarine	5,40	—
limone	4,85	4,90-5,30
banane	4,00-5,50	5,10
grnje	5,20	—
ribe	6,55	—
jabca (cena za kos)	0,62	0,92



Vito Globočnik, drevo, sepija 1945

DROBNE IZ KOČEVJA

FILATELISTIČNO DRUŠTVO Kočevje je kupilo na dražbi še uporabljene poštne nakaznice in carinske deklaracije pekatne pošte, na katerih so razne jugoslovanske znamke predvsem višjih nominalnih vrednosti, ki jih pri običajnih pošiljkah ni mogoče dobiti. Te znamke uporabljajo zbiratelji za izpolnjevanje svojih zbirk.

Te carinske deklaracije so pa tudi sicer zelo zanimive. Naslovljene so na razne naslove naših državljanov, ki so na delu v Nemčiji in Avstriji. Prav peštra je rubrika št. 3 deklaracije, ki zahteva »fajednato naznačenje sadržine paketa«. Vsebinska te rubrike je po večini izpolnjena dobesedno tako: »šunka, kobasice, salame, fišja rakije, cigarete, čokolada, suvo meso, špek, narodne rukotvorine, papuče, paprike, itd. Na deklaraciji trilekogramskega paketa z vsebino »skolaci, duvan 20 paklica i mede je bilo nalepljenih za 3460 Sdin znamk, štosanih na pošti Kragujevac. Tako pridejo filatelisti do znamk, ostali pa do domačih dobrot.

SENJAK JE PRIBEŽAL PRED PSI V MESTO. To se je pripetilo v soboto, 6. januarja, ob



ZAMRZNJENA RINŽA. Te dni je bilo v Kočevju na zamrznjeni Rinži vse živo — na svoj račun so prišli drsalci. Prav bi bilo, da bi Kočevje kmalu dobilo še kopališče, kjer bi mladina lahko tudi poleti našla prostor za rekreacijo (Foto: Cveto Križ)

Obrtnike v enakopraven položaj!

Z ustrezno davčno politiko spodbujati drobno storitveno obrt — Dopolnilna obrt je pogosto zavirala redno

Dopolnilno in redno obrt je treba postaviti v enakopraven položaj — to je bila glavna misel razprav na sejah svetov in občinske skupščine Kočevje. Davčna politika do zasebnih obrtnikov je bila doslej v glavnem pravilna, medtem ko so bili nekateri obrtniki dopolnilne obrti premalo obdavčeni.

Število obrti v občini narašča, vendar prepočasno glede na potrebe. Prav zato bo treba v bodoče z ustrezno davčno politiko pomagati drobnim storitvenim obrti, ki jo občani najbolj potrebujejo.

Precej kritičnih pripomb je bilo izrečenih na račun dopolnilne obrti. Predvsem je bilo poudarjeno, da se občani, ki imajo dopolnilno obrt, pogosto ukvarjajo z redno ali celo proizvodno obrtjo. Davki za dopolnilno obrt so manjši, zato ti obrtniki konkurirajo rednim obrtnikom in družbeni obrti. Prav zato so začeli nekateri redni obrtniki celo odjavljati obrt in so zaprosili za dopolnilno obrt. To dokazuje, da redna (zasebna in družbena) ter dopolnilna obrt nista bili povsem v enakopravnem položaju, ker obrtniki niso plačevali sorazmernih davkov in drugih prispevkov ali ker so obrtniki z dopolnilno obrtjo delali tudi drugo in več, kot bi glede na obrtino dovoljenje smeli.

V razpravi o obrti so člani svetov in skupščine poudarili

občini primanjkuje, in obrtnike, ki imajo vajece; da je treba čimveč obrtnikov z dopolnilno obrtjo usmeriti v redno obrt; da naj inšpekcijske službe proti sušmarjem in obrtnikom (dopolnilna obrt), ki ne bodo delali v skladu s predpisi, ostro ukrepajo; da je treba misliti tudi na gradnjo in obnovo lokalov za potrebe obrti itd.

Pred mladinsko konferenco v Kočevju

stava CK Zveze mladine Slovenije v Ljubljani je bilo ugotovljeno, da v sedemnajstih občinah še ni bilo občinskih letnih konferenc, čeprav je rok za njihovo izvedbo že zdavnaj potekel. Tudi Kočevje je med temi občinami. Na seji je bilo tudi rečeno: »Vse to kaže na določene slabosti mladinske organizacije v teh okoliščinah, pa tudi na malomarnost in neodgovornost nekaterih mladinskih vodstev. Hkrati pa tako stanje opozarja tudi na slabosti drugih političnih organizacij v teh občinah.

Precej tega je res tudi v Kočevju, vendar moramo priznati, da se ostale organizacije v Kočevju zelo zanimajo za mladino, toda tega dela mladina ni cenila, ker so ga usmerjali starejši občani. V zadnji številki Dolenjskega li-

sta smo čitali spodbudne smernice o bodočem delu mladine v naši občini. Na seji komiteja občinske konference ZK Kočevje je sekretar Stane Lavrič nakazal precej pripomb in nalog, ki bodo mladini za konferenco lahko veliko koristile, uresničile pa se bodo le, če bo imela mladina dobro vodstvo.

Na bližnji konferenci naj mladi dobro premislijo, koga bodo volili v novo vodstvo. Tudi nam starejšim, ki stalno delamo v društvih in klubih z mladino, ni vseeno, kakšno je vodstvo mladine. V članku Dolenjskega lista »Mladina je dobra, napredna, poštena« je ugotovljenega veliko lepega, s čimer se strinjajo vsi, ki delajo z mladino.

Prepričan sem, da bodo tudi v bodoče pomagali vsi, ki jim je pri srcu doraščajoča

Zmešani elektronski možgani

Potrošniki že po štiri mesece niso plačali elektrike — Včasih je inkasant kasiral vsak mesec, zdaj pa elektronski obračunski stroj zavira delo

To, kar je v zvezi s plačevanjem elektrike uvedlo podjetje Elektro Ljubljana, je že pravi cirkus!

Prej, ko je inkasant vsak mesec sproti zračunal, koliko elektrike smo porabili, je še šlo. Zdaj pa so pri Elektro Ljubljana kupili elektronski obračunski stroj ali menda elektronske možgane, ki so vse zmešali. V Kočevju namreč potrošniki nismo plačali elektrike že najmanj za dva do štiri mesece. Potrošniki se bojijo, da bomo morali najeti kredit in dobiti poroke, da bomo lahko plačali elektriko, saj bodo računali nanesli tudi več deset tisoč Sdin. Pri vsem tem pa podjetja, ki prodajajo elektriko, vedno jamrajo,

da nimajo denarja in da bi zato morali elektriko podražiti!

Se je zmešalo elektronskim možganom ali komu drugemu? So strokovnjaki, koliko elektrike prodajo inženirji (ali domačini) kup starega železja kot elektronski stroj? Ali so morali pri Elektru taki »strokovnjaki«, da s tem strojem ne znajo delati?

Vse kaže — vsaj po dosedanjih izkušnjah — da bo »elektronski« način kasiranja elektrike dražji in počasnejši, kot je bil oni stari samo z inkasantom (saj mora zdaj kljub »elektronskim možganom« še vedno kasirati inkasant). Sicer pa mora potrošnik tako vse prenesti in vse plačati! Pč

Kolektivi dali za dedka Mrza

Za okrasitev mesta ter za kolektivna darila šolam in vrtcem so prispevali okoli 13.000 Ndin

Večina kočevskih kolektivov je po svojih močeh prispevala za okrasitev mesta za novo leto in za kolektivno obdaritev šol in vrtcev. Pri krajevni skupnosti v Kočevju smo zvedeli, da so v ta namen prispevali: Usluga Rudnik 300 Ndin, Komunala 300

Ndin, Oprema 500 Ndin, Elektro 500 Ndin, Kreditna banka 500 Ndin, Služba družbenega knjigovodstva 100 Ndin, Trgopromet 1100 Ndin, Stanovanjsko podjetje Kočevje 300 Ndin, Kovinar 200 Ndin, Restavracija 100 Ndin, Hotel Pugled 400 Ndin, Zidar 500 Ndin, občinska skupščina 1200 Ndin, KGP 1200 Ndin, Tekstilana 50 Ndin (in obljubila še 500), Avto 300 Ndin, in Lekarna 100 Ndin.

Prispevke pa so obljubili tudi: Rudnik 800 Ndin, Kočevski tisk 500 Ndin, INKOP 400 Ndin, Pošta 300 Ndin, Trigon 500 Ndin, Melamin 1500 Ndin, Petrol 300 Ndin, Pekarina (»Žito«) 500 Ndin in ITAS 500 Ndin.

Zbrani denar (in tudi obljubljeni) je bil porabljen tako: za okrasitev mesta okoli 6000 Ndin, za darila šolam 5800 Ndin in za darila vrtcem 1000 Ndin. Nakupljeni material za okrasitev mesta je tak, da ga bodo lahko uporabili tudi za bodoče letoletne okrasitve mesta.



samo prstni odtis

(ali pa še tega ne!) bo pustil vlomilec

v vaši hiši

namesto prihrankov, če jih ne boste pravočasno naložili na hranilno knjižico DOLENJSKE BANKE IN HRANILNICE!



»POMAGAJMO DIVJADI!« je klic, ki trka v tej hudi zimi na srca ljubiteljev narave in divjadi v njej. Celotno Radio Ljubljana naslavlja ta poziv na mehko čuteča srca. Ob visokem snegu in hudem mrazu se divjad zateče vse do človeških bivališč: v Otavcah pri Ribnici so našli prav pri hišah vso izčrpano srno. Vaščani so ji poskusili pomagati, pa je bilo že prepozno, živalca je kmalu poginila. Zato so se odločili, da bodo v bližnji gozd nanesli krme. Na sliki jih vidimo, kako 12. januarja izpolnjujejo to lepo in hvale vredno obljubo (Foto: Drago Mohar, Ribnica)

KOČEVJSKE NOVICE



RIBNIŠKA ŠOLA — Prav te dni so občani na zborih volivcev po vaseh v ribniški občini razpravljali o referendumu za uvedbo krajevnega prispevka za dograditev šol v občini. Na sliki: nova, nedograjena šola v Ribnici. (Foto: D. Mohar)

Stropi groze, da bodo pokopali učence!

Učenci v ribniški občini se šolajo tudi v zdravju škodljivih pogojih — Komu bomo pomagali, če ne svojim otrokom — V učilnicah več učencev, kot je dovoljeno

»Naši otroci se šolajo v zelo slabih razmerah. Nima dovolj ustreznih učilnic. Gostota učencev v posameznih razredih je prevelika in zdravju škodljiva. Tudi ostale higienske razmere so pogosto neustrezne. Ponekod so stropi tako slabi, da se lahko zdaj združijo. Itd.

Edini izhod iz tega težkega položaja, ki tare prizadevno učno osebje in učence je — uvedba krajevnega samoprispevka. Vsi se moramo zavedati, da nam vprašanja šolskih prostorov ne bo rešil nihče drug kot mi sami. In končno: otroci so naši! Komu bomo pomagali, če ne svojim otrokom?!

Povzetek iz vabila za zbere volivcev)

Ribnica — Premalo učilnic

V ribniški osemletki imajo pouk v dveh izmenah. Kljub temu pa je v posameznih višjih oddelkih po 35 do 38 u-

čencev, čeprav dovoljujejo šolski normativi le do 30 učencev. Šoli primanjkuje specialnih učilnic in prostorov za svobodne aktivnosti. Zaradi vsega naštetega v šoli ni pogojev za uspešen pouk.

Pouk imajo v dveh stavbah, ki imajo 27 oddelkov od 1. do 8. razreda. V centralni šoli v Ribnici se šolajo tudi učenci od 5. razreda dalje z območja podružničnih šol Dolenja vas z Grčaricami, Sušje in Velike Poljane ter del otrok z območja podružnice šole Sv. Gregor.

Sodražica — Že 20 let nedograjena šola

Šola v Sodražici ima 14 oddelkov s 346 učenci. Pouk imajo v eni izmeni. Šola je bila zgrajena pred 20 leti, vendar pa še danes nima strešne vode, urejene fasade, preplekane centralne kurjave in

urejenih še nekaterih drugih zgradb.

Loški potok — Stavba je slaba

Šola obiskuje 270 učencev, ki imajo pouk v dveh izmenah. V šoli imajo le 4 učilnice, eno pa so uredili še v občinski stavbi. Šola nima nobenih stranskih prostorov, manjka pa ji tudi prostor, kjer naj bi učitelji dodatno delali z učenci. Stavba je zelo slaba in potrebna popravila. V nekaterih razredih ozroma oddelkih je celo po več kot 36 učencev, kar po predpisih sploh ni dopustno.

Zaradi vsega navedenega so odborniki na zadnji seji občinske skupščine sklenili, naj skupščina razpiše referendum o uvedbi krajevnega samoprispevka za gradnjo in obnovo šol v občini.

Uspešni referendum o samoprispevku za šole pomeni boljše pogoje za učenje otrok in s tem tudi boljše prihodnost, do česar ne bi smel biti ravnodušen noben občan.

Lani za šolo 604.000 Ndin

V letu 1967 so zbrali na območju občine Ribnica skupno 603.950 Ndin samoprispevka za gradnjo šol. Po posameznih območjih je bilo zbrano:

območje Ribnice:	
prispevek po stopnji 3,5 odstotka	353.800 Ndin
prispevek od obrti	21.510 Ndin
prispevek gospodarskih organizacij	123.000 Ndin
Skupaj:	498.310 Ndin
območje Sodražice:	
prispevek po stopnji 3,5 odstotka	46.700 Ndin
prispevek od obrti	6.900 Ndin
Skupaj:	53.600 Ndin
območje Loškega potoka:	
prispevek po stopnji 3,5 odstotka	48.490 Ndin
prispevek od obrti	3.550 Ndin
Skupaj:	52.040 Ndin

RIBNIŠKI ZOBOTREBICI

■ **DANES ZAPRTO** je napis, ki ga lahko najdete en dan v tednu na gostiščih v Ribnici. Edina izjema je Restavracija, ki dela vse dni, in pa zadnje čase še gostišče Pidar, ki se je tudi odreklo prostemu dnevu. Dejstvo, da so posamezni gostinski lokali po en dan v tednu zaprti, občanom ni posebno všeč. Ko prebereš listek »Danes zaprto, nehoti pomisliti, da gostinca zaslužijo toliko v šestih dneh, da si lahko privoščijo prost dan v tednu.

■ **VELIKI SNEG**, ki je zapadel letos, je dal mnogo dela cestni službi, vendar je treba reči, da so bili kos nalogam. Letos skorajda ni bilo zastojev v prometu, edino avtobusi so prihajali z manjšimi zamudami. Če bo vso zimo tako, bomo lahko zadovoljni.

■ **NAJZJADATNEJO ENOLONČNICO** imajo v obratu družbene prehrane INLES v Ribnici. Obrat je namenjen samo članom kolektiva. Hrana je okusna in izdatna, delavci pa je plačajo samo en del, medtem ko regresira drugi del podjetja. Mnogim ribniški podjetjem pripravljajo enolončnice gostiča, vendar so te enolončnice po kalorični vrednosti slabše kot INLESOVE.

■ **PEČI NA OLJE** postajajo za pralnim stroji in hladilniki koristna stvar, po kateri ljudje ved-

no bolj posegajo. Tisti, ki se na to bolj spoznavajo, so ugotovili, da so italijanske peči med najboljšimi.

■ **TRGOVINO V SUSJAH** je prevzela kmetijska zadruga Ribnica. Po dvomesečnem odmoru bo ta trgovina spet začela s delom. Okoliški prototrošniki želijo, da bi bila redno odprta. KZ Ribnica jo je prevzela od trgovskega podjetja JELKA.

■ **DELKATESA V SODRAŽICI** je dobro obiskana, ker sorazmerno nizke cene privabljajo ljudi. Nekaj podobnega pripravljajo v Ribnici trgovsko podjetje JELKA. Občani želimo, da bi bil ta lokal čimprej urejen in odprt.

■ **ZARADI NIZKIH CEN** je letos marsikdo raje, kot da bi ga prodal, zaklal prašička doma. Tu di spetana goveda bi mnogi radi radi prodali, toda cene niso nič kaj spodbudne. Vrh vsega pa je kljub nizkim cenam težko najti kupca.

Ljubljančani na Travnici gori

V gozdovih Travnice gore vlada mir. Sneg je na debelo pokril naravo, da se bo do spomladi odpočila. Je pa zato toliko večji živžav v domu na Travnici gori in bližnji okolici. Tu sem so prišli na smučanje in zimske počitnice šolarji iz ljubljanskih šol. Letos bo v zimskem času letovalo na Travnici gori okrog 600 šolarjev iz ljubljanskih šol ter 100 šolarjev iz Bogača. Ti bodo letos prvič letovali na Travnici gori. Sedaj je na Travnici gori ljubljanska mladež. Snega imajo na pretek, tudi hrana je dobra, tako da je veselja na pretek. Vsem otrokom, ki bodo to zimo letovali na znanem zimskoturističnem letovišču zahodne Dolenjske na Travnici gori, želimo, da bi se kar najbolje počutili!

Novosti »Naših vezi«

V zadnji številki »Naše vezi«, glasila delovne skupnosti INLES Ribnica, ki je izšla 29. novembra, je direktor Vinko Šparovec napisal uvodnik »K novemu letu«, v katerem je ocenil dosedanja pot delovne organizacije in nakazal njen predvideni razvoj. Ostali pomembnejši prispevki so: »Delo samoupravnih organov«, »Očka, pazi se!«, »Le enkrat letno se jih spomnimo«, »Socialno zavarovanje in reforma«, »Popravljajmo napake!« in »Glavne značilnosti temeljnega zakona o delovnih razmerjih«. Po hvaliti moramo, da je zadnja številka »Naše vezi«, katere urednik je Franc Levstek, tehnično občutno bolj urejena, kot so bile prejšnje.

Spomladi bo manj nezaposlenih

Pri zavodu za zaposlovanje delavcev v Ribnici vodijo v svoji statistiki trenutno 132 nezaposlenih. Ta številka pa se bo v prihodnjih dneh še poročala. Spomladi se bo število nezaposlenih znatno zmanjšalo, ker se bodo začela razna gradbena dela. Precejšnje število zaposlenih prejema denarno pomoč. Čeprav je sorazmerno majhna, je za komunalni zavod za socialno zavarovanje Novo mesto precejšnje breme.

Ferdinand Tomažin

9. januarja je po kratki in zahrbtni bolezni preminil komaj 57-letni Ferdinand Tomažin, znani obrtnik, soboslikar in plesarski mojster iz Ribnice. Bil je dober življenjski tovariš zakonski družici



in oče petih otrok. Pokojnikovo priljubljenost v Ribniški dolini je dokazala velika množica ljudi, ki so ga kljub hudemu mrazu spremili na zadnji poti. Pokojnika bomo ohranili v lepem spominu.

P. B.



Prva naj bo na vrsti Sodražica

Sodraški aktiv se strinja z uvedbo samoprispevka za gradnjo in obnovo šol — Zahteva le, naj bo najprej dokončana njihova šola, ki je bila zgrajena, a ne dokončana, pred 20 leti

8. januarja se je sestel širši politični aktiv Sodražice, da bi proučil naloge pred izvedbo referendumu o uvedbi krajevnega samoprispevka za gradnjo in obnovo šol v občini. Sestanek je bil, kot je v Sodražici že običajno, pester in živahen. Po temeljiti razpravi so prisotni ugotovili, da so prizadevanja občinske skupščine za normalnejše delo matičnih šol povsem v redu.

Vendar so dostavili, da se strinjajo s prizadevanji občinske skupščine le, če bodo še letos dokončana dela pri osnovni šoli v Sodražici. Poudarili so, da je bilo za dograditev njihove šole danih od občinske skupščine že precej obljub, ki pa niso bile izpolnjene, ker je skupščina vedno reševala tiste zadeve, ki so se ji zdele še pomembnejše.

Pripombe Sodražanov so v glavnem pravilne in bo res treba najprej dokončati njihovo šolo. Dati bo treba še tistih 20 milijonov S din, saj so prizadevni Sodražani do-

slej že ustvarili svoji šoli take pogoje, da ima pouk v

Katera šola najprej?

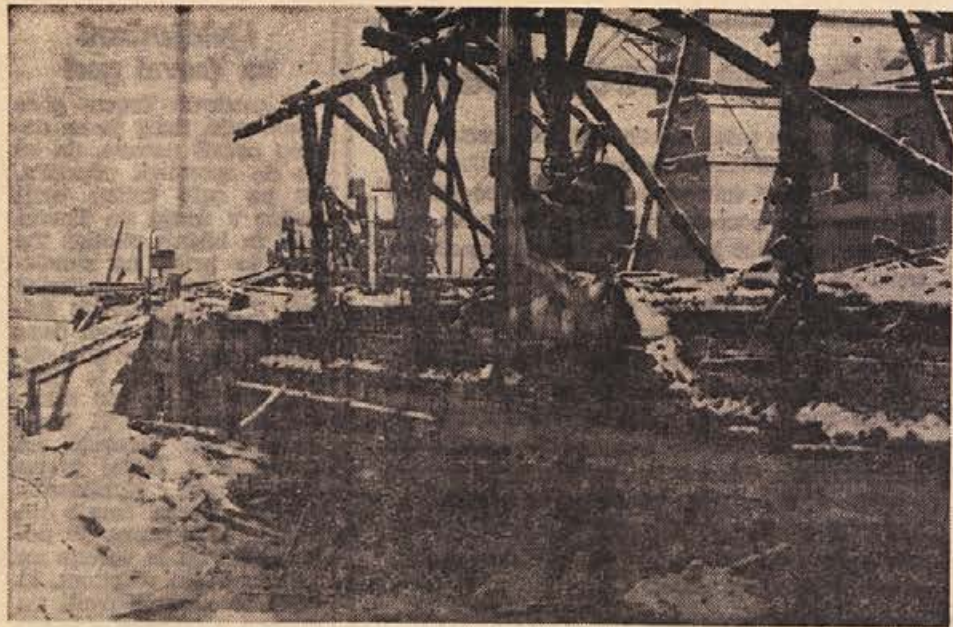
Z letos zbranim krajevnim samoprispevkom za gradnjo in obnovo šol ter z dobljenimi krediti nameravajo v ribniški občini letos najprej dokončno urediti šolo v Sodražici (strelovod, fasada, pleskanje centralne kurjave in ostala dela), kar bo veljalo 200.000 Ndin.

Za šolo v Ribnici nameravajo letos porabiti mili-

oni izmeni, primerno so uredili prostore za varstvo šolskih otrok in kuhinjo, za šolske in ostale prostore ter kino dvorano in knjižnico pa so uredili centralno kurjavo. Prav je, da pri šoli letos uredi še vse, kar je potrebno, in da bo šola končno po 20 letih le dograjena, čeprav še ne v celoti opremljena.

Zelo redko pa so udarile na dan tudi lokalistične težnje, kar pa ne bi smelo vplivati na izid referendumu. Največjo enotnost so na zborih volivcev pokazali občani Loškega potoka, ki niso poudarjali, koliko so za šolstvo že prispevali in do kdaj kaj zahtevajo.

Letos bodo predvidoma naročili načrte za novo šolo v Loškem potoku, ki bodo veljali 70.000 Nd.



Pogled na pogorelo žago LIK v Kočevju. (Foto: Cveto Križ)

Valvasor o naših trgih in gradovih



KOČEVJE



Lega mesta Kočevja z gradom. Kako je mesto zgrajeno. Je precej trdno. Dokaz, da je mesto že v starih časih bilo trdno. Žitno polje. Kako se prebivalci preživljajo. Zmotno mnenje Merianove Topografije o kočevskem fevdnem gospodu. Nekdanji lastniki mesta in gospostva Kočevje. Vdor Turkov v grofijo leta 1469. Sovražniki upepelijo Kočevje. Cesar Friderik mesto zopet pozida in ga obdari s sijajnimi privilegiji. Mesto ponovno pogori do tal. Kočevjarji začnejo punt. Ubijejo svojega gospoda, z njim pa oskrbnika. Turško opustošenje dežele leta 1528. Vdor Turkov leta 1540. Turški vdor v leto 1546. Vdor leta 1558. Opustošenje kočevske dežele leta 1559. Zopetno opustošenje v istem letu. Kuga v Kočevju leta 1578. Turški vdor leta 1584. Na Kočevskem je mnogo močnih taborov. Obmejna straža Plasko dobro varuje deželo.

Mesto Gottschee z gradom, ki ga kranjski jezik imenuje Kočevje, leži na Srednjem Kranjskem, osem milj od Ljubljane, in je glavo mesto deželice Kočevja, saj z besedo Kočevje ne poimenujemo samo mesto, ampak tudi grofijo in majhno deželo, katere prebivalci se imenujejo Kočevci ali Kočevjarji, ki govorijo poseben jezik in imajo tudi posebno nošo.

Mesto sicer ni veliko, pač pa je zelo velik grad, ki ga je šele pred nekaj leti pozidal knez Turjaški, gospod Ivan Vajkard etc., blagega spomina. Mesto je zgrajeno v četverkotniku, obdano je z močnim obrambnim zidom, ima na vsakem vogalu močan stolp, razen tega pa še vodni jarek, ki teče okoli in okoli. Iz tega je pač razvidno, da mestu ni treba na sovražnikovo zahtevo precej odpreti vrat in se te ali one vojaške sile, če ima mesto dovolj posadke, ustrašiti in ji ponuditi roke.

Da je to mesto bilo tudi v starih časih zelo trdno, ne spoznamo samo iz razporeditve stavb in lege kraja, ampak nam o tem pričajo tudi stare zgodovinske knjige. Tako med drugimi pisci tudi avtor avstrijskega »Ehrensplegla« imenuje Kočevje med trdnimi mesti, ki jih je Turci ob svojem prvem vdoru upepelili.

Pred mestom je velika »žitna kašča« ali žitno polje, ki ga z žitom napolnjuje

deloma rodovitnost njiv, deloma pa pridnost in znoj prebivalcev. Prebivalci tega mesta in grofije so po naravi delavni in še bolj poprimejo za delo zato, ker poznajo samo eno letno setev, hočem reči, da samo enkrat na leto sejejo.

Večina Kočevjarjev si služi kruh s prejo in sekanjem lesa. Bogatejši prodajajo tudi platno na Reko, v Ljubljano in druge tamkajšnje kraje. O tem pa sem povedal več že v kratki uvodni topografiji. Imenovana Merianova Topografija imenuje kočevsko grofijo fevd oglejskega patriarha, a avtor bi moral tu pristaviti: je bil. Kajti patriarhi že dolgo niso več gospodarji Kočevske.

Pred davnimi časi je grof Friderik Ortenburški dobil od imenovanega patriarha mesto in gospostvo Kočevje kot fevd, po izumrtju te veje grofov Ortenburžanov pa so leta 1420 postali gospodarji dežele in mesta grofje Celjski.

Ko pa je grofovska rodbina Celjske hiše popolnoma izumrla, je Kočevje prišlo na Avstrijsko hišo ter je bilo dolgo deželno knežje. Zato ga še danes dajejo v zastavo.

Ne morem pa dognati, na kak način je Kočevje pozneje prišlo v roke gospoda Jurija Turna, ki so ga podložniki ubili, o čemer pa bom kmalu še več povedal.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Požar je besnel, vodovod pa brez

Nekateri menijo, da je žaga LIK popolnoma zgorela, ker vodovod prav takrat ni imel dovolj vode — Škode je okoli 200 milijonov Sdin

Poročali smo že, da je 10. januarja nekaj po polnoči do tal pogorela žaga Lesne industrije. Komisija, ki je raziskovala vzrok požara, je ugotovila, »da je požar lahko povzročila izolacijska napaka v električni napeljavi, vendar pa to ni povsem gotovo.« Škodo je komisija ocenila na okoli 200 milijonov Sdin. Po čudežnem naključju je bilo prav v tistih dneh (od ponedeljka zjutraj do srede zvečer) več okvar na 20-kilovoltnem daljnovodu Kočevje—Ribnica—Sodražica—Dobro polje in na transformatorju v Blatah, zaradi česar je bilo Kočevje pogosto brez vode, prav med požarom pa je bil v vodovodnih ceveh prešibak pritisk. Gasilci vode iz vodovoda sploh niso mogli uporabiti.

Požar je izbruhnil verjetno okoli polnoči, ko je bilo na delu v podjetju (vendar ne v tem obratu) le okoli 10 ljudi. Najprej ga je opazila neka ženska, in sicer okoli 0,10 ali 0,15. Neki delavec je skušal požar gasiti z gasilnim aparatom, a se ognju zaradi gostega, zadušljivega dima ni mogel približati. Poizkušal je gasiti še z vodo iz vodovoda, vendar mu ni uspelo, ker voda v ceveh

1967 - prelomnica za Tatjano Gros

Lanski nastop na Slovenski popevki, na Opatijskem festivalu, na Armijem festivalu v Beogradu in še nastop pred maršalom Titom so Novomeščanki Tatjani priborili ime med jugoslovanskimi pevci zabavnih melodij

Prvič smo videli Tatjano Gros na TV oddaji, ko je bila 9-letna deklica in je hodila še v osnovno šolo. Poje pa že od malega, za kar jo je navduševala mama. Leta 1963 je kot gimnazijka pela na šolski novoletni zabavi, nato pa je s prireditelji Inicijativa 1963 gostovala po Dolenjski. Isto leto je bila povabljenka še v Djevdjelijo, na otvoritev avto ceste.

1964 je nastopila v koprskem gledališču na tekmovalni »Aplavz za 4«, nato v televizijski oddaji Mladinski TV klub. Naslednji dve leti pa predstavlja za Tatjano mrtvo sezono. Prekinila je šolanje, iskala poti v življenje, medtem pa jo je za dlje časa prilepila na bolniško posteljo še bolezen na srcu.

Lani pa je po TV oddaji »Pokaži, kaj znaš« nanaglomala uspela. S popevko »Kilic iz davnina« je nastopila na Slovenski popevki, s Sepetovo skladbo »Nocturno« pa na Opatijskem festivalu. Konec leta so jo povabili še na Armijem festival v Beograd, kjer je pela melodijo in tekst Aleksandra Korača »Ne obtožujte mladega vojaka«. Popevka je dobila prvo nagrado za tekst, 1. nagrado osmih garnizonov in 1. nagrado občinstva. Med letom je imela še samostojne koncerte v Kutini, Sisku, Križevcih, na proslavi dneva republike pa je pela v Bihaču.

Lanskih nastopov pred občinstvom v raznih dvorah in mestih, prav tako radijskih in TV oddaj je bilo precej, zato vseh ne moremo naštet.

Ko pa smo jo vprašali, kaj šteje za svoj največji uspeh, je povedala:

— Ko so me tik pred novim letom kot edino Slovenko povabili na prireditev, ki je bila v palači izvršnega sveta v Beogradu za zaključeno družbo v čast 30-letnice prihoda maršala Tita v vodstvo KP, se mi je zdelo, da je to zame največje priznanje. Tedaj sem pela skupaj z Gaby Novak, Djordjem Marjanovićem, Draganom Stojnićem in Arsenom Dedićem.

— Kako so vas »vezde« jugoslovanskih popevk sprejele medse?

— Že pri nastopih imam tremo, zato sem se bala tudi srečanja s priznanimi pevci in pevkami. Toda bila sem presenečena, kako lepo so me sprejeli.

— Katera pesem iz vašega repertoarja vam je najbolj všeč?

— Francoska popevka »Najin roman«. Posnela jo bom na prvo ploščo, ki bo izšla še ta mesec.

— Govorijo, da dobivate kopice pisem svojih oboževalcev. Ali utegnate vsem odgovoriti?

— Korespondenco mi večinoma ureja mama. Pravi, da je prišlo že čez 2000 pisem. Nerodno je, ker me večinoma prosijo za fotografije, a nimam toliko slik, da bi jih lahko vsem poslala.

— Ali je res, da ste v no-

voletni noči kot pevka v opatijskem hotelu Ambasador zaslužili 300.000 dinarjev?

— Res je, toda taka sreča se mi je prvič nasmešnila. Doslej se z zaslužkom nisem mogla pohvaliti, saj mi vsi nastopi na TV, radiu in drugod niso prinesli omembe vrednega finančnega učinka. Bila sem še vedno odvisna od maminih skromnih dohodkov.

— Kakšni nastopi se vam obetajo v bližnji prihodnosti?

— Napovedanih imam precej, naj omenim samo prihodnja dva meseca: januarja nastop na modni reviji LA-BOD, snemanje za oddajo TV magazin v Zagrebu, nastop v hali Tivoli na Slovenskem mladinskem glasbenem festivalu in nastop na modni reviji v Zagrebu, kjer bom tudi manekenka; februarja bom pela na novinarskem plesu na Otočcu. Marca pa pojdem na festival v Romunijo. R.B.



Ena najnovejših Tatjaninih fotografij, posneta ob Težkem potoku v Smihelu, v bližini njenega doma.

POLJE »OMEGA«



20. Jutranje mesto jima je nudilo lep pogled. Stotine avtomobilov je drselo po belih ulicah. Na križiščih — deteljicah so se sukali kot igračke v izloženem oknu. Bilo je to lepo, sončno mesto. Palače so bile obdane s širokimi nasadi. Naša vesoljca sta vedela, kaj je v teh nasadih. Ptice! Skrbno sta pazila, da bi se jim ne približala. Letela sta dokaj nizko nad prometno reko.

Gostejša arhitektura ju je opozorila, da središče mesta ne more biti več daleč. Po kratkem poletu sta se znašla pred prostorno, izredno moderno palačo z

ni imel
Ob 0
čevski
nimi č
no. S
la, da
te, po
voda v
ma za
gašnje
vodo iz
je od 1
okoli 30
Na k
speli t
krajev.
mogli
le, da
le bliž
pa jim
ki je bl

Ogenj
opremo
radi č
la 150
niki ko
ektivov
se pos
ljudi za
ni ind
prej zg
Zanim
v dne
dan po
električ
je bilo
gosto
namreč
povzroč
de, če
malenk
v redu
bil v v
sten vo

Ze v
zjutraj
volti d
nica - S
Zaradi
poti so
pravili
slednji
goste o
torju v
kjer je
rezervo
popravl
v sredo
tor dol
ga so

a

v

v

v

v

v

v

v

v

v

v

v

v

v

v

v

v

v

v

v

v

v

z vode

za zadostnega pritiska. 20 so že prispeli k gasilci s tremi motor-palkami in avtocester-g in led sta jih oviralo težko našli hidrant na so ugotovili, da vodovodnih ceveh ni dostnega pritiska. Za so potem uporabili bližnjega bazena, ki kraja požara oddaljen 20 m.

raja so zelo hitro prišli gasilci iz okoliških vendar požara niso pogasili. Preprečili so se ni razširil na ostale obrate, pri čemer je pomagal tudi sneg, na strehah.

je stavbo in njeno popolnoma uničil, zaradi bo ostalo brez delo 200 ljudi. Predstav-čevskih delovnih ko-so se že sestali in vetovali, kako bi te poslali in kako bi Les-trijski pomagali čim-raditi novo žago.

livo je, da so bile prav pred požarom in na ara pogoste okvare na nem omrežju in da zato Kočevje tudi po-brez vode. Nekateri menijo, da bi požar il občutno manj škod-ne celo razmeroma vstno, če bi vodovod delal, se pravi, če bi vodovodnih ceveh zadostni pritisk.

ponedeljek ob enih se je pokvaril 20-kilo-alinovod Kočevje-Rib-dražica -Dobre polje. slabih in neizpluženih okvaro odkrili in po-sele ob 11. uri. Ze na-dan so se začele po-kvare na transformata-Blatah pri Rakitnici. zajetje vodovoda in ar. Okvare so sproti ali, potem pa se je ob 6. uri transformac-čno pokvaril. Nove-namestili šele zvečer.

Teja

**SPREJEMA
N ODDAJA
ASE ŽELJE**



HOKEJ NA TEZKEM POTOKU. Ledena ploskev je pretekli teden zaradi nizkih temperatur prekrila mnogo potokov. Mladi niso mogli zdržati, da ne bi na ledu zaigrali pravega amaterskega hokeja! (Foto: Darko Pavlin, Novo mesto)

Razpravi zaradi smrti z elektriko

Malomarno in nepravilno priključeni električni stroji so lani povzročili v šentjerneju smrt Janeza Strajnarja, v Črnomlju pa je elektrika ubila Petra Šneeja — Okrožno sodišče v N. mestu je pred kratkim kaznovalo krivce

Ignac Škoda iz šentjerneja se je moral zagovarjati zaradi malomarnega ravnanja z električno energijo, ki je lani 15. junija v šentjerneju povzročila smrt 16-letnega delavca Janeza Strajnarja.

Okrožno sodišče je ugotovilo, da si je Ignac Škoda pri gradnji svoje hiše izposodil betonski mešalec na električni pogon, razen tega pa še

trožilni kabel, ki pa na koncu ni bil opremljen z varnostnim natičakom. Sam je priključil napeljavo na elektromotor. Žice kabla pa je le improvizirano nataknil na kontakte. Zaradi napačne napeljave je prišlo do stika z ohišjem motorja in mladega delavca, ki je bos stal na mokrih tleh, obenem pa držal za kovinsko ohišje stroja, je ubilo. Čeprav so ponesrečenemu takoj nudili zdravniško pomoč, je bilo prepozno.

Ignaca Škodo je nesreča zelo prizadela, kar je dokazal s svojim ravnanjem po nesreči, s priznanjem in obžalovanjem, kar vse je sodišče upoštevalo pri odmeri kazni, vendar je bil spoznan za krivega, da je iz malomarnosti povzročil nesrečo. Obsojen je bil na 10 mesecev zapora, pogojno za tri leta.

Peter Šneeja je hotel na dvorišču delavnice ELEKTRO z ročnim vrtnim strojem navrtati luknjo na vratih kovinske garaže, Stane Vrščaj pa je v pisarni stroj priključil tako, da je vtaknil 2 žici v stensko žičnico brez zaščitnega kontakta. Tudi tu je prišlo do električne napetosti na ohišju stroja, zato je Šneeja takoj ob priključitvi ubilo. Šef nadzorstva sicer ni izrecno naročil tega dela, vedel pa je zanj in tudi to, kako ga nameravajo opraviti. Kot strokovnjak in odgovorna oseba bi moral to preprečiti, toda ni. Na sodišču sta oba zavračala očitek krivde s trditvijo, da je bil pokojni Šneeja prav tako kvalificiran. Vsekakor del krivde odpade tudi nanj, vendar je sodišče obtoženca vseeno spoznalo za krivega.

Sodbi še nista pravnomočni.

x x x

Sejmišča

**Novo mesto:
cene iste**

Na novomeškem sejmišču je bilo v ponedeljek, 15. januarja, naprodaj 724 pujskov, prodanih pa je bilo 396. Cene so bile enake kot prejšnji teden: manjši pujski so šli v promet po 11.000 do 16.000 Sdin, večji pa po 17.000 do 27.000 Sdin.

Brežiški sejem

Na tedenskem sejmu v Brežicah je bilo 13. januarja, od pripeljanih 200 mlajših prašičev prodanih 142, od 30 starejših pa 16. Mlajši prašiči so bili po 650 Sdin kilogram, starejši pa po 450 do 500 Sdin.

Staneta Vrščaja, kvalificirana elektroinstalaterja, in Antona Panjana, šefa nadzorstva ELEKTRO, oba iz Črnomlja, pa je sodišče obsodilo na tri mesece zapora. Kot strokovnjaka sta tembolj so kriva za hudo nesrečo in tragično smrt Petra Šneeja, ki ga je lani 3. junija ubilo prav tako zaradi nepravilne priključitve električnega stroja.

Giljotina naprodaj

V Parizu bodo na dražbi prodali francosko državno giljotino, s katero so nekoč obglavili francoskega kralja Ludvika XIV. Izklona cena je 1500 novih frankov. Orodje za izvrševanje kazni je bilo v posesti ugledne francoske družine, ki je ostala brez dedičev.



Stražar mu je odpel lisice, vendar ni takoj šel iz celice, kot je imel navado. V celico je prišel še šerif, negibno obstal in si prižgal cigareto. Stražar je stopil na prag, stegoval vrat, se praskal po glavi in skušal doumeti, zakaj se je šerif odločil za ta nenadejani obisk. Nazadnje je vprašal:

»Serif, ali greste, da bom zaklenil?«
»Kar pojdi, Davy, bom že jaz zaklenil,« mu je odgovoril šerif.

»Ali ne greste z mano?«
»Ne, bom še malo ostal.«
»Z njim? V celici?« je osupnil stražar.

»Gospodu Bercku se nič dobrega ne obeta,« je odgovoril šerif. »Zato bom ostal pri njem in mu osebno povedal nekaj stvari, da ga, morda, pripravim za najhujše.«

Stražar je skomignil z ramo. »Predobri ste z njimi. S temi besnimi psi ravnate, kot da so človeška bitja.«

»Le pojdi, Davy, in pusti naju. Privošči si vrček piva.«
»Moral bi pravzaprav ostati, v primeru, da...«

»Le mirno pojdi na pivo, če ti jaz dovolim,« je potrpežljivo rekel Lany. »Jaz sem že bil šerif, ko si ti segel komaj konjičku do kolena. Bodi brez skrbi, ga bom že ukrotil, če bi kaj poskušal.«

Stražar ju je zaprl v celico. Šerif je z roko pokazal obtožencu, naj se usede na posteljo, potem se je še sam usedel k njemu.

»Stražarju pravimo Davy,« je rekel šerif. »Trdi, da je neposredni potomec legendarnega Davy Crocketa.«

»In on me ima za krvoločnega volka,« je rekel Berck. »Da, ti si zanj, kot je rekel, ubijalec, stekel pes.«

»Serif, ali tudi vi tako mislite?«
»Ne, ne! Ti si morda celo nedolžen. Pa tudi če si kriv, ti ne sodijo pošteno. To sploh ni pravno sojenje. Gotovo si ne želiš, da bi te obesili, a?«

Berck se je popraskal pod belim ovratnikom.
»Res si ne želim.«

»Toda njihov namen je, da te obesijo. Stari sodnik Bedecker samo tako obsodi. Še preden se je obravnava začela, so sklenili, da te obsodijo na smrt zaradi uboja prve stopnje. In Bedecker še nikdar, kar je sodnik, ni nikogar priporočil za pomilostitev ali da bi počakali z izvršitvijo kazni.«

Bercka je stresel mraz.
»Tudi jaz imam tak vtis,« je rekel.

»Da, gospod Berck, tako je. Nekoga morajo obesiti za tisto dekle. In kadar le morejo, ukrenejo tako, da ne obesijo domačina, ampak človeka, ki je prišel od drugod.«

»Torej imam malo upanja, kajne?«
»Nobenega, kot kaže obravnava.«

»Toda jaz sem nedolžen!«
»Morda si res. Toda tudi če si zagrešil zločin in če te po pravici obsodijo na smrt, jaz človeka ne obesim rad.«

»Kaj ste vi tudi rabelj?« je osuplo vprašal Berck.
»To je del moje službe,« je povedal šerif. Stopil je k oknu in skozi modrikast dim cigarete pogledal kvišku.

»Okrožje je preveč revno, da bi lahko plačevalo poklicnega rabelja. Jaz jim izpodmaknem stolček, gospod Berck. Že dolgo sem šerif in ni jih malo, ki sem jih obesil. Stari sodnik Bedecker bo hotel, da obesim tudi tebe. Ampak jaz se bom uprl.«

»Uprli se boste?«
»Na žive in mrtve.«

»Kdo pa me bo potem obesil?«
»Nihče. Nihče, če se mi posreči, kar imam v mislih.«

Serif je stopil k vratom z železnimi križi in prislunil. Potem se je vrnil k Bercku in vzel iz žepa zavitek pilic. Zavitek je bil dvajset centimetrov dolg in dva, tri širok. Odvil je povoščen papir in dal pilice jetniku. Bilo jih je šest. Berck je osuplo gledal in ni mogel verjeti.

»Kakšen trik pa je to?« je rekel.
»Vzemi jih in hitro skrij pod blazino,« je odgovoril šerif.

Berck je pilice hitro skril v posteljo, čeprav še zdaj ni mogel verjeti, da jih je res dobil.

»Hočeš cigareto ali cigaro?« ga je vprašal šerif.

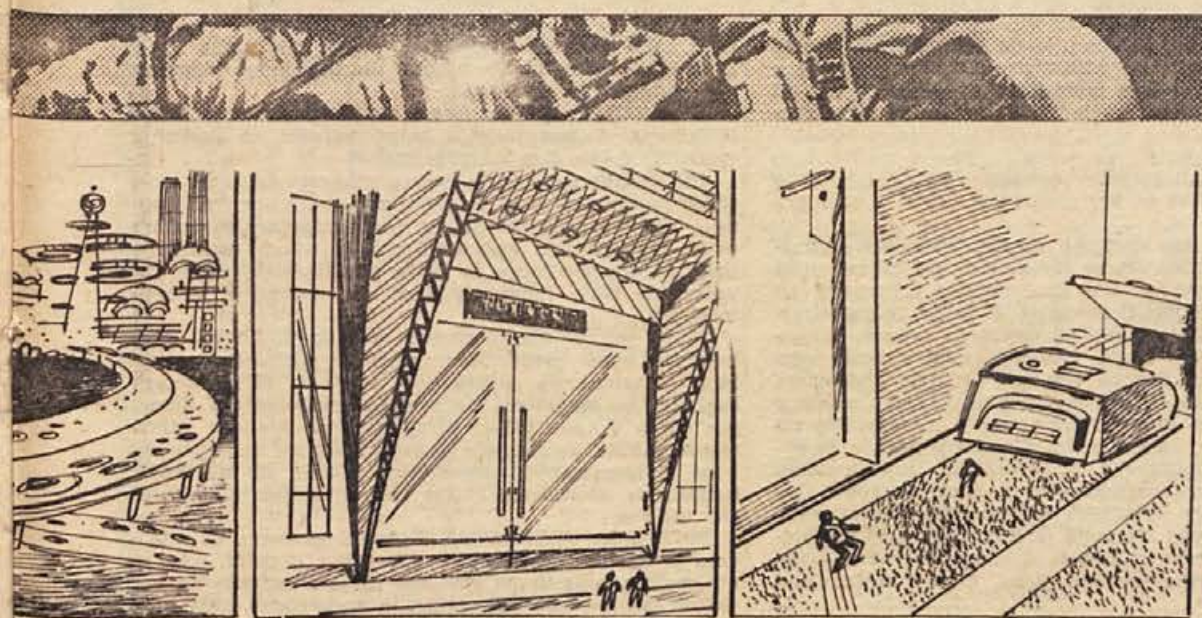
Bercku so se tresle roke, ko je odgriznil konček cigare in strmel v stare, potemnele šerifove roke, ki so mu mirno ponudile vžigalnik. Šerif je spet pogledal zamreženo okno.

»To železo je mehko. Obe palici lahko prepiliš v treh urah. Davy se ne bo tako kmalu vrnil. Ko se začne nalivati s pivom, je noč zanj izgubljena. Prepili jih do konca, nato malo potresi pa bosta padli iz zgornjega okvirja kot sodnikovi umetni zobje, kadar začne govoriti preveč na glas. Ta les je trohnel, gospod Berck, trohnel, kot je trohnelo vse naše mesto.«

»Saj vas kar ne morem razumeti,« je zamrmral jetnik.
»Ali ni vse jasno? Dovolj imam obešanja ljudi,« je rekel šerif. »Čez mesec dni grem v pokoj in nočem v teh letih še naprej nositi na vesti tuja življenje. Ali si kdaj videl obešenca, mislim, če si ga videl od blizu?«

»Nisem,« je s hripavim glasom priznal Berck.
»Seveda, tega ni mogoče prebrati v časopisih,« je dodal šerif. »O tem nihče ne dela filmov, tudi na televiziji ne kažejo teh strahot. Ko človek pomisli, da je že do vratu v rabeljski praksi, nenadoma spozna, da je še zmeraj zgolj vajenec v tej obrti. Po pravilu je treba obsojencu zlomiti tilnik, ne pa da umre od zadušitve. Toda včasih je vrv prekratka, pa se revež otepa, dokler ne izdihne. Če je vrv predolga, je pa še huje, zaradi teže telesa. Zadnjemu ki sem ga poslal na drugi svet, se je pri obešanju odtrgala glava. Bil je pretežak.«

»Za božjo voljo,« je zavpil Berck, »prizanesite mi s temi pošastnimi nadrobnostmi.«



»Policija«. Bila pa je še zaprta, prazna. Ni zgodilo na tem svetu, da bi neznanec prišli v hišo kot sta vesoljca prišla v policijsko palačo: skozi vrnico!
ela sta po dolgem, svetlem hodniku. Jutranje je skozi steklen strop risalo vesele ornamente lgi, mehki preprogi. Pristala sta pred zadnjimi Na njih je pisalo: NACELNIK.
la sta pred zaklenjenimi vrati in strmela vanje. unimi hrbti pa se je pričela neslišno odpirati v zidu. Iz odprtine je pričela lesti po preprogi

pošast, ogromna kovinska škatla. Z votlim šumom je drsela po hodniku.

Peter je s krikom odskočil, Jean pa je bil prepozen. Podrlo ga je. Znašel se je pod škatlo, ki je šumela dalje, kot da se ni nič zgodilo. Za njo je na preprogi ostajala čista, počesana sled.

Peter je prebledel. V plazečem se stroju je šele sedaj spoznal enega najobičajnejših gospodinjstkih strojev enajdvajsetega stoletja: avtomatični sesalec za prah...

Posvet sindikalnih vodstev

V ponedeljek, 15. januarja, je bil v Sevnici posvet predsednikov občinskih sindikalnih svetov dolenskih in spodnjeposavskih občin. Na dnevnem redu je bila reorganizacija socialnega zavarovanja, aktivnost sindikalnih podružnic, reelekcija direktorjev ter drugih vodilnih oseb in še nekatere druge zadeve. Več s posveta prihodnjic.

TRI DROBNE O MLADINI

■ **KLUBSKI PROSTOR NA PRIMOŽU.** Vaščani Primoža in okolice so že znani po prostovoljnih akcijah, saj se je treba spomniti samo gradnje tamkajšnje osnovne šole. Zdaj pa so s prostovoljnimi deli v šoli uredili še klub. Občinska konferenca SZDL je zanj prispevala 80.000 Sdin.

■ **URADNE URE PREDSEDNIKA.** Novi predsednik občinskega komiteja mladine Alfred Železnik bo na voljo na sedežu družbeno-političnih organizacij v Sevnici ob petkih od 17. do 19. ure in ob sobotah od 8. do 14. ure.

■ **OZIVLJENO DELO AKTIVOV.** Mladinski aktiv v Boštanju je pred kratkim sklenil z novim vodstvom znova poživiti mladinsko dejavnost v kraju. Tudi iz sevnške Kopitarne prihajajo glasovi o večji dejavnosti, odkar je postal predsednik aktiva Franc Derstvenšek.

Tečaj o prvi pomoči živini

Na spodbudo Socialistične zveze bodo januarja v Sevnici organizirali enodnevni tečaj o prvi pomoči živini. Dogovorjeno je, da se bosta tečaja udeležila po dva zastopnika iz vsake krajevalne organizacije, ki bosta, oborožena z več znanja, v oddaljenih krajih znala pomagati živini še pred prihodom veterinarja. Tečaj bo vodil pri kmetih priljubljeni veterinar Alojz Mihev.

Občni zbor ZB v Tržišču

14. decembra so kljub hudemu mrazu in visokemu snegu prihiteli mnogi borci iz Tržišča in okolice na občni zbor. Štirje člani so lani umrli, odbor pa je bil, kot so ugotovili, delaven. 4. julija so priredili uspešno borčevsko srečanje na Malkovcu, članarino so v redu pobrali, več kmetov borcev pa je dobilo posojila za gradnjo ali popravilo hiš. Kurirčkova pošta je zelo uspela, člani pa se bodo morali v večjem številu udeleževati pogrebov umrlih borcev saj je do zdaj prihajala na pogrebe le peščica vedno istih članov. Sklenili so prirediti letos izlet članov v Begunje. M.

TEHNOGRADNJE prevzele boštanj-sko gramoznico

Svet za urbanizem in komunalne zadeve se je v četrtek, 11. januarja, strinjal s tem, da podjetje Tehnogradnje vzame v zakup gramoznico v Boštanju, vendar pod nekaterimi pogoji. Zahtevano je, da bo podjetje gramoznico izkoriščalo postopno in da bo gramoz uporabljal za izdelovanje končnih gradbenih izdelkov.



Včeraj je v Sevnici občinska konferenca ZK med drugim obravnavala tudi terciarne dejavnosti. Za to priložnost smo obiskali avtoličarja Ludvika Kirarja in avtokleparja Marjana Guliča, ki sta se ob novem letu preselila v novo lastno delavnico v Dol. Boštanj, ter ju poprosili za mnenje. »Če bi imela denar, bi uredila tako delavnico, da ji ne bi bilo para med Ljubljano in Zagrebom. Pozdravljava razprave o osebnem delu. Predpisi in praktična politika naj temu čimprej sledijo, pri tem pa pripominjati, da ob začetku ni treba zasebnikov obremenjevati s tolikšnimi dajatvami, saj se ne morejo dobro opremiti in kasneje tudi ne morejo toliko dati družbi,« sta povedala obrtnika. (Foto: Legan)

NA TEMO: POŽARI POGOSTEJŠI, GASILCI VSE STAREJŠI

Nekdaj je bilo čast biti gasilec

Kaj meni 23-letni Branko Stopar, novi tajnik sevnškega gasilskega društva in občinske gasilske zveze, o vzrokih staranja članstva gasilske organizacije

— Dolgo so mnogi skoraj s posmehom govorili o gasilstvu, češ da je to organizacija starih zanesenjakov, ki se izživljajo v tistem, kot so se nekda. Zdaj, ko tolikokrat gori naše skupno premoženje, se to mišljenje vztrajno spre-

organizacij. Pomanjkanje denarja pri tem ni najvažnejše. Kot vztrajno zatrjuje naš predsednik Jože Smodej, je več kriv naš čas, golo pridobitništvo, premalo osebnega idealizma in predanosti. — Mogoče mlajših ne zna-

te pritegniti? — Zal je tako, da imajo mnogi gasilstvo za dejavnost, ki je imela pravo mesto v bližnji preteklosti, ko ni bilo drugih področij, kjer bi

se ljudje udeleževali. Kot pravijo starejši, je bilo takrat čast biti gasilec. Ljudje so si odtrgovali od skromnih prejemkov, da so si lahko kupili gasilske uniforme. Zdaj smo prepričani, da smo deležni premajhnega družbenega priznanja, ki je pomembno gonilo vsake dejavnosti.

Dodatek k razgovoru: v Jugoslaviji ne mine dan brez požara.

M. L.



minja. Pripadniki gasilstva so se postarali. Vi ste eden mlajših članov. Kaj vas privlači h gasilstvu?

— Kot varnostnemu tehniku v Kopitarji mi je pripadla tudi gasilska služba. Ker sem imel voljo delati v eni izmed družbenih organizacij, so me gasilec lahko hitro pridobili za to. Delo mi je v veselje in ponos.

— Pred leti je imelo društvo v Sevnici posebne desetine pionirjev in mladincev. Zdaj ima društvo lepo dvorano, dom, nove gasilske častnike, primanjkuje pa mladih ljudi. Kje mislite, da je vzrok?

— To ni samo problem gasilstva, marveč tudi drugih

Zima - čas izobraževanja na vasi

■ **53 PRIJAVLJENCEV ZA »POMOČ ŽIVINI«.** Kako veliko zanimanje je med kmetovalci za veterinarske nasvete, je potrdilo zelo veliko število prijavitelcev za tečaje o pomoči živini. Tečaj se je začel v ponedeljek, 15. januarja. V mali dvorani gasilskega doma, prijavilo pa se je kar 53 ljudi iz vse občine.

■ **OBISCITE ZDRAVSTVENA PREDAVANJA!** Socialistična zveza je skupaj z delavsko univerzo in zdrav-

Več pomoči gasilstvu

Na občnem zboru industrijskega gasilskega društva METALNE v Krmelju so 10. januarja ugotovili, da je društvo uspešno delovalo. Opravili so požarnovarnostne preglede, v gasilske vrste so pritegnili mlade ljudi, v narčtu imajo ustanovitev pionirske desetine, nadaljevali bodo s preurejanjem gasilskega doma in sodelovali na sektorskih vajah. Posebej so poudarili, da zaradi njihovega skrbnega dela ni bilo na krmeljskem koncu že nekaj let požara, kljub temu pa nima nihče do gasilcev pravega odnosa. Društvo bi potrebovalo denar za izboljšanje opreme. B. D.

Sevnica in Krmelj pred odločitvijo

Prispevek z mestnih zemljišč bo omogočil urejanje teh dveh naselij

Februarja bodo na zborih volivcev v Sevnici in Krmelju obravnavali osnutek odloka o prispevku za uporabo mestnega zemljišča — V kratkem bo izdelan program komunalne izgradnje in prednostni red posameznih del — Denar naj bi se zbiral na posebnem računu pri krajevnih skupnostih

Ze dobri dve leti dopušča zakon uvedbo plačevanja prispevka z mestnih zemljišč. Ker predstavljajo te dajatve novo obremenitev občanov, so marsikje z občinskimi odloki odlašali, čeprav so se komunalni problemi kopičili iz dneva v dan, občinski proračun pa denarja ni mogel več dati.

Stvari so postale vse bolj zaostrene in zdaj občine druga za drugo sprejemajo te odloke. Tudi v Sevnici so izdelali osnutek, ki ga je svet za urbanizem in komunalne zadeve reševal v četrtek, 11. februarja.

Odlok predvideva, da bodo prispevek plačevali nosilci stanovanjskih pravic na območju urbanističnega oziroma zazidalnega načrta Sevnice in Krmelja. Plačevati bo treba od zazidalnega in zazidalnega zemljišča, vendar je rečeno, da od vrtov v velikosti do 500 kvadratnih metrov ne bi plačevali.

Vsakdo lahko sam izračuna, koliko bo moral, ko bo odlok sprejel, plačati na mesec. Od koristne površine stanovanja bo prispevek v prvi kategoriji 12 Sdin od kva-

dratnega metra, v drugi kategoriji pa 10 Sdin. Od nezazidalnih zemljišč, za katere je potrjen zazidalni načrt, bo treba plačevati v prvi kategoriji 2 Sdin od kvadratnega metra, v drugi pa 1 Sdin. Važno je tudi določilo, da bodo prispevka oproščeni gra-

ditelji stanovanjskih in polijonov Sdin, ki jih bodo pogodbeno plačali prispevek za gradnjo komunalnih naprav v enkratnem znesku. Oprostitev bo veljala 10 let od dneva sklenitve pogodbe.

Po približnem računu se bo na leto zbralo čez 25 milijonov Sdin, ki jih bodo porabili za urejanje Sevnice in Krmelja. Ta prispevek je edini realni izhod za postopno urejanje teh dveh naselij.

M. L.

Za reelekcijo: najprej merila

V petek, 12. januarja, se je v Sevnici sestala koordinacijska kadrovska komisija, sestavljena iz predstavnikov družbeno-političnih organizacij, ki želi letošnjo reelekcijo speljati tako, da bo dosežen njen smisel. Prva naloga komisije je določiti objektivna merila za uspešnost vodilnih delavcev. Pri tem igrajo odločilno vlogo: uspešnost poslovanja podjetja, razvojni program, kadrovska politika, odnos do samoupravnih or-

ganov, delitev dohodka in še nekatere druge stvari. Na petkovem sestanku je bilo tudi rečeno, naj imajo pri reelekciji važno besedo člani kolektivov, ki sposobnosti vodilnih dobro poznajo.

Lani pol več gradbenih dovoljenj

Medtem ko je bilo v vsej sevnški občini predlanskim izdanih 65 gradbenih dovoljenj, jih je bilo v letu 1967 že 92. Število lokacijskih dovoljenj in število dovoljenj za preureditev stanovanjskih hiš pa se v obeh letih ni bistveno razlikovalo.

Gostovanje Društva bratov Milavcev

V Sevnici bo v nedeljo, 21. januarja, v gasilskem domu nastopil pevski zbor Prosvetnega društva bratov Milavcev iz Brežic, ki ga bo spremljal tudi zabavni ansambel. Naslov prijetne prireditve je Pesmi in besede.

Jože Smodej novi predsednik TD

10. januarja se je konstituiralo novo vodstvo sevnškega turističnega društva. Novi predsednik je postal prizadevni turistični delavec Jože Smodej, podpredsednik Ivan Nagode, tajnik Ivan Pintarič in blagajnik Alojz Završnik. V kratkem bo odbor sestavil tudi letošnji program turistične dejavnosti.

Včeraj konferenca ZK o gospodarstvu

Včeraj so se v Sevnici sestali člani občinske konference Zveze komunistov na drugi seji, ki je bila posvečena gospodarstvu. Na dnevnem redu so bili problemi in družbenoekonomske naloge gospodarstva, kmetijstvo, stanje Jugotantina in terciarnih dejavnosti, delitev dohodka v delovnih organizacijah in odnosi v kolektivih. Več bomo s seje poročali v naslednji številki Dolenjskega lista.

Novici iz Loke

■ **V NEDELJO SE BODO ZBRALI GASILCI.** Loški gasilci so na nedavnem posvetu o strokovnih zadevah pripravili predloge za priznanja in odlikovanja. Na občnem zboru društva, ki bo v nedeljo, 21. januarja, bodo prikazali dosedanje uspehe in težave, s katerimi se ukvarjajo.

■ **LOGAR VSAK TOREK V LOKI.** Po novem bo revirski logar vsak torek na voljo strankam na krajevnem uradu. Ljudem zdaj ne bo treba več zgubljati časa in hoditi v Sevnico. *

S. Sk.

Za polovico več prekrškov na cestah

Lani je v sevnški občini sodnik za prekrške izrekel za 5,4 milijona Sdin denarne kazni in za skupaj 68 dni zapornih kazni

Poostrena kontrola milice in povečano število motornih vozil je lani povzročilo, da se je kar za 44 odst. povečalo število kaznovanih kršiteljev cestnoprometnih predpisov. Brez voznških dovoljenj je bilo zaloteni kar 213 oseb, 37 pa jih je upravljalo motorna vozila v vinjenem sta-

nju. Sodnik za prekrške je obravnaval pri tem 92 mladotnikov, kar je 48 odst. več kot leto dni prej.

Močno se je povečalo tudi število kršiteljev javnega reda in miru. Tovrstnih prekrškov je bilo 86 odst. več kot v letu 1966, vendar je število tako visoka tudi zaradi

tega, ker so prej take prekrške obravnavala tudi redna sodišča.

V sevnški občini je opaziti, da gozdni prekrški ne naraščajo. Precej je bilo prekrškov tudi v obrtništvu in v gostinstvu, vendar predpisi ne omogočajo učinkovitejšega ukrepanja.



Več kmetov v samoupravne organe KZ!

Predsednik sveta za kmetijstvo in gozdarstvo Franc Jevnikar ob sprejetju srednjeročnega programa kooperacijske dejavnosti KZ Trebnje

— Prvi osnutek je občinska skupščina odklonila, češ da je pomanjkljiv. Drugi je izjempnejši. Kaj meni o njem svet za kmetijstvo in gozdarstvo?

— Pripominja samo, da je treba vztrajno uresničevati sprejete zamisli in predloge.

— Se nedolgo tega je vladalo mišljenje, da bo družbeni sektor sčasoma prerastel zasebnega. Zadruga so postale kombinati, podjetja, sestav

nekako 20 odst. Svet meni, da tako stanje ne ustreza in da ga je treba spremeniti, zdaj ko krepimo zasebno kmetijstvo in sodelovanje z zadrugo. Več zastopnikov bi pomenilo večji vpliv na združeno politiko.

— V gradivu je zapisano, da bi za izpeljavo načrta potrebovali nekako 200 milijonov Sdin. Seveda potrebuje modernizacija zasebnega kmetijstva precej več denarja. Kako bi ga zagotovili?

— Nujno je okrepiti hranilno-kreditno vlogo zadruga. Čas je tudi, da bi banke kaj več naredile pri tem, pa tudi proizvajalci kmetijskih strojev se bodo morali bolj

pomajati za kupci in jim olajšati nakupe.

— Kako ocenjujete pri tem kreditno sposobnost zadruga?

— Že na zadnji seji skupščine sem povedal stališče sveta za kmetijstvo, ki ugotavlja, da izguba v družbenem sektorju še vedno požira lepe milijone, ki bi jih lahko dobil kooperant v obliki kreditov za kmetijske stroje. To bi tudi bolj zblizalo kmeta in zadrugo. Ker se zavedamo, da nazaj ni poti in da je odgovornost za storjene napake zamegljena, meni svet, da je najboljši izhod iz tega čim boljše gospodarjenje na družbenih obratih, ki morajo postati rentabilni.

M. L.

Dečja vas: nujno je urediti vodnjak

Na sestankih krajevne skupnosti in krajevne organizacije SZDL v Dol. Nemški vasi so že večkrat govorili o nujno potrebnem boljši preskrbi z vodo v Dečji vasi. Zdej se tamkajšnji vaščani oskrbujejo z vodo sumljive kakovosti iz zelo zanemarjenega vaškega vodnjaka. Prav bi bilo, da bi se že enkrat zadržali in s skupnimi močmi uredili zadevo, saj bo drugače sanitarna inspekcija prisiljena vodnjak zapreti. Rok za popravilo vodnjaka je bil že določen.



samoupravnih organov pa se je tudi spreminjal v korist zaposlenih delavcev.

— To občutimo tudi v naši zadrugi. V upravnem odboru je en sam kooperant, v združenem svetu pa jih je

OB RAZPRAVAH O OSEBNEM DELU

Odločilna je pravilna obdavčitev obrtništva

Pri odnosu do obrtništva se je treba načelno dogovoriti, kakšni naj bodo kriteriji za davčne olajšave in odpise, kako obdavčiti popoldanske obrtnike, kakšna so lahko odstopanja pri zahtevah za nove obrtne delavnice in kako učinkovito preganjati šušmarje.

Znane so koristi, ki jih ima občina od razvite obrtne dejavnosti: večje število zaposlenih, večji dohodek za občinski proračun, večje možnosti za turistični razvoj in zadovoljstvo občanov. Zato je razumljivo prizadevanje občinskih skupščin, ki želijo razvijati obrt in s tem krepiti gospodarsko osnovo.

V trebanjski občini je bilo lani izdanih 10 novih obrtnih dovoljenj, 11 avtoprevozniških, 3 gostinska in 25 potrdil za opravljanje popoldanske obrti. Hkrati je odšlo 11 rednih in 5 popoldanskih obrtnikov. Zani-

manje za obrt je močno naraslo, posebno še, če upoštevamo, da je bilo lani zavrnjenih precej zahtevkov, ker prostori in kvalifikacije občanov niso ustrezale.

Stare so že razprave, kako je treba obdavčiti obrtnike. Predvsem je treba enako obravnavati zasebno in družbeno obrt ter z davčno politiko spodbujati uslužnostno obrt, ki je še vedno slabo razvita. Treba je onemogočiti razne spekulacije in prekupčevanje, kar daje nekaterim dohodek, ki ne izhaja iz dela. Učinkovito se je treba boriti tudi proti šušmarstvu.

KDAJ BOMO TUDI PRI NAS LAHKO V TRGOVINI REKLI:

„Že imate domačo krompirjevo moko?“

Te dni je bila izdelana študija o izgradnji obrata za predelavo krompirja, ki so jo financirali republiški zavod za rezerve, Kolinska tovarna Ljubljana in KZ Trebnje

Tudi prehrana je del tistega, čemur pravimo sodoben način življenja. Nezadržno prodirajo med ljudi nove navade in z njimi tudi hitrejši način priprave hrane. V ZDA na primer še malokatera gospodinja izgublja čas z lupljenjem in pripravljanjem krompirja, saj bo kmalu polovica vsega pridelka predelanega v različne krompirjeve izdelke, ki jih imajo že kar 70 po številu. Kaj pa pri nas? Industrijske juhe so se že uveljavile, pri krompirju pa smo šele na začetku.

Kot je že znano, se za sodoben industrijski obrat, ki bi predeloval krompir, zanima Dolenjska, predvsem trebanjska občina. Tak obrat, ki bi delal za potrebe jugoslovanskega trga, ne bi pomenil samo donosne industrijske dejavnosti, marveč bi močno vplival tudi na kmetijstvo, ki bi mu moralo dajati velike količine osnovne surovine.

Sedem strokovnjakov je te dni dokončalo osnovno študijo, ki smo si jo natančneje ogledali. Obrat bi imel po njej zmogljivost 4000 ton krompirjevih kosmičev, ki jih uporabljajo za pripravo krompir-

jevega pireja, in 2000 ton krompirjeve moke, ki je zelo dober dodatek kruhu, pecivu, mešanicam za omake in nekaterim drugim izdelkom. Krompirjevi kosmiči in moka sta se v Zahodni Evropi že močno uveljavila.

S surovino za tolikšno količino izdelkov ne bo težav. Na območju trebanjske, grospelske in novomeške občine je v oddaljenosti do 25 kilometrov ob povprečnem sedanjem pridelku 155 centov na hektar povprečno 26.000 ton tržnih viškov krompirja, tovarna pa bi jih ob 100-odstotno izkoriščenosti zmogljivo-

sti potrebovala 30.000 ton. Pridetek krompirja pa je mogoče še povečati s tem, da ga kmetovalci več sadijo in da uporabljajo boljše agrotehnične ukrepe.

Raziskava prodajnih možnosti pokaže, da je predvidena količina izdelkov pravzaprav majhna. Razvoju, ki ga doživlja svet, se jugoslovanska gospodinja ali jugoslovansko gostišče ne bosta mogla upirati. Količine so možne samo za vmešavanje krompirjeve moke v kruh, ki postane z moko bolj okusen in dalj časa svež! Krompirjeva moka lahko nadomesti precejšnje količine pšenične moke, ki nam jo primanjkuje. Predračun kaže, da bi bile naše proizvodne cene krompirjevih izdelkov nižje kot svetovne, znana trdka KNORR pa se že zanima za sodelovanje.

Obrat, ki bi predvidoma zaposloval 160 ljudi in delal v okviru Kolinske tovarne Ljubljana, bi veljal skupaj z obratnimi sredstvi in stanovanji delavcev 4,4 milijarde starih dinarjev, letna vrednost proizvodnje pa bi bila 5,5 milijarde starih dinarjev. Nemška trdka Dietzel je pripravljena razmeroma ugodno kreditirati vso opremo, tako da bi se obveznosti lahko zategnile na več let. Predlagan je sodoben tehnološki postopek, ki bi hkrati vključeval izdelavo krompirjevih kosmičev in krompirjeve moke.

M. LEGAN

Zakaj ne pluzijo ceste Dobrnič-Mirna peč?

»Se tri dni po hudem snežnem metežu, ki je bil v nedeljo, 7. januarja, ceste tretjega reda Dobrnič-Mirna peč cestarji niso očistili snega,« so se prejšnji teden pritoževali ljudje na sestanku v Svetinjah. Visok sneg je posebno prizadel šolarje, ki so morali nekajkrat celo na zbirno mesto v Dobrnič, ker šolski avtobus ni mogel priti do konca običajne poti. Občinska konferenca SZDL je od novomeškega Cestnega podjetja že zahtevala, naj skrbi za pravočasno odstranitev snega tudi s te ceste.

Danes občni zbor sindikata

Danes se bodo v Trebnjem zbrali delegati sindikalnih podružnic na občni zbor občinskega sindikalnega sveta. Na dnevnem redu bodo aktualni sindikalni problemi, med njimi tudi nezaposlenost in socialno zavarovanje. Večina sindikalnih podružnic je že imela občne zbornice, tako da ima občinsko sindikalno vodstvo pregled nad njihovo dejavnostjo.

Lepa Vida na trebanjskem odru

KUD France Prešeren, ki že več let obiskuje Trebnje, bo v nedeljo, 21. januarja, znova gostovalo v tem kraju. Tokrat se bo predstavilo z igro dr. J. Vošnjaka: Lepa Vida. Prireditelj bo ob 18.30 v dvorani prosvetnega doma.

Velika Loka: sejem že marca?

Na Veliki Loki, kjer so nekdanje bili znani živinski sejmi, se dalj časa pogovarja o ponovni uvedbi sejmov. Stvari je vzela v roke KZ Trebnje in je občinski skupščini predlagala sejemski red, ki ga je le-ta tudi podrdila. Če bo šlo po predvidevanjih, bo prvi sejem že proti koncu marca. Na nedavni konferenci krajevne organizacije SZDL so ljudje predlagali, naj bi bil sejem redno enkrat na mesec.

POZIV

vsem davčnim zavezancem

Občinska skupščina Trebnje, oddelek za gospodarstvo in finance, poziva vse prispevne zavezanke, katerim se predpisujejo prispevki oziroma davki glede na dohodek, ki so ga dosegli v letu 1967, da v smislu SRS št. 7-67, predložijo napoved o celotnem dohodku, doseženem v preteklem letu.

— Napoved mora biti vložena do 31. januarja 1968. Enako morajo vložiti napovedi tudi vsi lastniki zgradb, ki dajejo stanovanjske in ostale prostore v najem bodisi gospodarskim organizacijam, bodisi zasebnikom proti plačilu v gotovini ali uslugam. Poleg navedenih zavezancev morajo tudi vsi zavezanci, ki imajo vozove in hibridno trto, prijaviti eventualne spremembe v lastništvu na sedežu KU ali na oddelku za gospodarstvo in finance občinske skupščine Trebnje.

Napovedi ni treba vlagati zavezancem, katerim se odmera prispevkov in prometnega davka izvrši v pavšalnem znesku oziroma od pavšalno določene osnove.

Tiskovine za vložitev napovedi so na razpolago pri oddelku za gospodarstvo in finance občinske skupščine Trebnje, soba št. 2-I, kjer bodo zavezanci prejeli tudi podrobna navodila za vložitev.

ODDELEK ZA GOSPODARSTVO IN FINANCE OBS TREBNJE

Samo ena pot: naprej

Krajevna organizacija Socialistične zveze Bistrice je sklenila, da je treba še enkrat pretresti, koliko je kdo prispeval za vodovod in koliko bo še moral

Prebivalci Bistrice, Prelesja in Puščave so se lani v okviru krajevne skupnosti lotili gradnje vodovoda, ki bo po predračunu veljal čez 30 milijonov starih dinarjev. Doslej je stal 15,8 milijona, pri čemer je gradbeni odbor dolžan trebanjskemu komunalnemu obrtnemu podjetju še štiri milijone starih dinarjev.

Pri gradnji so pomagali tudi gojenci predvojaške vzgoje, vojaki in mednarodna mladinska brigada. Prvotno je bilo predvideno, da bodo ljudje teh vasi sami prispevali šest milijonov, vendar je bil kasneje revnejšim občanom zmanjšan prispevek za skupno 2,2 milijona Sdin. V jeseni je delo celo obstalo, dalj časa nepokriti jarki pa graditeljem niso dajali najboljše spričevala.

Na nedavni konferenci krajevne organizacije SZDL je bil zato vodovod najvažnejša točka dnevnega reda. Po daljši razpravi so sklenili, naj gradbeni odbor v kratkem še enkrat pretrese, koliko je kdo prispeval in koliko še mora. Doslej je pri vodovodu narejenih že čez polovico

priključkov in je treba delo nadaljevati, brž ko bo to dovoljevalo vreme.

TREBANJSKE IVERI

■ KAJ BO SELE POLETI? Komaj se je voda podražila, že je je zmanjkalo. Doslej so bili prebivalci navajeni, da je ni bilo samo poleti, zdaj pa so z njo težave še pozimi. Na upravi stiškega vodovoda so obdoličili hud mraz, vendar vode ni bilo tudi en dan po odjugu. Res bo najbolj kazalo vodovod napeljavati z Mirne, kjer ga namerava graditi DANA. Idejni načrt je že narejen, zmogljivost zajetja pa je 431 na sekundo, kar je dvainpolkrat toliko, kot je zmogljivost stiškega.

■ S PECICO IZ SLUŽBE. V ponedeljek popoldne je bilo mogoče videti uslužbenke občinske uprave, kako gresta iz službe z električno pečico v roki. Ker je čez soboto in nedeljo ostala centralna kurjava nezakurjena, je v hudem mrazu na hodniku razneslo radiator. Večina delavcev uprave je morala domov, ostali so le dežurni. Kot nalašč je bilo ta dan veliko strank. Zgubljene ure bo uprava nadoknadila v soboto.

■ KRAJŠI DELAVNIK NA UPRVI KZ. Pred kratkim so na upravi trebanjske zadruga uvedli skrajšan delavnik. Proste sobote so kombinirali tako, da bo delovni teden štel 45 ur.

■ PROSTORA SE ZA PET HIŠ. Lani je bilo na območju zazidalnega načrta v Starem trgu dograjenih ali začelih 14 hiš. Trenutno je tam prostora še za pet hiš, za katere je zemljišče že prodano. Za tem bo treba izdelati zazidalni načrt za naselje nad bloki nasproti osnovni šoli.

■ KOT OBICAJNO — BREZ ODZIVA. Te dni je potekal rok razgibne zazidalnega načrta trebanjskega rekreacijskega središča v okolici bencinske črpalke in motela. Od občanov ni bilo pripomb.

■ SNEGOBORANI LE V ODLOKU. Spreminjajoče se vreme in odjuga povzročata nevarnost za pešce. Še maja je občinska skupščina sprejela odlok, ki je med drugim predvideval tudi obvezno namestitev snegobranov, ki bi varovali ljudi pred nesrečo, vendar jih to zimo ni nič več kot lani.

TREBANJSKE NOVICE



Te dni, ko se je tudi pri nas živo srebro spustilo na 23 stopinj pod ničlo, so si šolski otroci iz Petrove in Mihelje vasi kar sami postavili avtobusno čakalnico, da ne bi na prostem zmrzovaje čakali avtobusa, s katerim vsak dan potujejo v šolo. V čakalnici imajo klopi in peč, ki jo vsako jutro že pred sedmo uro zakuri dežurni. Čakalnica sicer ne ustreza sodobnim gradbenim predpisom, vendar pa pomeni v hudi zimi otrokom skromno zatočišče. (Foto: Janko Mihelič)

Mladinska konferenca konec januarja

Dejavnosti občinskega komiteja ZMS v Črnomlju zadnje čase skoraj ni čuti, kljub temu pa večina aktivov na terenu vneto dela pri organizaciji predavanj, kulturnih prireditvah itd. V Črnomlju upajo, da bo na občinski mladinski konferenci, ki je predvidena za konec januarja, izvoljeno bolj delavno vodstvo mladinske organizacije. Še prej pa bo o mladinski dejavnosti razpravljala občinska konferenca ZKS. Gradivo o tem problemu pripravlja posebna komisija.

Črnomaljši spet na odru!

Pred kratkim so se člani dramske skupine v Črnomlju po dolgotrajnem premoru lotili študija Gogoljevega Revizorja. Pod vodstvom režiserja Janeza Kramariča so z bralnimi vajami že začeli. Težave pa imajo s prostori. Začasno vadijo kar v pisarni Zveze kulturno-prosvetnih organizacij, ker pa prostor ni primeren, upajo, da jim bo glasbena šola odstopila sobo. Upriporitev je predvidena za 8. marec. Črnomaljšani bodo s tem delom tekmovali v okviru župančičevega natečaja.

Kdo pojde v Celovec?

Turistični biro v Črnomlju je že začel zbirati prijave za drsalno revijo v Celovcu. To prireditve na ledu — Dunajsko drsalno revijo — si je že prejšnja leta ogledalo precej Belokranjcev, in ker so bili močno zadovoljni, verjetno tudi letos udeležba ne bo slaba. Poseben avtobus bo izletnike peljal iz Črnomlja v Celovec in nazaj, cena pa ni dosti višja od lanske. Revija bo v času od 8. do 18. februarja.

V. delavske športne igre

Občinski sindikalni svet v Črnomlju organizira tudi letos delavske športne igre, ki se bodo začele 20. januarja, trajale pa bodo do dneva mladosti, 25. maja. Letos je razpisano tekmovanje v streljanju, keglanju, odbojki, malem nogometu, šahu, kolesarjenju in smučanju. Ker je med tekmovalci v delovnih kolektivih že zdaj precej zanimanja, računajo na veliko število prijavljenih ekip.

Ponovno smo pričeli s prodajo vsega metrskega blaga, konfekcije, posteljnine in preprog za 5-mesečno brezobrestno odplačilo.

„Veletekstil“ ČRNOMELJ

NOVICE
črnomaljske komune

Ponekod kritika, drugje pohvala

Udeležba res ni bila vredna pohvale, zato pa so bile razprave boljše

Socialistična zveza je v črnomaljski občini končala letošnje krajevne konference; kako so uspele, pa je pred kratkim ocenjeval izvršni odbor občinske konference.

Ceprav je bila na letošnjih krajevnih konferencah udeležba malo slabša kot lani (kar je posledica nedavnih sestančkov, javnih tribun in zborov volivcev), pa je bila vsebina dela boljša. Razpravljali so največ o kulturni dejavnosti v občini ter o delu mladine. Posebno dobre delovne programe so za letošnje leto sprejeli v Črešnjevcu, Butoraju, Kožnem dolu in na Talčjem vrhu.

Na drugih konferencah pa so pretežno govorili o komunalnih delih. Občani so zadovoljni z izvajanjem programa javnih del, ki je že zdaj mar-

sikateremu kraju pomagal k napredku. Zanimali so se še za zdravstveno zavarovanje kmetov ter za šolstvo, pri čemer so izstopala vprašanja neurejenega prevoza šolskih otrok.

V Starem trgu je bila posebno živahna in tudi kritična razprava o trgovini. Kupci nikakor niso zadovoljni z načinom postrežbe v trgovini in so se na sestanku javno pri- toževali.

V delovnih programih, ki so jih na konferencah sprejeli, zavzemajo najvidnejše mesto predavanja o veterinarstvu, živinoreji in sadjarstvu. Najprej bodo zimsko kmetijsko šolo začeli na Vinici, želijo pa si je tudi v nekaterih drugih krajevnih središčih.

Skoro povsod so vodstva

krajevnih organizacij želela več sodelovanja in pomoči občinskega vodstva SZDL, razen tega pa so se zavzemali za povečanje števila članstva. O tem je sicer že nekaj let govoril, vendar uspeh pri pridobivanju novih članov doslej ni bil velik.

Ekspresna popravila pri KZ Črnomelj

Pred sedmimi meseci sem se oglašil v mehanični delavnici kmetijske zadruge Črnomelj in naročil cirkular. Rekli so mi, naj pridem čez en mesec. Po preteku tega roka sem ponovno prišel, pa so mi rekli, naj pridem čez tri dni. Toda tudi takrat ni bilo nič! Še in še sem hodil spraševati, kdaj bo cirkular končno pa so mi pred kratkim dejali, da ga ne morejo narediti, ker nimajo modela. Ne vem, zakaj mi tega niso že prvič povedali? Zakaj prevzemajo naročilo za delo, ki ne sodi v njihovo poslovanje in katerega niso sposobni opraviti?

ANTON SEGINA

Upokojenci negodujejo

Podružnica društva upokojencev v Črnomlju je imela redni tromesečni sestanek, na katerem je bila udeležba res dobra. Člani so se največ zanimali za novosti, ki se obetajo pri pokojninah, močno pa so negodovali, ker so dobili od občine terjatev, da morajo plačati krajevni prispevek za 5 mesecev nazaj. Za nekatere predstavlja to že globok poseg v žep, ki ga bodo dlje časa čutili. Želeli so, naj bi občina urenila mesečno plačevanje samoprispevka.



Vera Rožič je ena najbolj delavnih žena v črnomaljskem javnem življenju.

Pred volitvami v delavske svete

Jutri bo v Črnomlju sestanek s predsedniki delavskih svetov in sindikalnih podružnic zaradi vsebinskih in tehničnih priprav na bližnje volitve v delavske svete in zaradi organizacije letnih konferenc v sindikalnih podružnicah.

ri odločamo, pametna in dobro premišljena. Ne bojim se povedati, da za lanske občinske proračune nisem glasovala, ker sem vedela, da s takimi pičlimi sredstvi ne bomo mogli normalno delati. Kadar pa zadevo premalo poznam, se glasovanja vzdržim.

— Kako ocenjujete delo vaše skupščine in občinske uprave?

— Sem mnenja, da obe v redu poslujeta in nimam nobenih pripomb na njuno delo.

— Katero neurejeno stvar v vaši občini smatrate za najbolj potrebno rešitve?

— Problemov je več, vendar smo začeli najnujnejše komunalne zadeve reševati s pomočjo samoprispevkov, kul-

»Za novi delavnik je v podeželskih mestih manj pogojev — Ceste IV. reda so zanemarjene! V skupščini glasujem le za zadevo, ki se mi zdi pametna«

Mlada, prikupna administratorka pri obrtnem komunalnem podjetju, Vera Rožič je že dve leti odbornica občinske skupščine poleg tega pa je še članica plenuma ObSS, članica občinske konference SZDL, dela pa tudi v Zvezi komunistov. V službi ima dela čez glavo, prav tako pa doma, saj je tudi gospodinja in mati 5-letne deklice.

Med kramljanjem sem opazila, da ji beseda gladko teče in da je pripravljena odkrito povedati, kaj ji je všeč in kaj ne. Začeli sva pri novem delavniku, ki ponekod razburja duhove, drugje pa se zanj ogrevajo. O tem misli tovarišica Vera takole:

— Preden se bomo pri nas odločili za uvedbo novega delovnega časa, kakršnega bodo imele v letu 1968 vse zvezne in republiške ustanove, bomo morali dobro premisliti. V podeželskih krajih so namreč pogoji — otroško varstvo, družbena prehrana itd. — še dosti slabši kot v večjih mestih. Naredili pa bi napako, če bi že takoj v začetku vrgli puško v koruzo.

— Ali bi vi v skupščini glasovali za novi delavnik, četudi bi mislili, da zanj še ni čas?

— Roko dvignem le tedaj, če se mi zdi zadeva, o kateri

Hokus pokus se nadaljuje

Reorganizacija zdravstvene službe se je na našem področju tik pred koncem zataknila edinole v Beli krajini — Za zakon o reorganizaciji so bili vneti vsi, ko pa bi ga morali začeti izvajati, so mu Belokranjci pokazali hrbet — Medtem ko je novomeški zdravstveni dom že začel delati skupaj s trebanjskim in krškim zdravstvenim domom, si v Metliki in v Črnomlju prizadevajo postati izjema v zakonu — Zakaj tako, smo pismeno vprašali oba zdravstvena doma, toda odgovor smo dobili samo iz Metlike.

VPRAŠANJE: Vaš kolektiv je na referendumu zavrnil združitev z novomeškim zdravstvenim domom, čeprav v pripravljani fazi ni imel pomislekov zoper združitev. Ali bi hoteli navesti nekaj poglobitvenih vzrokov za tako odločitev?

VPRAŠANJE: Ali kolektiv ve, kakšne posledice izhajajo iz njegove odločitve in kaj predvideva zakon v tem primeru?

ODGOVOR na obe vprašanji skupaj: Ne kolektiv zdravstvenega doma v Metliki ne direktor ni bil nikdar proti integraciji v zdravstvo, ker smo globoko prepričani, da je ta potrebna. Najboljši dokaz za to je, da je naš direktor avtor elaborata o strokovni ureditvi v novem, integriranem zdravstvenem domu. Elaborat je bil v celoti sprejet. Glede referendumu pa tole: ali se tajno glasovanje, ki je bilo izvedeno v delovni skupnosti, lahko imenuje referendum, če ni bilo predtem odkrito in natančno razloženo kolektivu, katere druge morebitne rešitve še obstajajo razen pripojitve k novomeškemu zdravstvenemu domu? Zanje smo morali izvesti iz dnevnega tiska. Gre namreč za 1. sklep ustavnega sodišča SRS o protustavnosti glede postopka izvajanja prisilne uprave in 2. obvestilo, da sta Kočevje in Ribnica dobila odobritev za ustanovitev svojega zdravstvenega doma, čeprav imata samo 28.000 prebivalcev.

Menimo, da se je naš kolektiv negativno izrekel zlasti zaradi tega, ker je bil nepopolno informiran in v časovni stiski, razen tega pa je bil revoltiran pod vtisom, da naše samoupravne pravice niso upoštevane. Na primer: če se na referendumu ne izrečeš za pripojitev, dobiš prisilno upravo in 15-dnevni odpovedni rok.

Gotovo je, da so imeli pri odločanju določeno vlogo tudi ekonomski činitelji, ker je naš zdravstveni dom že dolgo med najboljšimi gospodarji v naši regiji. Ali je

torej zares pod tako nejasnimi pogoji bilo treba hiteti z referendumom, ne da bi prej dokumentarno razjasnili vse možnosti in posledice?

VPRAŠANJE: Kakšna organizacija zdravstvene službe bi bila po Vašem mnenju najprimernejša na področju vaše občine in s čim jo utemeljujete?

ODGOVOR: Po mnenju našega kolektiva zakonski limit 40.000 prebivalcev (kar je pogoj za ustanovitev samostojnega zdravstvenega zavoda) ne predstavlja nepremostljive ovire. Če obstajajo upravičeni razlogi (razen zaokrožene belokranjske populacije še velika gravitacija sosednje Hrvaške), se lahko napravi izjema, kar dokazujeta Ribnica in Kočevje.

Videti je, da smo posvečali premalo pozornosti želji belokranjskega prebivalstva, družbeno-političnih organizacij in zaposlenih zdravstvenih delavcev. Ti so prepričani, da so upravičeni do svojega zdravstvenega doma, ker vidijo v njem boljše perspektivo za izvajanje zdravstvene zaštite. Upoštevajte še vedno osnovne koncepte zakona o reorganizaciji zdravstvene službe, bi bila naša, samostojna zdravstvena služba bolj strokovna in ekonomsko urejena.

PRIPOMBA UREDNOSTVA: Povedati moramo, da odgovora iz Metlike nismo mogli dobesedno objaviti, ker je bil predolg, objavili pa smo vse njegove najvažnejše navedbe. Iz njih bodo naši bralci in zavarovanci lahko razbrali stališče metliškega zdravstvenega doma do reorganizacije v zdravstvo. Tako informacijo pa smo zavarovancem dolžni dati, saj je šlo doslej tako mimo njih vse, kar se je pletlo v zdravstvo.

O morebitnih najnovejših spremembah glede rešitve tega vprašanja pa bralcem tudi še ne moremo postreči, ker v ponedeljek nismo mogli zvedeti, kakšna je bila vsebina pogovorov, ki so jih imeli predstavniki obeh občin v soboto.

Občinska seja zaradi LEPISA

Kaže, da bo propadlo podjetje LEPIS prevzela novomeška industrija motor-nih vozil — Za novega prisilnega upravitelja je bil imenovan direktor IMV Jurij Levičnik

V Metliki so na občinski seji, ki je bila na hitro skli-cana v ponedeljek, 7. janu- arja, obravnavali predvsem zadevo LEPIS. Odbornika Fux in Brodarič sta začela razpravo s kritično oceno po- ložaja in ostro obsodbo od-

govornih ljudi v propadlem podjetju, o čemer je odbor- nik Manek Rux govoril tudi že na eni prejšnjih sej.

Ugotovili so, da je bivša proizvodnja lesnoindustrij- skega podjetja Suhor že pri kraju in da zato nima smi- sla z dosedanjimi kupci skle- pati novih pogodb. Prisilna uprava s Francem Vrviščar- jem je namreč podjetju za- gotovila nekaj novih naročil novomeške tovarne IMV. Ker je delo že lepo steklo, so bili

na seji mnenja, da bi bilo najbolje imenovati novega prisilnega upravitelja iz kolekt- iva IMV. Predlagali so direk- torja IMV Jurija Levičnika in njegovo imenovanje tudi iz- izglasovali.

Gre namreč za večjo stvar! Obstaja dogovor, na katere- ga sta pristala tudi že de- lavski svet in upravni odbor IMV, da bo ta tovarna pre- vzela LEPIS, če uspe prisil- na poravnava z upniki, ki bo tekla do 19. januarja 1968.

Akcija za nov gasilski dom

Na pobudo občinske gasilske zveze v Metliki je bil pred kratkim sklican sestanek, katerega so se udeležili člani gasilske zveze, predsedniki svetov pri občinski skupščini ter vodstva družbeno-političnih organizacij. Razpravljali so o enotni akciji za spre- jetje letošnjega krajevnega samoprispevka v Metli- ki, namenjenega gradnji gasilskega doma. Samo- prispevek so Metličani že

več let plačevali za razna javna dela, letošnji pa bi šel izključno za gradnjo gasilskega doma, ki je tre- nutno najbolj potreben. Nekaj sredstev je že na razpolago in če se bodo občani odločili za sprejet- je samoprispevka, bodo gasilski dom začeli gradi- ti še leboš. Načrti za grad- njo že obstajajo. Metliča- ni želijo, da bi dočkali 100- letnico gasilskega društva v novem domu.

Spoznavajmo svet in domovino!

V radijskem tekmo- vanju Spoznavajmo svet in domovino se je Metlika

pomerila z Ilirsko Bistri- co. Tričlanska ekipa, ki je odgovarjala na glavni te- mi: Nadaljnji gospodarski razvoj Slovenije in Slo- venska glasbena ustvar- jalnost po letu 1918, se je odlično odrezala in si de- li nagrado 100.000 Sdinar-jev z ekipo Ilirske Bistri- ce. Nekoliko manj sreče so imeli gledalci v dvora- ni, ki niso znali odgovo- riti na vprašanje s pod- ročja resne glasbe. Ta ne- uspeh — vprašanje je bi- lo zelo težko — je pripo- mogel Ilirski Bistrici, da je zmagala z rezultatom 27:24 in si s tem priborila pravico do nadaljnjega na- stopanja. Kljub porazu pa so Metličani s tekmo- vanjem zadovoljni, saj je bil večer prijeten in razbur- ljiv. Takmovanje je orga- niziral občinski komite ZMS Metlika, dvorana pa je bila polna.

Gospodarstvo na pragu 1968

Na razširjeni seji občinskega komiteja ZKS v Metliki so razpravljali o stanju gospodarstva v domači občini

Na zadnji slavnostni in de- lovni razširjeni seji občinske- ga komiteja ZKS v Metliki so počastili 30-letnico prihoda maršala Tita na čelo Komu- nistične partije, zatem pa raz- pravljali o stanju gospodar- stva ob koncu leta 1967.

Ugotovili so, da so vpra- šanja obratnih sredstev, ne- dograjenost podjetij, izrablje- nost osnovnih sredstev, pre- majhna produktivnost, izobra- ževanje proizvajalcev, slaba izkoriščenost reprodukcijske- ga materiala in spremljanje proizvodnih stroškov, nezado- voljiva delovna disciplina ter osebna odgovornost tiste po- manjkljivosti, ki se kažejo v večini delovnih organizacij, vendar ne v vseh enako.

Tudi tovarni BETI pri- manjkuje obratnih sredstev, predvsem zato, ker je doslej vsa razpoložljiva sredstva vla- gala v razširjeno reprodukci- jo, hkrati pa ni mogla krepiti še sklada obratnih sredstev. Precejšen problem v gospo- darstvu predstavljajo nedo- grajenost komunale, kmetij- stva in deloma trgovine.

Pri obravnavi produktivno- sti so se v razpravi precej za- držali. Očitno je, da je ta si-

cer napredovala, še vedno pa ni zadovoljiva, oziroma tolikš- na, da bi z njo lahko konkuri- rali pri ceni izdelkov na mednarodnem trgu.

Ob tem pa so pojasnili tudi izvozno politiko, ki dobiva v zadnjem času drug namen. Večja podjetja bodo morala v izvozu iskati svoj življenj- ski prostor, saj postaja očit- no, da je domači trg zanje premajhen. Ob zmeraj moč- nejši konkurenci tujih in do- mačih podjetij iste stroke pa

bo mogoče v tujini uspeti le z nižjo ceno — ta pa je v ne- majhni meri odvisna od več- je produktivnosti. S tem v zvezi so poudarili, da je prav od povečanja storil- nosti odvisno nadaljnje za- poslovanje delovne sile. Če bodo podjetja na zunanjem trgu konkurenčna, bodo lahko povečala proizvodnjo in zapo- slovala nove ljudi, v obrat- nem primeru pa obsega pro- izvodnje nikakor ne bo moč spreminjati.

Metliške šivilje nimajo konkurence

Šiviljska delavnica v Metliki je edina tovrstna družbena obrt v vsej Beli krajini — Stranke so z delom tako zadovoljne, da šušmarstva v tem poklicu skoraj ni

Pri avtobusni postaji, w pri Carus, kakor pravijo v Met- liki, že od lanske pomladi de- la Kometova šiviljska dela- vnica. Ko je podjetje KOMET proizvodnjo preselilo iz teh prostorov, so jih dodelili šil- vilski delavnici. Lokacija je ugodna zlasti za stranke, ki iz raznih krajev prihajajo z avtobusi.

Mojstrica Nada Kopinič je že nekaj veljala za najboljšo šiviljo v Metliki, z večletnimi izkušnjami pa je pri spretno- sti še pridobila. Zda lahko v šiviljski delavnici narede vsako obleko po okusu stran- ke.

Pred novoletnimi prazniki si razen tovaršice Nade niso mogli oddahniati tudi drugi člani kolektiva: 3. šivilje, kro- jač in 2 vajenki. Na pultu so imeli cele kope blaga za ve- černe obleke, od najtanjše svile, do brokata, lameja, čipk in klasičnega volnenega blaga. Za Novo leto bi bila vsaka žena rada lepa, zato imajo šivilje tedaj nonstop delovni čas.

Edina slaba stran metliške šiviljske delavnice je po mne- nju strank predolga čakalna doba. Po navadi je treba na vrtoča kati vsaj mesec dni, le če gre za nujno delo v pri-

meru smrti ali poroke, ustre- žejo takoj.

Cene glede na dobro izdela- vo niso pretirane, čeprav je treba seči kar globoko v žep, če imate v izdelavi na pri- mer kostim. Zanj računajo od 18.000 do 20.000 Sdin, medtem ko poletno obleko navadnega kroja izdelajo za 4.000 Sdin.

Ker so stranke z delom ta- ko zadovoljne, metliška šil- vilska delavnica pri izdelavi ženskih oblačil nima konkurence v Beli krajini in tudi šušmarstvo v šiviljskem pok- licu ne uspeva, malo bolj ho- dijo v zelje edinole zasebni krojači.

Vsem občanom mesta Metlike

Kakor vsako leto so tudi letos pred nami zbori voliv- cev, na katerih naj bi se ob- čani pogovorili o načrtih in nalogah s področja gospodar- stva, komunalnih zadev, urba- nizacije, o davkih in prispev- kih itd.

Zbori volivcev naj bi tudi letos odločili o naši dolgolet- ni skupni akciji — o samo-

prispevku. Vrsto krajevnih problemov (nekateri ceste, pločniki, vrsta ostalih komu- nalnih zadev itd.) smo s to skupno akcijo v prejšnjih le- tih že rešili, v letu 1966 smo s samoprispevkom sodelovali pri financiranju gradnje nove šole v Metliki, prav tako pa smo v letu 1967 zbirali sred- stva za gradnjo gasilskega

doma. Do sedaj smo zbrali približno polovico potrebnih sredstev (okrog 25 milijonov Sdin), akcijo pa je potrebno nadaljevati tudi v letu 1968.

Menda ni treba posebej poudarjati potrebe po prosto- rih in opremljenosti gasilskega društva, želimo poudariti le to, da bo metliško gasilsko društvo v letu 1969 praznovalo 100-letnico ustanovitve.

Te dni vas bodo obiskali predstavniki gasilske organi- zacije in organizacije SZDL ter vam podrobno obrazložili potek in namen naše skupne akcije. Predlagamo, da akci- jo podpremo vsi tako, kot smo vrsto let skupno reše- vali nekatere druge naloge in probleme.

Za sodelovanje in pomoč hvala v imenu vseh tistih, ki jim je in bo gasilska organi- zacija rešila iz plemenov ali očuvala hišo, hlev, tovarno itd.

GASILSKO DRUŠTVO KRAJEVNA ORGANIZACIJA SZDL METLIKA

SPREHOD PO METLIKI

■ RAZSTAVA FOTOGRAFA AN- TONA MUCHA, ki je v Metliki delal še pred prvo svetovno vojno, je zaradi preurejanja muzejskih zbirk nečasno zaprta. Odprta pa bo nato še ves februar in marec in si jo bodo Metličani in drugi še lahko ogledali.

■ HUD MRAZ JE PRITISNIL prejšnji teden in je živo srebro nekajkrat zmrznilo tudi do 20 sto- pinj pod ničlo. Zato so dela na vseh gradbenih objektih zastala. Le v notranjosti bodoče samopostre- ne trgovine uspešno delajo razni obrtniki in bo lokalno verjetno že čez kak mesec odprt.

■ NA POSVETU LJUDSKO PRO- SVETNIH DELAVCEV, ki ga je bil prejšnji teden sklical podpred- sednik občinske skupščine, so za- stopniki posameznih panog sklenili, da bodo čimprej izdelali programe in ugotovili, kakšna denarna sred- stva bo terjala posamezna prosvet- na dejavnost. Semkar bodo vklju- čene tudi nekatere turistične ak- cije. Treba bo izdelati okvirni načrt, v katerem naj bi pri neka- terih programih s finančnimi sred-

stvi poleg rednih občinskih dotacij sodelovale tudi gospodarske or- ganizacije in sklad SRS za pospe- ševanje kulturnih dejavnosti. V dveh tednih bo nov sestanek, na kate- rem bo določen prioriteten red vseh kulturno-prosvetnih akcij.

■ ČERAVNO JE NOVO LETO že mimo, naj omenimo, da so le- tos razna metliška podjetja posta- vila po mestnih ulicah, na križi- ščih in trgih kar enajst novoletnih dreves, ki so v večernih urah s šte- vilnimi barvastimi žarnicami dajale mestu res praznični videz. Zlasti lepi sta bili smreki tovarne BETI in KOMETA, ki sta se zaporedoma prižigali v več plasteh raznobir- nih žarnic.

■ NOČNI VIDEZ METLIKE po- staja vse pestrejši, saj so se neka- terim neonskim in svetlobnim na- pisom po mestu v zadnjem času pridružili še trije: na Bračkovih hiši svetli tribarvni neonski napis nove Krokine trgovine Kranjec, nasproti se blesti napis Vinske kleti, medtem ko je na bivši Mu- chovi hiši svetlobna reklama Mor- catorjeve kave.

Prvič o novem delovnem času

Izvršni odbor občinske kon- ference SZDL v Metliki na- merava z občinskim sindikal- nim svetom v kratkem skli- cati skupno sejo. Pogovorili se bodo o reelekciji vodilnih delovnih mest, o uvedbi 42- urnega delovnega tedna ter o možnostih za uvedbo novega delovnega časa.

Podjetja nerealno ocenjujejo

7. januarja je predsednik občinske skupščine Metli- ka Peter Vujčić sklical po- svet z direktorji. Obrav- navali so gospodarski po- ložaj v državi, še poseb- no pa razmere v gospo- darskih organizacijah do- mače občine. Glede na pri- mer LEPISA so poudarili, naj podjetja realno oce- njujejo zalogo blaga in v zaključnih računih prika- žejo vrednosti, kakršne lahko spričo trenutnih tržnih razmer dosežejo. Ker so vsi prisotni uvideli koristnost takih sestankov in izmenjave mnenj, so sklenili podobne posvete organizirati ob koncu vsa- kega tromesečja.

Na Božakovem je RK delaven

Po nekajletnem premoru je maja lani na Božakovem spet začela organizacija Rdečega križa. Novoizvoljeni odbor je pod predsedstvom Antona Kočevarja takoj začel delati. Zbrali so precej novih članov in prostovoljnih krvo- dajalcev, zadnje čase pa je spet prišlo do nesporazumov. Ko je odbor delil skromno materialno pomoč najpotreb- zelo zadovoljni in so poudari- nekateri užaljeni, ker niso nič dobili. Čeprav je bila po- moč pravilno razdeljena, so se nekateri hoteli razburjat k učiteljici in k funkcionar- jem. Skoda, da posamezniki nočejo razumeti, da vsem ni mogoče pomagati in kaj de- liti, neupravičena užaljenost pa lahko vnovič zavre delo RK, ki je že lepo steklo.

ANICA PEZDIRC

Komisija bo ugotovila

O zemlji, ki so jo neka- teri metliški občani svo- ječasno dobili v last od splošnega ljudskega pre- moženja, zdaj pa jo pro- dajajo za drag denar, je bilo na zadnji občinski se- ji spet govora. Da bi u- gotovili način pridobitve sporne zemlje in zakoni- tost prenosa na drugega lastnika, je skupščina i- menovala posebno komi- sijo, ki bo na naslednji seji poročala o svojih u- gotovitvah. Za predsedni- ka komisije je skupščina imenovala inž. Julija Ne- maniča.

OBIŠČITE

KAVARNO RESTAVRACIJO IN KLETO RESTAVRACIJO HOTELA METROPOL

NOVO MESTO pri avtobusni postaji

metliški tednik

Salama s sladkorjem

Pred kratkim sem se ustavil v Maroltovi gostil- ni v Podzemlju. Naročil sem nekaj za pod zob, go- stilničarka pa mi je pri- nesla salamo, potreseno s sladkorjem, čebulo, nama- zano z jajčnim rumenja- kom in kos kruha, ki je bil videti, kot da bi se z njim poigravala miš. Ko sem ji dejal, da s tem ni- sem zadovoljen, je odvr- nila:

»Če ti ni všeč, pa pusti!« Da v tej gostilni niso zaželeni natančni gostje, sem zvedel že prej, ko mi je ob neki priložnosti go- stilničar dejal: »Tu imaš pet tisočakov, samo da te ne bo več k nam!«

Smatram, da ob takem poslovanju ne moremo raču- nati na razcvet turizma in da bi morala biti prva lastnost naših gostilničar-jev — prijaznost.

ANTON SEGINA

Hvala Centromerkurju in drugim

Otroški vrtec v Metliki je za novo leto dobil le- pa darila in igrače, za kar se otroci in vzgojiteljica iskreno zahvaljujejo da- rovalcem. Posebno se za- hvaljujejo trgovskemu podjetju CENTROMER- KUR iz Ljubljane, ki je metliškim malčkom poda- rilo lepo zbirko igrač, me- tiškim podjetjem in or- ganizacijam pa so hvalež- ni za bogate prispevke.

Po 150. členu zakona o prispevkih in davkih občanov (Ur. list SRS št. 7—67 in 36—67)

izdaja uprava za dohodke

OBČINSKE SKUPŠČINE METLIKA

JAVNI POZIV

za vložitev napovedi za odmero prispevka in davka za leto 1967

I.

Zavezanci zasebnega sektorja, ki so v letu 1967 opravljali kakršnokoli gospodarsko dejavnost ali opravljali samostojni poklic z namenom pridobiva- nja dohodkov, morajo zaradi odmere prispevkov in davkov vložiti davčno napoved, in sicer:

1. zavezanci prispevka iz osebnega dohodka od obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti, ki plačujejo prispevek po dejanskem dohodku,
2. zavezanci prispevka iz osebnega dohodka od intelektualnih storitev, ki plačujejo prispevek po dejanskem dohodku,
3. zavezanci prispevka od skupnega dohodka obča- nov, ki so v letu 1967 presegli 20.000,00 Ndin skupnih osebnih dohodkov,
4. zavezanci davka na dohodek od stavb,
5. zavezanci od davka na dohodek od premoženja in premoženjskih pravic.

II.

Napoved za odmero prispevka oz. davka za leto 1967 vložite pri upravi za dohodke občinske skup- ščine Metlika najkasneje do 31. januarja 1968.

III.

Tiskovine za vložitev napovedi dobite pri upravi za dohodke občinske skupščine Metlika, soba št. 1, od 17. januarja 1968 dalje.

Občinska skupščina Metlika Uprava za dohodke

Najboljša rešitev je združitev z IMV

OPREMALES stoji pred nepremostljivo zapreko: ustvarja premalo denarja za plačilo družbenih obveznosti in za odplačilo najetih posojil — Najboljša bo gotovo pripojitev k IMV, ker bi bile s tem rešene težave OPREMALESA, IMV pa bo dobil zmogljivosti za proizvodnjo avtomobilskih prikolic

Rekonstruirani OPREMALES je stekel po reformi, izračuni v načrtih za rekonstrukcijo pa so bili izdelani na predreformno obdobje. 56 odst. proizvodnje izvažajo, 44 odst. pa je prodaja na domačem trgu. Cene sicer dosega, toda premalo ustvarjajo za odplačilo najetih posojil. Po zaključnem računu za 1967 bodo skupaj z amortizacijo ustvarili 17 milijonov Sdin skladov, za pokritje družbenih obveznosti in za

odplačilo posojil pa bi morali imeti vsaj 56 milijonov Sdin skladov.

Po načrtih za rekonstrukcijo bi morali dobiti 65 milijonov Sdin obratnih sredstev. Ker tega denarja niso dobili, niso mogli uvesti druge izmene, s katero bi dosegli z rekonstrukcijo predvidenih 650 milijonov Sdin proizvodnje. Kljub težavam so lani v eni izmeni ustvarili za 510 milijonov Sdin vrednosti, toda zaradi pomanjkanja obratnih

sredstev imajo račun podjetja že od septembra lani blokirani.

Stvar je prišla tako daleč, da si OPREMALES sam ne more več pomagati. Kolektiv je iskal rešitev pri trgovskih podjetjih-izvoznikih v Ljubljani. Ta mu ponujajo sanacijski kredit na 5 let in kooperacijsko pogodbo, zahtevajo pa del dobička. Razen tega obljubljajo tudi pomoč v obratnih sredstvih. V kooperacijski pogodbi jim zagotavljajo naročila izdelkov (zlasti za izvoz), ki bodo za OPREMALES rentabilni. Kolektivu se zdi ta rešitev dobra predvsem zato, ker bi OPREMALES ostal še naprej samostojno podjetje.

Druga rešitev se ponuja v neposredni bližini: to je pripojitev k IMV. Novomeški IMV bi v tem primeru prevzel vse zaposlene v OPREMALESU in v njegovih prostorih organiziral proizvodnjo avtomobilskih prikolic. V kratkem bi v teh prostorih zaposlili še okoli 100 novih delavcev. S tem bi bile odpravljene vse OPREMALESOVE težave, razen tega pa bi bila v IMV rešena tudi proizvodnja prikolic, ki so na

tujem tržišču že nekaj let zelo iskane.

Brez dvoma so samoupravni organi, kolektiv in upravno vodstvo OPREMALESA pred težko odločitvijo. Ne gre jim zameriti želje, da bi OPREMALES obstajal še naprej. Res pa je, da gre v njihovem primeru za gospodarsko nujno, pred katero ne gre zapirati oči. Prav gotovo je rešitev, v kateri bi trgovska podjetja reševala proizvodnjo, malo verjetna in težko sprejemljiva. Še tako lepe želje, ki so v nasprotju s stvarnostjo, pa so odveč. V pripojitvi k IMV je dolgoročna rešitev, ki je tako v interesu OPREMALESA kot v interesu IMV. Zanj se ogrevajo tudi na novomeški občini. Upamo, da se bo tudi OPREMALESOV kolektiv razsodno odločil za IMV in pozabil na spor pred leti, ki je po nepotrebnem še zdaj kamen spotike. M. JAKOPEC

Novoletna pomoč revnim

Darila dobili tudi oskrbovanci v domovih za onemogle in ostarele ter nekateri slepi občani — Šolskim kuhinjam za 13.335 Ndin živil

Revni, redni socialni podpiranci, oskrbovanci v domovih za onemogle in ostarele, nekateri invalidi in drugi družbene pomoči potrebni občani novomeške občine so dobili za novo leto darila iz Centra za socialno delo, občinskega odbora RK, krajevnih skupnosti in drugih družbeno-političnih organizacij.

Novomeški Center za socialno delo je razdelil rednim podpirancem 8090 Ndin enkratne pomoči, 4460 Ndin izredne pomoči 27 socialno ogroženim družinam z več otroki in posameznikom (med drugim 5 slepim), oskrbovancem v domovih za onemogle in ostarele pa po 30 Ndin.

Občinski odbor RK iz Novomeškega mesta je razdelil oskrbovancem pakete z oblačili in novoletnimi dobrotami, preskrbel šolskim kuhinjam za 13.335 Ndin živil, podmladkom RK v šolah in socialno šibkim družinam pa za 5820 Ndin oblačil in obutve. Industrija obutve je v ta namen prodala po znižanih cenah 63 parov čevljev, STANDARD — MERCATORJEVA poslovna enota pa po znižanih cenah živila.

Predstavniki KO RK in šolskih podmladkov RK so obiskali 43 revnejših družin, jim čestitali za novo leto in izročili manjša darila. Člani šolskih podmladkov RK so obiskali tudi ostarele in onemogle in jim čestitali za novo leto.

Občinski odbor RK in Center za socialno delo v Novem mestu sta prejela več ustnih in pisanih zahval, s katerimi so se jim obdarovani občani zahvalili za darila, čestitke in — pozornost.

Predsedniki na seminarjih

Predsedniki in tajniki sindikalnih podružnic iz gospodarstva in družbenih služb v novomeški občini bodo imeli od 29. januarja do 3. februarja seminarje. Na seminarjih bodo obdelali poglavja o vlogi, krepitvi, kadrovskega vprašanjih, samoupravi, delovnih metodah in drugih vprašanjih sindikatov. Seminarji so že ustaljena oblika izobraževanja za vodstva sindikalnih podružnic v novomeški občini; tudi letos jih pripravljajo občinski sindikalni svet v Novem mestu.

Letošnja želja — 600 otrok

11. januarja se je v Novem mestu sestal akcijski odbor za počitniško okrevanje otrok in sklenil pričeti vse potrebno, da bi bil letošnji uspeh boljši od lanskega. Predvidel je, da bi bilo letos treba poslati na počitniško okrevanje na morje ali v višinske kraje vsaj 600 otrok, za kar pa bi potreboval 8 milijonov Sdin. Odbor je naslovil na delovne organizacije pismo, v katerem jih prosi, naj se že ob zaključnih računih za leto 1967 odločijo za prispevek za počitniško okrevanje otrok. Denar bo tudi letos zbiral občinski odbor RK na posebnem računu.

Vodovod tudi v Prapročah

Po mnenju žužemberške krajevne skupnosti bodo letos končali vodovodno omrežje v Žužemberku na levem in desnem bregu Krke. Na levem bregu bo končano, ko bo odlezel sneg, na desnem bregu pa bo v kratkem dogovor z zainteresirani. Morda bodo letošnje jesen dobili vodovod tudi v Prapročah, če bodo zbrali dovolj sredstev in če bo to dovoljevala zmogljivost rezervoarja. M. S.

Mraz oviral volivce

V vaseh Topliške doline in tudi v samih Dolenjskih Toplicah so bili te dni zbori volivcev. Razpravljali so o gospodarskih zadevah, ureditvi zdraviliškega kraja (kanalizacija, razsvetljava, regulacija Sušice itd.). Marsikaj bodo lahko uredili z denarjem krajevnega samoprireditelja. Udeležba na zborih je bila manjša zaradi hudega mraza.

FINOMEHANIKA

JOZE BIHAR
— tel. št. 21-453

obvešča

cenjene stranke, da je z letom 1968 pričela z novim delovnim časom.

NON-STOP od 7. do 17. ure!

Če bi računali po lanskem...

V Novem mestu so izračunali, da bi se letošnji občinski proračun povečal približno za 4 odstotke, če bi ga sestavili po merilih, ki so veljala lani. Drug račun jim je povedal, da bi se moral proračun povečati za okoli 46 odstotkov, če bi hoteli pokriti vse proračunske potrebe v letu 1968. Sredstva, ki bi se tako zbrala za šolstvo, tu niso upoštevana. Na kakšna proračunska sredstva letos lahko računajo, bodo zvedeli šele ob koncu januarja, ko naj bi bile že znane prispevne stopnje in delitev proračunskih sredstev. Predvidevajo, da se delitveno razmerje med občno in republiko letos ne bo spremenilo.

Prve sindikalne konference

V novomeški občini so imeli med prvimi konferencami sindikalnih podružnic v novomeški ISKRI, šentjernejškem PODGORJU in škocjanski oziroma šentjernejški osnovni šoli. Obravnavali so gospodarjenje, delovne programe sindikata za leto 1968, delovno disciplino in podobno. V programih obeh gospodarskih organizacij sta predvsem zahtevana izobraževanje zaposlenih in posodobljanje proizvodni za izobraževanje. Konferenca drugih sindikalnih podružnic bodo po seminarjih, ki jih bo ob koncu januarja priredil občinski sindikalni svet. Po rokovniku, ki ga je dal ObSS, bodo morali biti občni zbori vseh sindikalnih podružnic opravljeni do zadnjega marca.

Mladina v čast dneva armade

V zanimivih nalogah se zrcalijo razmišljanja mladih o pionirjih kurirjih in rojstvu, razvoju in pomenu JLA

Pionirji in mladinci iz osnovnih in srednjih šol novomeške občine so se množično odzvali na razpis pisanja nalog v čast 22. decembra. Pionirji na osnovnih šolah so pisali o pionirjih kurirjih, dijaki srednjih šol pa o rojstvu in razvoju JLA.

Kvaliteta prispelih nalog je bila izredna. Zlasti so prijetno presenetili pionirji, ki so pisali izredno in zelo doživeto. V svoje naloge so znali lepo vnesti tudi osebni ton. Njihove naloge so posebno

in nevsakodnevno delo, ki ne bi smelo iti v pozabo. Od prispelih del moramo posebej pohvaliti prispevke pionirjev iz Smihela, Šentjerneja, Žužemberka in Novega mesta. Od pionirjev naj omenimo talentirano Ireno Bašelj, ki je svoje delo še lepo in zanimivo ilustrirala.

Dijaki, ki so pisali nekoliko bolj zahtevno tematiko, se tudi niso preveč držali tem, ki jih poslušajo v šolah. Znali so sami izluščiti zanimive dogodivščine iz slavne zgodovine JLA in jih povezati v zanimivo celoto.

Pri pionirjih so bili najuspešnejši: Elka Sturm (OS Žužemberk) — »Kurirček Jakce«; Anton Pirc (OS Šentjernej) — »Da rojak prost bo vsake«; Irena Bašelj (OS Katje Rupena) — »Bilo ji je pet

let«; Darja Piletič (OS Smihel) — »Spomenik pripoveduje«; Marija Testen (OS Smihel) — »Čez mrzel laz k nam je v vas zahajal mlad kurir«; Milka Babič (OS Katje Rupena) — »Na zadnji kurirski poti«.

Dijaki srednjih šol: Jelka Avbelj (ESS) — »Sprehod skozi čas«; Anotela Kuzmič (gostinska šola) — »Na straži«; Janez Petelinkar (gimnazija) — »V vihanju rojena, v borbi prekaljena, v svobodi vedno na straži miru«; Roža Kavčič (šola za zdravstvene del.) — »Brez JLA si ne moremo predstavljati niti svobode niti napredka v novi Jugoslaviji«; Slavka Kavšek (gostinska šola) — »Zapis ob dnevu JLA«; Stanislava Veselič (ESS) — »JLA in današnji čas«.

S. DOKL

Še je razumevanje!

Na drugi seji skupščine TIS v Novem mestu, ki je bila zadnji lanski teden, so povedali, da so delovne organizacije Novoteks, Gorjanci, Krka, Labod, Mercator — Standard, IMV, Inis, Iskra (Šentjernej in Žužemberk), Beti (Mirna peč), KZ Novo mesto, hotel Metropol in druge do zdaj najbolj razumele problem srednjega strokovnega šolstva in razmeroma največ prispevale. Za zbiranje sred-

stev si je nenehno prizadeval izvršni odbor TIS ob izdatni pomoči organov ObS. V razpravi so načeli tudi vprašanje idejnosti, vzgojnosti in kakovosti pouka, ki bo po mnenju skupščine TIS dober le tedaj, ko bo prosvetnim delavcem zagotovljeno ne le primerno plačilo, marveč tudi materialni pogoji dela. Spet so zahtevali, da je treba osebne dohodke v prosveti povečati na raven osebnih dohodkov služb v gospodarskih organizacijah.

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJA

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Ivan Sinkovec in Jože Stefanič, člana kolektiva Zora, Črnomelj; Dominik Kren in Janez Bajuk, člana kolektiva Krka, Novo mesto; Janez Konda, član kolektiva Zora, Semič; Andrej Prime, član kolektiva IMV Novo mesto; Ivan Vidic, mlazar iz Otočca; Janez Vodopivec, član kolektiva Mercator, Novo mesto; Marija Mrgole, gospodinja z Brega; Ivanka Puget in Tone Judež, člana kolektiva splošne bolnice Novo mesto; Mirko Stupica, Jože Zupanič, Anton Mrvar, Draga Uršič, Milena Kie, Rafael Hrovat, Franc Pečjak, Joža Kovač, Ivanka Grivec, Tone Skufca, Jožica Grum, Marija Hočvar, Zlata Zupanič, Režica Grm, Ana Pirnat, Olga Boldan, Marija Mirtič, Viktor Hočvar, Jože Uršič, Cvetla Blatnik, Valentina Anžiček in Ivan Plut, člani kolektiva Iskra, Žužemberk; Stelka Rifelj, gospodinja iz Podlipa; Marija Debeljak, Novoteks, Strazha; Danica Gorinšek, gospodinja iz Žužemberka; Andrej Kotnik, upokojenec iz Žužemberka; Alojz Kristan, član kolektiva Novoteks, Novo mesto; Anton Lazar, član kolektiva ELA, Novo mesto; Jože Klobčar, član kolektiva Novotekna, Novo mesto; Ciril Hudoklin, član kolektiva splošna bolnica Novo mesto; Franc Avsec, član kolektiva ObS Novo mesto.

NOVOMEŠKA KOMUNA

Za prispevek — toda brez slepomišljenja

»Zadnji čas, da rešimo zanemarjeno mesto!« pravijo Novomeščani

KAKO SO NOVOMEŠČANI SPREJELI PREDLOG o prispevku za uporabo mestnega zemljišča (gradivo za zbere volitev smo objavili prejšnji teden), kaj predlagajo in kaj jih skrbi?

VSAJ DESET LJUDI, S KATERIMI SMO SE POGOVARJALI, JE MENILO: »Smo za prispevek, želimo pa, da z denarjem ne bi slepomišlili. Res je že zadnji čas, da rešimo zanemarjeno Novo mesto!«

OBJAVLJAMO PRIPOMBE nekaterih Novomeščanov.

Neimenovana z Mestnih njiv: »Z možem sva računala, koliko bi bilo treba plačati. Midva bova to zmogla, čeprav bova morala zdaj bolj varčevati. Skrbi me le, kako bo z upokojenci in delavci z majhnimi osebnimi dohodki, ker vem, da še najemimo v blokih težko plačujejo. Takih pa ni malo.«

Zaradi jam niso varni

Jože Skufca, profesor iz Naselja Majde Silc: »Starši z otroki smo morali že večkrat bežati preč avtomobili na ozki in kotanjasti

cesti v našem naselju. Glavno cesto med bloki je res potrebno razširiti in asfaltirati. Tudi zemljišča med bloki bi treba urediti. Še vedno so kupi zemlje od takrat, ko so bloke zidali.«

Milica Šali, odbornica iz Naselja Majde Silc: »Ureditev ceste, parka, zelenic v našem naselju, kar predvideva predlog za program del — to je v redu. Glasovala bom za prispevek z željo, da bo denar porabljen za to, za kar bo zbran. Program zajema veliko Novemu mestu nujno potrebnih del.«

PRISPEVEK in leto čistoče

Martin Pavlin, osebni upokojenec s Prisojne poti: »Prav je, da bomo občani plačevali ta prispevek. Ko so nastajala nova naselja, je ostalo marsikaj zanemarjeno. Omenjam naselje ob Prisojni poti. Ne zato, ker tu živim, marveč ker ugotavljam, da je zaradi pomanjkljivega reda ob nastajanju naselja tu težko povečevati stanovanjsko sosesko.

Ulice, ceste in trge v Novem mestu je res treba urediti. Marsikaj je treba asfaltirati, marsikatero cesto razširiti. Takih del pa ne bi smeli zavirati lastniki zemljišč. Nekateri nočejo prodati tistih kup zemlje, na katere bi se razširila cesta ali javna pot. Pri nas je tako, da se zaradi pogajanja za ceno neplodnega zemljišča ne moremo dogovoriti za razširitev Prisojne poti. Občani naj bi dali zemljo v

primerih, ko gre za delo skupne koristi, brezplačno ali pa jo prodali vsaj po zmerni ceni.

Skrbi pa me, kaj bo, če bomo samo prispevali in ne varovali tega, kar imamo. V mislih imam škodo, ki jo povzročajo neodgovorni posamezniki na komunalnih in drugih objektih. Če skrbimo za ureditev, moramo skrbeti tudi za red in čistočo. Novo mesto je turistično mesto, zato imejmo čistega! Predlagam, naj krajevna skupnost letos uvede leto čistoče.«

Čimprej bomo zbrali prispevek

Jože Gosenca, direktor komunalnega podjetja: »Če hočemo novomeške komunalne probleme rešiti, je prispevek nujno potreben. Predlagal bi, da bi občinska skupščina sprejela prvo predlagano varianto, po kateri bi prispevek zbirali štiri leta.

V Novem mestu imamo res kaj delati, saj je mesto komunalno precej zanemarjeno, zlasti pa so zanemarjena nova naselja. Glede na to menim, da bi bilo treba urejati najprej Mestne njive, Naselje Majde Silc, naselje Nad mlino, Prešernov trg in kanalizacijo na Grmu.«

IVAN ZORAN

Prireditve za mladinski klub

Občinski komite ZMS v Novem mestu bo priredil v sredo, 24. januarja, v domu JLA zabavno-glasbeno prireditev, katere dohodek je namenjen za ustanovitev mladinskega kluba v Novem mestu. Ob spremljavi orkestra JLA bodo pri Tatjana Gros in vojak Pačur Rašin ter Ivica Anžet. Za mladno bo prireditve ob 17., za odrasle pa ob 20. uri.

V. A.

Smrti zapisani še živijo

Potrebno je sodelovanje med turističnimi in lovskimi organizacijami

88 italijanskih in štirje nemški lovci so lani v loviščih na območju novomeške lovske zveze v 120 lovnih dneh ustrelili: 5 srnjakov, 3 srne, 52 zajcev, 174 fazanov, 7 poljskih jerebic, 50 divjih rac, 80 divjih golobov, 315 grlic in 7 kljunačev. Za ta plen so odsetli 2245 dolarjev.

Med ustreljenimi ni bilo nobenega medveda, čeprav je bilo 7 namenjenih za odstrel. Tako se kosmatinci, ki so jih lani zapisali smrti, še vedno klatijo po roških in drugih gozdovih. Lovske organizaci-

je upajo, da bo letos kaj več zanimanja za brlogarje in da bo na račun teh večji izkupiček.

Italijanske in nemške lovske enočke in dvočke so lani najuspešneje merile na divjad na novomeškem, mokronoškem, škocjanskem, šentjernejskem in žužemberškem območju.

Komisija za turizem pri novomeški lovski zvezi je pred dnevi sklicala sestanek gospodarjev lovskih družin, na katerem so razpravljali o možnostih lovškega turizma in še posebej o ponudbi novomeškega hotela »Kandijaa«, da bi postal središče oziro-

ma posrednik športnoturistične dejavnosti.

O vprašanju lovstva je na zadnji lanski seji razpravljala tudi občinska skupščina v Novem mestu. Menila je, da je potrebno večje sodelovanje med turističnimi (gostinskimi) in lovskimi organizacijami. Kot so poudarili odborniki, bi imeli od takega sodelovanja koristi: prvi zato, ker bi jim lovci pomagali pripeljati goste, drugi pa zato, ker bi jim turistične (gostinske) organizacije pomagale zadovoljiti goste. Lovske organizacije bi pa po tej poti prišle do večjega dohodka in bi lahko bolj skrbale za zarod v loviščih.

Soteska: dvorana in samoprispevek

Nezaupnica nekaterim članom sveta krajevne skupnosti

V Soteski so začeli na pobudo krajevne organizacije Socialistične zveze obnavljati prosvetno dvorano, ki jo bodo uporabljale krajevne organizacije in šole za prireditve, pa tudi mladina se je začela zanimati za te prostore, ker namerava uprizoriti igro. V obnovitev so vložili že precej

prostovoljnega dela, denar pa sta razen KO SZDL dali tudi krajevna skupnost Dolenjske Toplice in žaga. Dela bodo nadaljevali spomladi. Računa jo, da bo ostanova veljala več kot dva milijona Sdin. Nekateri vaščani so večkrat prostovoljno delali pri obnovi dvorane, ki bo tako z združenimi močmi oteta propadu.

Prebivalci Soteske, Drenja in Gabrja so na zboru volivcev sprejeli sklep o uvedbi krajevnega samoprispevka. Nekateri so povedali, da jih skrbi to, da denar ne bi ostal kraju, kjer bo zbran. Prigo-

mnili so tudi, da je treba odpreti nov peskokop, krajevne skupnosti pa naj bi glede tega uredila lastništvo z GG Novo mesto. Volivci so izrekli nezaupnico nekaterim članom sveta KS, ker niso delali za skupnost.

Vse dobili — vse izplačali

VIKI BARTOLJ, upravnik Centra za socialno delo v Novem mestu.

Ob koncu leta 1967 smo, prvič v obstoju naše ustanove, izplačali izredno denarno pomoč tudi občanom, ki niso redni socialni podpiranci. To smo mogli zato, ker smo dobili iz proračuna vsa predvidena sredstva. Vse dolgovane za lani smo poravnali in pričujemo novo leto brez zaostalih obveznosti. Občinska skupščina je kljub denarnim težavam pokazala res veliko razumevanja za delo in želje našega centra in bi se ji v imenu centra, rednih socialnih podpirancev, oskrbovancev v zavodih za ostarele in onemogle in drugih občanov, odvisnih od družbene pomoči, zahvalil.

Kdaj občinske seje?

Občinska skupščina v Novem mestu je sklenila, da bo imela zimske seje ob devetih, poletne — od aprila do oktobra — pa se bodo pričele uro prej — ob osmih. Do zdaj je bilo več sej sklicanih za ob osmi uri, vendar so se vselej pričele najmanj pol ure kasneje. Odborniki s podeželja so povedali, da bodo imeli zdaj pred sejo več časa za odborniške in druge opravke v Novem mestu.

Oglašujte v DL!

Novomeška kronika

OKOLI 150 ČLANOV delovnega kolektiva trgovskega podjetja DOLENJKA je bilo v soboto, 13. januarja, na silvestrovanju v hotelu KANDIJA. Tako prireditve ima DOLENJKA vsako leto, to pa je tudi priložnost, da se prodajalci iz poslovalnic, ki jih ima podjetje v dveh občinah, pomenijo med seboj in se seznanijo z novinci.

PRIPADNI CETRTEK bodo znani izidi ankete o mladinskem klubu. Občinski komite ZMS je anketiral 100 mladincev in mladink, največ vprašanih pa se je nanašalo na kulturno in zabavno življenje v mestu. Na podlagi ankete bodo poskušali sestaviti tudi program kluba, če ga bodo ustanovili.

RAZPRAVO O DIJAKI samoupravi v novomeških srednjih šolah pripravljajo za 8. februar. Pogovorili se bodo predvsem o enotnih merilih glede samoupravljanja dijakov, javnem ocenjevanju, udeležbi dijakov na redovnih konferencah, odnosih med profesorji in dijaki in podobnem. Razprave se bo udeležilo predvidoma 30 do 40

srednješolcev in okoli 30 pedagogov.

5 DOLARJEV ZA ŽRTVE potresa v Debru je poslal nedavno Peter Zajc iz Luxemburga občinskemu odboru Rdečega križa. Novomeščan, ki že nekaj let živi v tujini, je pisal, da je novico o potresu v Debru prebral v domačem časniku.

PREJSNI TEDEN je termometer v Novem mestu pokazal 23 stopinj mraza, živo srebro pa je še večkrat padlo pod —20°C. Težka voda je zamrznila, da so otroci na njej igrali hokej. V ponedeljek, 15. januarja, pa se je nenadoma ogotopilo in smo imeli skoraj odjugo. Kljub mrazu smučarji in sančarji niso odnehali. Zadovoljstvo so našli tudi najmlajši, ki so naredili drsališča kar ob stanovanjskih blokih.

GIBANJE PREBIVALSTVA — rodile so: Mojca Peček s Trdinove — Klemenca, Jožefa Rožič, Nad mlino 8 — Iztoka in Angela Gasper iz Paderšičeve — deklico.

IVO PIRKOVIČ balada krakovskih močvirij

Za plotom sta mimo dvorišča prišla dva Baniča iz Dobrov, brata Anton in Franc. Na ramah sta nosila kramp in sekuro. Namenila sta se bila v Divjakov gozd ruvat šture in korenine posekanih hrastov. Italijani so ju poklicali in zvezali.

»Gremo na število dve,« je ukazal Italijan s papirjem v rokah. Tam je bila majhna Divjakova domačija, ki se je držala Povšičeve in je segala tja do ceste. V hiši so prišli gospodarja Janeza. Gledali so zopet v papirje in zahtevali še enega moškega. No, sreča, da Franca Bizjaka, begunca s Kržišč pod Rako, ki je zapustil partizane in gostačil pri Divjakovih, ni bilo doma. Ze jutraj je odšel v Skocjan, da nakupi nekaj usnja za obutev. Tako se je okoli devete ure dopoldne glasna truma vojakov s petimi jetniki pognala proti Dobrovi, prastarem naselju ob mostu na Krki.

Na cesti so gredeč potegnili z voza Janeza Tomažina, namenjenega na njivo. Osemletni otrok Lojzek je prijal domov s praznim vozom, češ da so očeta odgnali in ga bodo ubili.

Tudi Tomažin se je bil v jeseni z družino in živino Nemcem umaknil s Colnišč h Kraljevim v Dobrovo, s katerimi so si bili v sorodu.

V Dobrovi so se Italijani usuli na Božičevo dvorišče. Domača fanta Franc in Jože sta se pravkar z vozom vrnila s polja, kjer sta pospravila fižol in buče, da ne bo v napoto pri pospravljanju krompirja. Doma so ju čakali z dobrim kosilom, saj so davi zaklali prašiča. Italijani niso pustili fanta niti v hišo. Vzeli pa so še bolehnega očeta in vse tri odgnali na vas.

Devetnajstletni Franc Božič je že maja odšel v partizane. Pred dvema mesecema se je po krvavi tragediji pri Češči vasi vrnil in se z deset let starejšim bratom posvetil zopet domu.

Iz hiš in dvorišč so Italijani gonili ljudi in jih zbirali na cesti v veliki grudi. Tam se je poleg begunca Levičarja in Divjaka, bosonogega Jordana, begunca Tomažina s Colnišč in drugih vznemirjen prestopal krepki tesar Anton Janževc, ki mu še ni bilo štirideset let. Po rodu je bil »Muštakov« iz Čučje mlake. Ko se je oženil in dobil dva otroka, je brez zemlje in vsakega imetja živel v prazni Anžetovi hiši v Dobrovi in kot pravi podeželski proletarec hodil ljudem na dnino.

Tam sta stala zvezana brata Baniča, ki so ju na poti v gozd prišli za Povšičevim plotom. Franc se je sele pred osmimi meseci oženil z Marijo Pirčevjo iz Čučje mlake in prevzel domačo kajžo s komaj hektarjem zemlje v Dobrovi. Anton je bil še fant. Ko je mati slišala, da imajo Italijani sinova kakor razbojnika zvezana na vasi, je vsa vznemirjena pohitela, da vidi, kaj se je zgodilo. Italijani so jo prestregli in surovo zapodili domov.

Privlekli so bolehnega Božičevega soseda Alojza Grandu, ki je živel na bratovem gruntu v Dobrovi. Bil je miren človek in so ga imeli vsi radi. Za njim so prignali Jožeta Viranta, ki se je pred desetimi leti priženil iz Dolenjega Maharova k Janovim v Dobrovo. Bilo mu je šele trideset let. Ni imel še nič, saj si je stari Jan izgovoril gospodarstvo do svoje smrti. Majhna kmetija jih ni mogla preživljati, pa je hodil marljivo zet, kadar se je ponudila redka prilika, kmetom tesat. O Virantu so vaščani s spoštovanjem govorili: »To je možak«.

Semenišnik s črno bradico, gruntar Zameščan in nemarni lenuh Banič so zbrano gručo pregledali in iz nje odbrali: oba brata Božiča, oba Baniča, priljubljenega tesarja Viranta, čudaškega Povšiča, bosonogega Jordana, proletarca Janževca, bolehnega Grandu ter vse tri begunce z nemške strani, Tomažina, Levičarja in bosonogega fanta Jordana. Druge so izpustili.

Z jetniki so krenili nazaj proti Zameškemu. Z brcami so odgnali Božičevega psa, ki je, kakor da sluti nekaj hudega, s podvitim repom presunljivo cvilil za gospodarjem. Sredi poti so izpustili bolehnega Grandu, ki se je, onemogel od preostanega strahu, zgrudil doma na posteljo in tri dni ni mogel vstati.

Na porušenem mostu na Račni je Zameščan rekel jetnikom:

»Kakor ste vi naredili s temle mostom, bomo mi z vami.«

Pretila je namreč italijanska ofenziva in so partizani Dobrovcem ukazali, naj porušijo most pri Zameškemu, da bo cesta zaprta. Zakrakovski gruntarji niso mogli več na svoja polja in so bili gorki na Dobrovce. Zameščan je Čučji mlaki in Dobrovi obljubil masčevanje. Italijane je prepričeval, da je tudi napad na njihovo postojanko v Zameškem 22. avgusta prišel prav iz Dobrove, čeprav je sam dobro vedel, da je takrat napadel Zahodnodolenjski odred čisto od druge strani, iz Klevevža skozi gozdove.

Gospodinja na Povšičevem v Čučji mlaki je okoli enajstih zagledala spreved jetnikov. Videla je moža, kako je v umazani srjaci in brez suknjiča rinil kolo in se ves otožen oziral proti domu. Opazila je, kako je kakor za slovo še enkrat z nogo stopil v stran, na domačo pot.

»France, ali ne greš domov?« je vsa iz sebe kriknila. »France, pridi nazaj!«

V trumi se je neki Italijan obrnil, zaničljivo spadal obraz in zablejal:

»Perke nazaj, neprej neprej!«

V Gracarjev turn jih peljejo, k belim — se skuša tolažiti Fani. Naglo zakolje raco, pripravi še nekaj stvari in hiti proti Zameškemu. Sreča Janeza Martinčiča, po domače Pelešičevega s Hrvaškega broda, ki vleče ogromno steklenico, in ga vpraša:

(Nadaljevanje sledi)



Dobro bi bilo, da bi vsak voznik motornih vozil vedel...

NADALJEVANJE IN KONEC

4. Koliko so kriva zdravila

Zivimo v času praškov in tablet. Pri nekaterih državljanih je prišlo že v navado da brez tablet ne morejo več živeti. Za vsak najmanjši glavobolček že jemljejo zdravila, ki jih sicer zdravnik ne predpiše, se pa dobe v lekarnah brez recepta. To so najrazličnejši praški in tablete proti bolečinam, npr. coffalgol, amcophen, plivadon, phae-nalgol, kombinirani praški in podobno. Ne glede na to, da že sama navada jemanja teh tablet in praškov na zdravje ne vpliva pozitivno, ker počasi zastruplja organizem, posebno možgane, opozarjam na to, da vsa ta sredstva proti bolečinam, pa tudi pomirjevalna sredstva ne gredo skupaj z alkoholom. Učinek alkohola se namreč v zvezi s temi zdravili ne seštevata, ampak množi, in posledica je karambol. Reagiranje človeka je počasnejše in nesreča je tu.

Kot primer navajam nesrečo na avto cesti Zagreb-Ljubljana letos. Voznik tovornjaka je čez dan pojedel tri tablete proti bolečinam v glavi. Zvečer je popil v gostilni kozarec ruma, najmanjši, 1/4 dcl. Potem je večerjal. Čez pol ure ni zvozil iz škarij na cesti. Posledica: nekaj ranjenih in velika materialna škoda. Tudi ta primer ni osamljen.

Teh nekaj dejstev, ki sem jih nanizal, naj bo opozorilo voznikom motornih vozil, ko gredo na vožnjo. V trenutku, ko vozilo krene na pot, se vključijo v promet, ki vsak trenutek spreminja svojo naravo in daje neštete prilike za nesreče. V glavnem je dogajanje na cesti odvisno od voznikov, in če ti vozijo normalno in previdno ter če so večši prometa, se promet odvija brez težav. Vsak voznik pa mora zase vedeti, kaj zmore in česa je sposoben.

Naredimo vse, da nesreč ne bo!

Dr. BOŽO OBLAK

Kuharske bukvice

Človeško telo in prehrana

Človeško telo je podobno stroju, ki ga goni motor. Ta motor je v telesu srce. V eni uri potisne po žilah 420 litrov krvi skozi telo. Človek ima 51 krvni. Žila udari pri zdravem človeku v 1 minuti 75-krat. Toplota zdravega človeka znaša 36,5-27 stopinj Celzija. Vsako zvišanje temperature ali toplote pomeni že obolenje.

Da si ohranimo zdravje, moramo skrbeti za snago telesa in stanovanja ter pravilno prehrano. Človeško telo dobiva moč od hrane; vrednost hrane merimo s tako imenovanimi kalorijami. Kalorije pomenijo količino toplote, ki jo dajejo živila. Kalorična vrednost zaužite hrane mora biti tolikšna, da zagotovi telesu toploto 36,5 stopinj Celzija in nadomesti potrošeno energijo pri delu. Bolj ko torej človek dela, več hrane ali več kalorij potrebuje.

Človek, ki miruje, potrebuje na dan 2400 kalorij, kdor pa težje dela, celo 4000 ali več.

Kakor je kurivo po svoji moči zelo različno, tako je tudi s človeško hrano, ki daje telesu potrebne kalorije. Največ kalorij dajejo telesu maščobe in ogljikovi hidrati (sladkor, med in kruh). Približno polovico manj pa beljakovine (meso, ribe, jajca, mleko, sir). Zelenjava in sadje dajejo sicer zelo malo kalorij, vendar sta pomembni sestavni del naše hrane, ker sta nosilca vitaminov in rudninskih snovi.

Nadaljevanje prihodnjč

Da ne bomo v tovrstnih pogovorih zbegani, da bi morda ne vedeli, kaj oziroma kako odgovoriti — to je namen pričujočih pogovorov.

Ali moramo povedati vse in prav tako?

Ko bodo starši prebrali te pogovore, bodo bržčas najpogostejše vprašanje, če morajo povedati svojemu otroku prav vse, kar sta rodilja povedala Matjažu in Alenki. To nikakor ni potrebno! Mnogi otroci ne dajo pobude za to, da bi jim morali govoriti o vseh vprašanih, načetih v naših pogovorih. Ne silijo v vprašanja o splošnem otroka, o njegovem življenju pred porodo, o samem porodu in jim morda tudi ne kaže razlagati samozadovoljevanja. Če otrok takih pobud ne daje, lahko nekatere podatke, ki pa so tu navedeni, mirno opustimo in je celo prav, da jih. Kadar pa sem v pogovori s starši sama izpuščala ta vprašanja, so nekateri trdili, da jih otroci vprašujejo tudi o tem in da se prav ob njih ne znajdejo. Drugi pa so seveda spet zna-jevali z glavami, češ da ni mogoče, da bi otroci te stvari sploh spraševali. Iz te izkušnje sledi, da so otroci pač različno zvedavi in njihovo zanimanje ne seže vselej enako daleč. Ker sem prepričana, da je treba tudi v spolnosti — kot v vsem — slediti otrokovemu zanimanju in njegovim osebnim potrebam, bom v pričujočih pogovori govorila tudi o tako imenovanih kočljivih vprašanih. Starši, katerih otroci načeloma tudi kočljivo vprašanja, naj mirno uporabljajo način odgovarjanja, kot bo nasvetovan. Tisti pa, ki jih otroci razlikih nadrobnosti ne vprašujejo, naj jih pač izpuščajo. Z ničemer ni treba siliti otroka, pri tem pa vendar upoštevati, da je treba o glavnih podatkih obvestiti vsakega otroka. Prepričana sem, da bodo starši sami z lahkoto presodili, kaj je glavno in kaj postransko.

Starši bodo opazili tudi, da so nekateri pogovori precej obsežni in obravnavajo hkrati več vprašanj. Nikakor ne mislim, da bi naj takorekzno tudi v svojih vsakdanjih pogovorih.

Težimo čimbolj za tem, da bomo ob eni priložnosti povedali nekaj, ob drugi spet drugo. To ustreza načelu, naj bo roditeljski pouk o spolnosti priložnost, naraven in nepriljen.

Starši bodo morda opazili tudi, da sta rodilja o nekaterih vprašanih s fantom govorila, z dekletom pa ne in nasprotno. tega naj nihče ne razume kot nasvet, da tako mora biti in da je o določeni vprašanih treba govoriti le s fantom, o drugih pa le z dekletom. Vsa priobčena vprašanja so primerna za oba spola. Če iz pogovorov to ni razvidno, je treba razumeti, da sem se hotela izogniti neprijetnega ponavljanja, ki ga je kljub temu še zmeraj preveč.

Jasno je tudi, da bodo starši jezik pogovorov prilagodili svojemu običajnemu načinu izražanja. Mnogim bo morda tuje govoriti na način, kot ga bodo našli v naših pogovori. Brez skrbi povejmo stvari na bolj preprost način. S tem bomo pouk le zboljšali. Vsakdo bo pač tudi razumel, da je pogovorni jezik zmeraj preprostejši od knjižnega. Kakor hitro govorjeno besedo spravimo na papir, postane bolj zapletena. Naj mi bralci in bralke to oprostite in govore s svojimi otroki tako preprosto, kolikor sploh morejo. Iz pričujočih pogovorov črpajmo le duha in vsebino!

Morda bo kdo pomislil, da sta Matjaž in Alenka nadpovprečno duševno razvita otroka in da njuno zanimanje in sposobnost za razumevanje presegata mejo povprečja naših otrok. Na to ni mogoče odgovoriti nič drugega, kakor da se starši v pogovori s svojimi otroki ravnamo pač po njihovem zanimanju in sposobnostih za razumevanje. Nadrobnosti, ki jih ne zanimajo in se nam tudi zdijo, da zanje sploh niso važne, izpuščajmo, odgovore pa oblikujmo tako preprosto, da jim bodo ustrezali. Ob takem ravnanju ne moremo ne storiti napake ne škodovati otroku.

In vendar pouk ni najpomembnejši!

Zdelo se bo presenetljivo in morda celo nesmiselno,

da obetamo napisati, kako nuditi pouk o spolnosti, obenem pa trdimo, da pouk vendarle ni vse in niti najvažnejše. In vendar je tako. Vsako poučevanje se prvenstveno obrača na človekov razum, ta pa je samo del njegove bogate duševnosti. Znanje nas nedvomno podpira v našem ravnanju, toda še bolj neposredno vpliva na naša neposredna doživljanja in izkušnje. To se celo velja za otroka, saj je dolgo časa le malo sposoben razumsko presojati življenje okoli sebe.

Otrok enostavno opaža življenje odraslih ljudi obeh spolov in njihova čustvena doživljanja vplivajo na oblikovanje njegove osebnosti. Tako na osnovi teh izkušenj, doživljanj in zgledov okolja postopoma izgrajuje svoja osebna gledanja na spolnost, odnose med spoloma in njihovo vrednost. Če so ta doživljanja ugodna, je verjetno, da bo tudi sam izoblikoval o spolnosti ugodne nazore. In če so neugodna, je malo verjetno, da se bo sam v spolnosti in odnosu do oseb drugega spola dobro znašel.

Hočemo reči, da je ustrezen pouk samo sredstvo, ki lahko ugodna izkustva in pomen dobrih zgledov utrdi in nezavedno »znanje« dvigne v zavedno. In hočemo tudi reči, da zgolj po razumski strani pridobljeno znanje, ki pa ni bilo podprto z ugodnimi doživljanji in izkušnjami ter zgledi od zgodnjega otroštva naprej, lahko samo delno uspešno.

Pomen zgledov in izkušenj

Človek si začne že zelo zgodaj pridobivati izkustva o spolu. Pridobiva jih najprej v družini, kasneje v šoli, soseski, na delovnem mestu in v družbi obče. Na osnovi teh izkušenj, ki se v otroku seveda iz leta v leto kopičijo, oblikuje in gradi svoje osebno pojmovanje spolnosti. Če si že v otroštvu pridobi mnogo ugodnih izkušenj o vlogi enega in drugega spola v življenju, o vrednosti in lepoti odnosov med spoloma, zakonskem in družinskem življe-

nju, je zelo verjetno, da se bo v spolnosti tudi sam dobro znašel ter mu bo to v srečo. Nasprotno pa človek, ki si je že od prvih let življenja pridobival neugodna izkustva, kasneje v življenju težko uspešno razvzroblja probleme spolnosti. Zakaj človek, ki nima niti dovolj zaupanja v svoj lastni spol, niti v drugi spol in niti dovolj v same odnose med spoloma, je v osnovi nesposoben ustvariti v življenju srečno spolno skupnost. Na moč tega zaupanja v posamezniku vplivamo najbolj s t a r š i. ker človek ravno z rodilji živi v najtesnejši življenjski in čustveni povezanosti, in to v razdobju, ko je za oblikovanje najbolj dostopen. Kasneje pa so seveda pomembna tudi izkustva, ki jih črpa iz širšega okolja.

O vlogi obeh spolov v življenju

Precenjevanje moškosti in podcenjevanje ženskosti — to je ponavadi prvo neugodno izkustvo o spolnosti. Primerov teh neugodnih zgledov je čedalje manj, toda izginiti še niso. Kolikokrat slabo prikrivamo večje navdušenje nad rojstvom otroka moškega spola! In ne le tedaj, tudi kasneje uživajo fantje v družinskem krogu številne prednosti, za katere so dekleta prikrajšana. Od otroštva do odraslosti — in seveda še tudi kot odraslim — dopuščamo moškim več svobode, samostojnosti in podjetnosti kot dekletom in ženskam in jim laže oprostimo vse mogoče prestopke in nerednosti.

Kolikokrat še govorimo, da je za fanta važnejše, da pride do dobro plačanega poklica, vtem ko dekletu zadošča, da si najde pač nekakšno zasilno zaposlitev — toliko, da se bo preživljala do poroke. Mi mo tega damo nešteto krat čuti, da pričakujemo od dekleta in ženske drugačno vedenje kot od fanta oziroma moškega. Tudi v družinskem krogu in v soseski si pridobivata otrok in mladoletnik takšne izkušnje. Tako počasi, ne da bi se prav zavedali, vcepjamo določen nazor o spolih, njuni vlogi in prednosti; nazor, ki ga je kasneje težko spreminjati.

Docent dr. Herbert Zaveršnik:

Želodčna obolenja

Človeški organizem potrebuje kalorije pri delu, ne pa takrat, ko gremo spat. Kaj pa počnemo sedaj? Zjutraj stoji popijemo kavo ali mleko, pri tem se še oblačimo, zavezujemo kravato, naročamo še to ali ono, nato pa kar najhitreje v službo, da ne zamudimo. Želodec je na ta način samo nadražen, v 10 minutah se izprazni in je tak izpostavljen prebavnim sokovom vse do malice ali celo do popoldneva. Nekateri pridejo do poštenega obroka šele zvečer, nakar morajo seveda hitro v posteljo, saj grede zgodaj zjutraj spet na delo. Zjutraj bi se torej morali v miru najesti, zajtrk pa naj bi bil vseboval dovolj beljakovin, ki nam zagotovijo pravilno in enakomerno izogrevanje preko vsega dne.

Med 13. in 14. uro naj bi bil enourni premor. Poizkusi so pokazali, da se organizem za-

čenja utrujati po 4 urah dela: krvni pritisk narašča, pazljivost popušča, postanemo pre-razdražljivi ali preravnodušni. Enourni premor zadostuje, da se osvežimo, da použijemo obrok hrane, ki naj bo zopet mešan; ne pozabimo beljakovin, zelenjave in sadja. Tako hranjen telesni ali duševni delavec bo nadaljeval delo spočit, pazljiv in koristen. Nesreče pri delu se kopičijo zgodaj zjutraj, ko je človek še zaspan in ni še ves pri delu, in proti koncu 8-urnega nepretrganega delavnika, ko je že preveč izčrpan in njegova pazljivost hitro pada.

Hrana mora biti mešana, le taka nam zagotovi dobro zdravje. Da bi želodec ostal zdrav, potrebujemo predvsem beljakovine, to so meso, jajč- ni beljak, skuta (svež kravji sir), nemastni siri, zelenjave in sveže sadje. Tako mešana sestavljena prehrana nas obvaruje pred čezmernim reje-

njem, želodčno razjedo, želodčnim rakom, pa tudi pred okvarami jeter. Zadostujejo trije obroki dnevno, jutranji in opoldanski naj bosta izdatna, saj potrebujemo kalorije za delo in gibanje, večerja pa naj bo kar se da lahka, saj čez noč počivamo in bi se čezmerno kalorije, zaužite zvečer, nalagale v našem telesu kot nepotrebna tolažila. Zrediti se je včasih težko — shujšati pa še mnogo težje, ker zahteva veliko samo premagovanja, to pa je človekova najslabša točka.

Pri jedi mora imeti človek mir. To naj bo neke vrste svečan obred in užitek, kateremu se moramo predati. Zato med jedjo ne čitajmo in ne pijmo! Časopis, sadni sokovi, kozareček piva ali vina se priliježe po končanem kosilu.

Hrano je treba temeljito zgristi in zmleti. Zato potrebujemo zdrave zobe ali vsaj dobro sedečo in uporabno pro-

(6) tezo. Res je, da so zobje zelo važni iz estetičnega gledišča, vendar so še bolj važni za želodec. Mnogo manj bi bilo želodčnih obolenj, če bi imeli dobro očuvane zobe. S seka- ci hrano drobimo, s kočniki jo pa meljemo. Samó dobro zmleta hrana je lahko prebavljiva in ne bo čezmerno breme za želodec. Zlasti na deželi še vedno premalo skrbimo za zobovje malčkov. Tudi mlečni zobje predšolske mladine so izredno važni in zdravi zagotovijo za lepo raščene in neokrnjene zobe mladine in odraslih.

Ljudje smo silno različni po občutljivosti in odgovoru na dražljaje. To je odvisno od temperamenta. Delo ali služba, ki nam je v veselje, kjer delamo v enakomernem ritmu, brez razburjenja in brez napetosti, in srečno družinsko življenje sta zagotovilo, da ne bomo dobili čira ali razjede na dvanajsterniku. Delo, mi- rovanje in športna dejavnost naj se izmenjujejo. Toplo pri- ročamo vsakodnevne krajše sprehode — nakupovanje po trgovinah ni sprehod — name- njene samo razvedrilo. Vsa- kovrstne igre z žogo, namizni tenis, plavanje, smučanje in

planinarjenje so športi, ki nas ohranijo zdrave, sveže in mla- dostne.

Avtomobilizem ni šport. Za krmilom smo v stalni napeto- sti, ki močno draži živčevje in s tem tudi želodec, od tu to- liko razjed na dvanajsterniku pri poklicnih šoferjih.

Pred zaključkom še nekaj besed o nikotinu, pravi kavi in alkoholu.

Kajenje je slaba navada in strast, ki nas sicer živčno lah- ko pomiri, je pa izrazito škod- ljivo in življenjsko nevarno. Vemo, da na tisoče kadilcev umira prav zaradi nikotina, ki okvarja srčne žile in povzro- ča pri občutljivejših smrt že pri 40. letu starosti, umira na pljučnem raku, ki ugonobi človeka tam med 50. in 60. le- tom, oboleva na razjedi dva- najsternika ali želodca, ki se pojavi lahko že v mladosti, gnjavi človeka desetletja ali se tudi ne zaceli, dokler ne prenehamo kaditi. Pravijo, da kajenje po 10 cigaret dnevno ni škodljivo. To velja za srč- nega in pljučnega bolnika, ne pa za želodčnega. Tam velja pravilo »vse ali nič«. Tudi ena sama cigareta uniči ves trud, ki ga imamo z dieto in različ- nimi tabletami oz. praški

Zavod za požarno varnost,
Novo mesto

obvešča

lastnike
avtomobilov
»Pretis« NSU,

da smo 1. 1. 1968 odprli
SERVIS »PRETIS« NSU.

Se priporočamo!

**Oglašujte
v DL!**

Kemična čistilnica
Super-ekspres Zalar
Ribnica na Dol.,

s sprejemnico
v Kočevju, Ljubljanska
cesta 16
(sprejema in izdaja
krojač F. Klun)

obvešča cenjene
stranke, da

sprejema V ČIŠČENJE

vsa tekstilna, sintetična in
najlon oblačila. Obleke
vam očisti v Kočevju v
treh dneh, v Ribnici pa
po želji stranke.

Zaupajte ji in zadovoljni
boste!

**3.
febr.
2.
DNP
na Otočcu!**

OBVESTILO

**Komunalno podjetje
NOVO MESTO**

— enota pogrebna služba

obvešča vse lastnike grobov na novomeškem in
šmihelskem pokopališču, da bo v teku januarja in
februarja 1968 dala račune vsem tistim, ki niso
plačali najemnine grobov za nadaljnjih 10 let.

Ker dosedanja evidenca lastnikov grobov ni popolna,
prosimo vse tiste, ki imajo svojce pokopane
na omenjenih pokopališčih in ki želijo, da ostane-
jo grobovi ohranjeni še naprej, da se zglasijo v
pisarni pogrebne službe na rotovžu, Glavni trg št.
7, Novo mesto. Opozarjamo, da v nasprotnem pri-
meru nismo dolžni upoštevati grobov, ki so brez
lastnine, razen grobov iz NOB in rezerviranih grob-
nic.

Plačilo in najemnine grobov in javljanje lastnikov
bomo upoštevali do konca maja 1968, po tem roku
pa bomo smatrali, da so grobovi, katerih lastniki
se ne bodo javili, brez lastnikov in jih zato lahko
prekopijemo.

Komunalno podjetje
Novo mesto

OBVESTILO

**o vzdrževanju grobov na
šmihelskem in novomeškem
pokopališču**

Komunalno podjetje Novo mesto — enota pogreb-
na služba obvešča vse lastnike grobov na pokopali-
ščih v Ločni pri Novem mestu in v Šmihelu, da je
prevzela obe pokopališči v vzdrževanje.

Pod vzdrževanje pokopališč ne razumemo samo ob-
nove pokopaliških objektov (mrliških vež, mrtvaš-
nic itd.), temveč tudi zunanjo podobo pokopališča,
s stezicami in grobovi. Da bi bili obe pokopališči
čim lepši, smo pripravili organizirati redno vzdr-
ževanje grobov, in sicer z nasajanjem rož po želji
strank ter pod strokovnim vodstvom vrtnarije, po-
sebnih enot Komunalnega podjetja Novo mesto. S
tem želimo doseči redno vzdrževanje posameznih
grobov pod strokovnim vodstvom, po drugi strani
pa zagotoviti red na pokopališču pod čim ugodnej-
šimi pogoji.

Ce se bodo posamezni lastniki odločili za vzdr-
ževanje grobov po pogrebni službi in vrtnariji, pro-
simo, da se zglasijo v pisarni na rotovžu, Glavni trg
št. 7, zaradi ureditve evidence.

KOMUNALNO PODJETJE
NOVO MESTO



Komisija za delovna razmerja pri

**KRKI - tovarni zdravil
NOVO MESTO**

1. vabi k sodelovanju

**VEČ EKONOMSKIH TEHNIKOV ZA DELO
V RAČUNOVODSTVU ALI KOMERCIALI,**

2. razglašajo prosto delovno mesto

**TAJNIKA ORGANOV SAMO-
UPRAVLJANJA**

Pogoji pod 1.: moški, dokončana ekonomska srednja šola, 2 leti delovnih
izkušenj v računovodstvu ali komerciali in odslužen vojaški rok;

pod 2.: ekonomska srednja šola, obvezno znanje strojepisja in po možnosti
stenografije ter 2 leti delovnih izkušenj na podobnih delovnih mestih,

Prošnje z življenjepisom in dokazili o izobrazbi, naj kandidati pošljejo kadrov-
skemu oddelku v roku 14 dni po objavi.

Razpisna komisija

Kmetijske zadruga RIBNICA na Dol.

razpisuje delovno mesto

DIREKTORJA ZADRUGE

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- a) agronomska ali ekonomska fakulteta s 3-letno
prakso na vodilnih mestih ali
- b) srednja strokovna izobrazba s 8-letno prakso
na vodilnih delovnih mestih v kmetijstvu.

Kandidati naj dostavijo svoje vloge skupaj z doka-
zili o izpolnjevanju teh pogojev in potrdilom o
nekaznovanju v smislu 55. člena temeljnega zakona
o podjetjih na gornji naslov v 15 dneh po objavi
v časopisu.

**STANOVANJSKO IN KOMUNALNO
PODJETJE BREŽICE**

razpisuje

JAVNI NATEČAJ

za oddajo stavbne parcele št. 233/48 (v izmeri
1026 m²), k. o. Brežice, za gradnjo stanovanj-
skega dvojčka.

Javni natečaj bo v soboto, 3. februarja, ob 8. uri
na sedežu podjetja, soba št. 6.

Pogoji: izključna cena stavbnega sveta je 8,50
Ndin za delno opremo in 10,00 Ndin za zemljišče.

Udeleženci natečaja naj vložijo pismene ponudbe do
pričetka javnega natečaja. Ostali natečajni pogoji so
na vpogled pri stanovanjskem podjetju.

Stanovanjsko in komunalno podjetje Brežice

**STE V ZADREGI
ZA DARILO?**

Sopek nageljčkov je primerno darilo za vsako pri-
ložnost! Naša dnevna proizvodnja je več tisoč cvetov
v 6 barvah. Zahtevajte v vaši najbližji cvetličarni

nageljčke iz vrtnarije Čatež



TRIKOTAŽA IN KONFEKCIJA
• KOČEVJE •



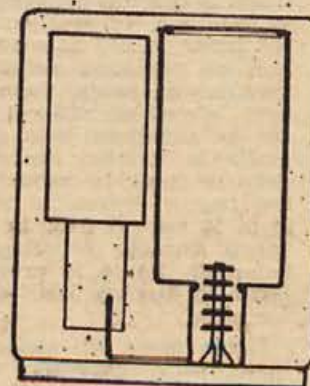
Popolno izgorévanje gorilnega
olja, torej večjo ogrevno moč
pri enaki porabi olja, izgoré-
valni prostor brez saj, ogre-
vane prostore brez neprijet-
nega vonja po gorilnem olju
— vse to dosežete, če v vašo
oljno peč vstavite

žarilni vložek

Proizvajalec:

INKOP

Industrija kovinske opreme
KOČEVJE



tako postavimo vložek
v oljno peč

6 1/2

**odstotne
LETNE OBRESTI**

**VAM DAJE ZA
navadne vloge**

samo

**DOLENJSKA BANKA
IN HRANILNICA!**

INSTALATERSTVO

za vodovod, kanalizacijo in plinske
naprave

BOJOVIĆ JELENKO

BEOGRAD — Treća Nova 31 — Jajinci

Opravljam dela pri gradnji novih greznic (septičnih
jam) iz specialnega materiala.
Naše storitve so za 30 odst. cenejše od klasične
gradnje.

Z garancijo in z minimalnimi materialnimi stroški
popravljamo greznice (septične jame).

Z vrtanjem mehaničnih vodnjakov (arteški vodnjaki
itd.) vam najdemo in zagotovimo zdravo ali indu-
strijsko vodo ter zajamčimo zahtevano količino!

**SUH
AKTIVNI
PEKOVSKI
KVAS**

**ZA KRUH, PECIVO
IN KEKSE**

En kilogram nadomesti
3 do 3,5 kg svežega
KVASA

Rok trajanja 6 mesecev.

Proizvaja:
PLIVA — ZAGREB

KMEČKI GLAS LJUBLJANA

vas vabi med redne naročnike svojih izdaj.

Poleg časopisa »Kmečki glas«, ki je osrednji tednik za bralce na podeželju, izhajajo še revijo »Sodobno kmetijstvo«, mesečnik za popularizacijo kmetijske, živilske, gozdarske in drugih sorodnih strok ter žepni »Kmetijski priročnik 1968« z nasveti za sodobno gospodarjenje.

Casopis »Kmečki glas« obravnava vsa pereča življenjska vprašanja ljudi na podeželju, poroča o vseh pomembnejših dogodkih doma in po svetu, prinaša novice iz naših krajev, nudi zdravstvene in strokovne nasvete, v posebnih prilogah pa svetuje kmetijskim pridelovalcem in gospodinjam na podeželju, pri čemer sodelujejo številni kmetijski, živilski in drugi strokovnjaki.

V posebni literarni prilogi najdemo v njem branje tudi bralci, ki iščejo v časopisu razvedrilo.

Pravna služba »Kmečega glasa« redno odgovarja na vprašanje bralcev brezplačno, bodisi v listu, bodisi pisмено.

Letna naročnina 35 Ndin.

Revija »Sodobno kmetijstvo«, ki bo začela izhajati januarja 1968, pa bo obravnavala strokovna vprašanja, ki so pomembna za sodobno pridelovanje v poljedelstvu, živinoreji, sadjarstvu, vinogradništvu, hmeljarstvu, vrtnarstvu in za delo v gozdu. Poleg tega bo zajela tudi vprašanja iz veterinarstva, vzreje malih živali, kmečega turizma in drugih gospodarskih dejavnosti v našem prostoru. Namenjena je kmetijskim in drugim strokovnjakom ter delavcem v kmetijskih, živilskih in gozdarskih organizacijah, kakor tudi kmetom, ki se ukvarjajo s pridelovanjem za trg, in vsem tistim, ki želijo izpopolnjevati znanje pri pridelovanju zase, prav tako pa tudi vrtnikarjem.

Letna naročnina 45 Ndin.

»Kmetijski priročnik 1968« je lična knjižica, ki ima poleg koledarskega dela bogato gradivo iz različnih kmetijskih strok in gozdarstva. Je dober svetovalec vsem, ki želijo spoznati novosti v kmetijstvu, zlasti še sedaj, ko občutimo močno pomanjkanje kmetijske strokovne literature.

Cena izdodu 12 Ndin.

Casopisno podjetje »Kmečki glas« pripravi vsako leto za svoje naročnike nagradno žrebanje. Pogoj je vplačana naročnina za časopis ali strokovno revijo.

VABIMO VAS MED NASE REDNE NAROČNIKE!

NAROČILNICA DL

Naročam:

- časopis »Kmečki glas«
- revijo »Sodobno kmetijstvo«
- Kmetijski priročnik 1968 (ustrezno obkrožiti)

Príimek in ime:

Naslov:

Pošta:

Podpis

ODREŽITE IN POSLJITE V KUVERTI!

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 6.15, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19.30 in 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

PETEK, 19. JANUARJA: 8.00 Glasbena matineja. 9.25 Vaški kvintet z Reziko in Sonjo. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Nada Engelman: Vsebinski program razširjene revije za kmetijstvo. 12.40 Na kmečki peč. 13.10 Obvestila in zabavna glasba. 13.30 Priporočajo vam... 14.05 Veliki valčki in uverture. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.20 Turistični napotki. 15.40 Kulturni globus. 17.05 Človek in zdravje. 18.45 Na mednarodnih krizpotih. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s pevko Jojko Svete. 20.00 Zbor Robert Shaw poje črnske duhovne pesmi. 21.15 Oddaja o morju in pomorskih.

SOBOTA, 20. JANUARJA: 8.00 Glasbena matineja. 9.25 Dvajset minut z našimi ansambli zabavne glasbe. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Ciril Remic: Novi standardi in cene lesa za hlodovino. 12.40 Popevke iz studla. 14.30 Priporočajo vam... 15.20 Glasbeni intermezzo. 15.45 Naš podlistek — Janez Sever: Go-barji. 17.05 Gremo v kino. 17.15 Igramo beat! 18.50 S knjižnega trga. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s pevcom Arsenom Dedičem. 20.00 Spoznavajmo svet in domovino. 21.30 Iz fonoteke radia Koper. 22.10 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 21. JANUARJA: 6.00—8.00 Dobro jutro! 8.05 Radijska

igra za otroke. Brane Dolinar: »Tartinijev slavček«. 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 10.00 Še pomnite, tovariši! Milan Guček: Čez eno uro bi Kočevje padlo. 11.00—11.15 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.10 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 13.15 Iz opernih partitur. 15.05 Nedeljsko športno popoldne. 17.05 Pojo znameniti operni pevci. 17.30 Radijska igra — Stanko Tomašič: »Tu sem«. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 V nedeljo zvečer.

PONEDELJEK, 22. JANUARJA: 8.08 Glasbena matineja. 9.10 Iz jugoslovanskih studiov. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — dr. Milan Dolenc: Napake pri pitanju žrebet. 12.40 Poljska narodna pesem. 13.30 Priporočajo vam... 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.20 Glasbeni intermezzo. 16.00 Vlak dan za vas. 18.15 »Signal«. 18.35 Mladinska oddaja: »Interni 469«. 19.00 Lahko noč, otroci! — 19.15 Minute s pevko Edo Viler. 20.00 Skupni program JRT — studio Zagreb. 22.10 Radi se jih poslušali.

TOREK, 23. JANUARJA: 8.08 Operna matineja. 8.55 Za solarje. 9.25 Tone Absce igra na harmoniko. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Slavko Gliha: Gospodarnostni odnos med traktorjem, pridelki krmne in prirajo pri živini. 12.40 Pihalne godbe. 13.30 Priporočajo vam... 14.05 Pet minut za novo pesnico. 14.25 Zabavni zvoki. 15.40 V torek na svidenje! 17.05 Igra

Simfonični orkester RTV — Ljubljana. 18.45 Svet tehnike — inž. Pavel Stular: Varilna tehnika v sodobni kovinski industriji. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s pevko Marjano Deržaj. 20.00 Od premiere do premiere. 21.15 Deset pevcev — deset melodij.

SREDA, 24. JANUARJA: 8.08 Glasbena matineja z rusko glasbo. 9.10 Slovenski pevci in ansambli zabavne glasbe. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.10 Iz pravičnega sveta Antonina Dvoraka. 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Magda Gečes — Maček: V sodobni inozemski vrtnarji za rezano cvet. Je. 13.30 Priporočajo vam... 14.05 Igramo za razvedrilo. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 Naš podlistek — E. Charles-Roux: Pozabiti Palermo — I. 17.05 Mladina sebi in vam. — 18.40 Naš razgovor. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Georg Friedrich Händel: Radamisto (opera v treh dejanjih).

ČETRTEK, 25. JANUARJA: 8.08 Operna matineja. 9.25 Danica Obrenić poje srbske narodne pesmi. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Vilko Stern: Viri posojil za obratovanje posestev v novi sezoni. 12.40 Igrajo pihalne godbe. 13.30 Priporočajo vam... 14.45 Lirika za otroke: »Mehurčki. 15.20 Glasbeni intermezzo. 17.05 Četrtekov simfonični koncert. 18.15 Turistična oddaja. 18.45 Jezikovni pogovor. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s pevko Ireno Kohont. 20.00 Četrtekov večer domačih pesmi in napevov. 21.10 Komorni večer.

PONEDELJEK 22. JANUARJA

10.10 ANGLESCINA (Beograd)
10.45 MADŽARSKI TV PREGLED (za Pohorje in Plešivec) — (Beograd)
17.00 POROČILA (Zagreb)
17.05 MALI SVET — oddaja za otroke (Zagreb)
17.30 POPOTOVANJE PO AZIJI — serijski film (Ljubljana)
18.00 TV OBZORNIK (Ljubljana)
18.30 ZNANOST IN TEHNIKA — (Ljubljana)
18.50 REPORTAŽA (Zagreb)
19.20 POKLICNO USMERJANJE — (Ljubljana)
19.40 VOKALNO INSTRUMENTALNI SOLISTI — JOŽICA SVETE (Ljubljana)
20.00 TV DNEVNIK (Beograd)
20.30 CIK CAK (Ljubljana)
20.35 Duško Roksančič: ODLOČITEV — TV drama (Ljubljana)
21.10 TEME Z VARIACIJAMI — (Beograd)
21.45 TV DNEVNIK (Beograd)

TOREK, 23. JAN

16.40 FRANCOŠCINA (Beograd)
18.05 POROČILA (Ljubljana)
18.10 RISANKA (Ljubljana)
18.25 RAZLIKE MED SLOVENSKI-MI NAREČJI (Ljubljana)
18.50 TISKOVNA KONFERENCA (Ljubljana)
19.30 TV OBZORNIK (Ljubljana)
20.00 CIK CAK (Ljubljana)
20.10 VLAKE, KI PELJEJO V YUMO — ameriški celovečerni film (Ljubljana)
21.40 PO V. KURIRČKOVEM FESTIVALU — kulturna tribuna (Ljubljana)
22.20 ZADNJA POROČILA (Ljubljana)

SREDA 24. JANUARJA

17.05 MADŽARSKI TV PREGLED (za Pohorje in Plešivec) — (Beograd)

Delavci javne varnosti so te dni aretirali dva sezonska delavca, osumljena, da sta v lanskem decembru in v letošnjem januarju vlamljala v poslovne in druge prostore v Metliki. Aretiranca sta priložnostno delala v Metliki in okolici, ko pa sta bila brez zaposlitve, sta poznavanje razmer izrabila za vlome. Dejanja sta med zaslišanjem priznala. Povedala sta, da sta nekajkrat vlomila tudi v Carjevo gostilno in odnesla iz nje večjo količino žganja, gostilničar pa tatvine ni prijavil. Z njuno zadevo se bo ukvarjal preiskovalni sodnik.

Aretiranca priznavata dejanja, ki jih ni malo. V noči od 3. na 4. januar je doživela vлом metliške trgovske poslovalnice KOKRA. Zmanjkalno je več ročnih ur in nekaj gotovine. Vlom so imeli tudi na pošti, poskusne vlome pa v MERCATORJEVI poslovalnici, mesnici in urarski delavnici Dragana Ujdeniča. 11. oziroma 12. decembra je bil vлом v pisarni metliške železniške postaje. V zidnico Metličana Nika Petkoviča v Vrčah je bilo vlomljeno 11. decembra in 3. januarja, ukradene pa so bile le prazne pletenke. 8. decembra zvečer

je storilec vlomil na Jugorju v Badovinčovo garažo in odnesel 40 litrov žganja. V noči od 20. na 21. december pa se je ponesrečil vлом v prostore komunalnega podjetja Metlika.

Kot smo že poročali, so imeli lani vlom tudi v metliškem bifeju. Vlomilec se ni znan, vendar imajo organi javne varnosti o vromu že precej podatkov. Upajo, da bodo tudi ta primer kmalu razčistili.

Sliv toliko kot 1966, grozdja pa 14 odst. manj

Kar 72.300 vagonov sliv so pridobili kmetje in družbena posestva lani z nekaj več kot 67 milijonov drevov v državi, kar je približno toliko kot 1966. Z 1.580 milijoni trt pa je bilo obranega grozdja za 105.000 vagonov oz. 14 odstotkov manj kot 1966. Sloveniji samo leta 1967 natrgali grozdja za približno 7090 vagonov; od tega znaša pridelek zasebnih kmetov 5900 vagonov.

»EMI« dela predvsem plastično embalažo

Prvotni načrt tovarne naličnih peres, kemičnih svinčnikov in embalaže EMI z Mirne je predvideval kot glavni predmet poslovanja: izdelovanje naličnih peres in kemičnih svinčnikov. Huda konkurenca tujih trdk je povzročila zastoj v prodaji in preusmeritev v izdelovanje plastične embalaže, ki je lani zavzela že devet desetih vse proizvodnje.

Ceravno je bilo pri prehodu na druge izdelke nekaj manjših težav, se je preusmeritev dobro izkazala: v prvih devetih mesecih lanskega leta je bil dohodek za 130 odst. večji kot predlanskim, ostanek dohodka pa za 92,6 odst. Občutno so se povečali tudi zaslužki zaposlenih.



forma nova
ATELJE ZA REKLAMO
& OBLIKOVANJE
GRAFENAUERJEVA 43
LJUBLJANA TEL. 313 687

Oblikujemo vizualne komunikacije — reklamne napise in publikacije, zaščitne znake, embalažo... sodobno in kvalitetno.

NE POZABITE!

OBISČITE 9. GOSTOVANJE DUNAJSKE REVIJE NA LEDU

Revija bo od 8. do 12. februarja 1968 v sejmski dvorani v Celovcu.

Začetek revije — vsak dan ob 14.30 in 19.30

Vstopnice pri potovalnih uradih ATLAS — Zagreb, KOMPAS — Ljubljana, LJUBLJANA — TRANSPORT, PUTNIK, SAP LJUBLJANA, TRANSTURIST TT LJUBLJANA.

EPISODEN

